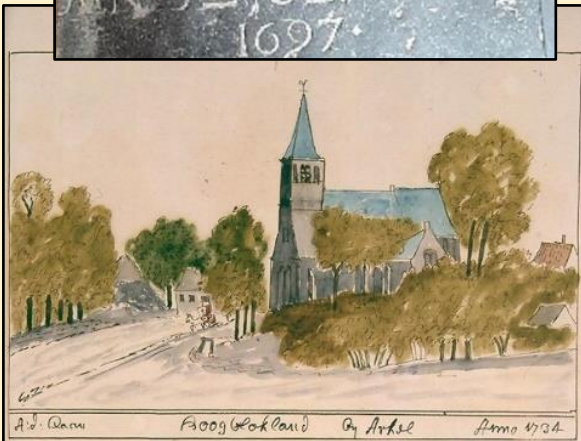

Het geslacht Wemmers in de Alblasserwaard 1633-1935

door Sya Dercksen-Keunen

*Antoni Wemmers
maria Rutten*

HER LEYT BEGRAVEN
IN TRARICNS VAN
HOOGH-BLOK-LAND
STERFT DEN 25 JULY
DES JAERS 1671
HER LEYT BEGRAVEN
ANTHONY WEMMERS
IN STEEN-VOORT IN
IN LEVEN WAARSMAN
HOOGH-BLOK-LANT
DIT 50 JAAR STERFT
DEN 24 FEBRUARY
ANNO 1693
ENDE MARIA RUTTEN
EENE HUYS-VROUW
DIT 48 JAAR STERFT
DEN 3de JULY ANNO
1697

Het geslacht Wemmers in de Alblasserwaard 1633-1935

door Sya Dercksen-Keunen

(Uitgave Zoetermeer, juni 2025)

Inhoud

Inleiding	2
Hoofdstuk 1	
Geslacht Wemmers 1633-1935	4
Hoofdstuk 2	
Geslacht Wemmers, korte versie	5
Hoofdstuk 3	
1 ^e Generatie	
Antoni Wemmers van Steenvoort (ca. 1633-1693) en Maria Rutten (ca. 1649-1697)	9
Hoofdstuk 4	
2 ^e Generatie	
Coenraet/Conrardus Wemmers (1675-1722/24?) en Annigje Cornelis (-1738?)	25
Hoofdstuk 5	
3 ^e Generatie	
Antonij Coenraetszn Wemmers (1720-1798) en Maagje Vogel (1727-1768)	30
Hoofdstuk 6	
4 ^e Generatie	
Aart Wemmers (1759-1832) en Neeltie de Krijger (1763-1847)	36
Hoofdstuk 7	
5 ^e Generatie	
Antonij Aartszn Wemmers (1799-1860) en Aartje Boom (1804-1851)	41
Hoofdstuk 8	
6 ^e Generatie	
Arie Wemmers (1842-1903) en Louisa van Bergeijk (1851-1935)	47
Bijlage 1	
Plattegrond van Hoogblokland volgens de kadastrale kaart (1811-1832) met de kadasternummers en de verpondingnummers uit ca. 1775	61
Bijlage 2	
Achtergrondinformatie	62
Bijlage 3	
Bronnen	70

*Foto bovenaan: Kerk van Hoogblokland met in het portaal de grafsteen van Antoni Wemmers
(foto J. Hekman-Prins)*

Inleiding

Mijn moeder, Louiza Prins, was een dochter van Sijgje Prins-Wemmers en als kleindochter ben ik geïnteresseerd in de familiegeschiedenis.

Neef Vas Brandwijk heeft in 1987 al uitgebreid onderzoek gedaan naar de stamboom van de familie Wemmers.

Oom Jan Prins heeft in 2004 een document gemaakt met zijn herinneringen aan de familie en dat heeft ook Geer Wemmers (neef van Jan Prins) gedaan. Deze gegevens zijn niet in dit document verwerkt.

Het verslag van oom Jan Prins (1927-2020) gemaakt in samenwerking met dochter Janny Hekman-Prins is binnen de familie beschikbaar, maar voor zover ik weet niet openbaar.

Het verslag van Geer Wemmers (1909-1988) is opgenomen in het boek "Schippers op de Alblas en de Graafstroom" blz. 75-77, van Leen Smit en Adam Krijgsman (1976).

Voor uitgebreide herinneringen aan Arie en Louisa Wemmers en hun nakomelingen verwijs ik graag naar wat Jan Prins en Gerrit (Geer) Wemmers op schrift hebben gesteld.

Opgemerkt moet worden dat niet alle data en feiten in hun herinnering juist zijn gebleken.

Omdat de geschiedenis vanaf 1935 al grotendeels door bovengenoemde personen is beschreven heb ik mijzelf beperkt tot het overlijden van Louisa Wemmers-van Bergeijk in 1935.

Tijdens het lezen van deze verhalen bleken er een paar vragen te zijn overgebleven die mij intrigeerden.

Oom Jan vroeg zich af hoe de boedelscheiding van zijn oma, Louisa Wemmers-van Bergeijk, in 1935 geweest zou zijn. Wie heeft wat gekregen?

Deze vraag heb ik kunnen oplossen door in het Nationaal Archief te Den Haag de Memorie van Successie te vinden. Daar stond alles uitgebreid in vermeld.

Een andere vraag was wie toch de ouders en andere familieleden waren van de eerst bekende voorvader Antoni Wemmers, geboren ca. 1633.

Deze speurtocht heeft helaas tot nu toe nog geen resultaat gehad en inmiddels zijn er weer diverse nieuwe vragen ontstaan.

Tijdens de zoektocht kwam ik in contact met Sylvia Buit. Haar betovergrootmoeder Metje Wemmers blijkt de zus van mijn overgrootvader Arie Wemmers te zijn. We hebben daardoor een leuke en vruchtbare samenwerking gekregen.

Het gaf een zeer bijzonder gevoel om dezelfde akten vast te houden die mijn voorouders 350 jaar geleden ook in hun handen hadden, hun DNA zit er waarschijnlijk zelfs nog op. Dichterbij kun je niet komen!

Hoewel ik weet dat ik via Noach afstam van Adam en Eva was het toch interessant om enige recentere schakels te kunnen onderzoeken.

Tijdens mijn onderzoek kwam ik zoveel bijzondere gegevens tegen dat besloten werd een andere weg in te slaan. Ik wilde niet alleen datagegevens hebben maar raakte ook geïnteresseerd in het dagelijkse leven van mijn voorouders.

Dit boekje is in eerste instantie bedoeld voor gebruik binnen de familie en niet als professioneel boekwerk. Er is geen uitgebreide bronvermelding aanwezig omdat ik daar in de beginfase niet mee bekend was.

Wel heb ik, omdat nauwkeurigheid erg belangrijk is, van bijna alle akten, documenten etc. een foto of scan gemaakt om zonodig gegevens terug te kunnen vinden. Mijn archief is inmiddels aardig groot.

Ik ben begonnen met het aanvullen/corrigeren van de al bekende gegevens van neef Vas.

Daarna ben ik in allerlei archieven gaan zoeken naar persoonlijke gegevens over functies, eigendommen, woonplaatsen, kerkelijke betrokkenheid, familieaangelegenheden etc. in combinatie met het tijdsbeeld.

Ook wilde ik graag te weten komen in welke boerderijen ze gewoond hadden. Daarvoor moest ik echter alle andere boerderijen met hun bewoningsgeschiedenis in de dorpskern van Hoogblokland uitsluiten.

Dit heeft geresulteerd in een apart uitgebreid document met de vermelding van alle bewoners van ca. 1700-1835. De nummering van de verderop beschreven boerderijen is hierop gebaseerd (b.v. B 19).

In bijlage 1 is hiervan een overzicht te zien en op de website van Genealogie Alblasserwaard is het document te downloaden, zie onderaan.

Mijn hoofdlijn is de rechtstreekse lijn van de oudst bekende voorvader Antoni Wemmers naar mijn oma Sijje Wemmers.

Ik kwam ook veel informatie tegen die niet rechtstreeks met mijn voorouderlijn te maken had, maar soms wel indirect en daardoor toch belangrijk was om verbanden te kunnen leggen of situaties beter te begrijpen.

Voor zover was na te gaan hebben de zoons van Antoni Wemmers, Ruth, Antonij en Dirk geen mannelijke afstammelingen meer in deze tijd.

Dit betekent dat alle huidige mannelijke Wemmersen in de Alblasserwaard via Aart Wemmers (1759) afstammen van zoon Coenraet Wemmers (1675). De mannelijke lijn via Aart's broer Cornelis (1758) is in 1959 uitgestorven in Zeeland.

Hoofdstuk 1 bevat een compact overzicht van het geslacht Wemmers voor een snelle blik.

In hoofdstuk 2 staat de stamboom vermeld.

De hoofdstukken 3 tot en met 8 bevatten van elke generatie een uitgebreid overzicht en zijn dus het meest interessant.

Daaruit blijkt dat de vroege generaties tot de bestuurlijke bovenlaag van de dorpen behoorden (schouten, schepenen, waarslieden, heemraden, kerkmeesters, diakenen etc.). Er werd uitsluitend binnen die kringen getrouwd. Bezit moest ook zoveel mogelijk binnen de familie blijven of uitbreiden.

Dat bezit kon echter ook in één generatie door omstandigheden zodanig verloren gaan dat men zelfs pro deo (betaald door de kerk) begraven moest worden.

Heel opvallend is ook hoeveel kinderen er heel jong stierven, minstens de helft haalde de volwassen leeftijd niet. Ziekten en het feit dat de conditie van de moeder ook niet optimaal geweest zal zijn (bijna elk jaar een kind) zullen hier oorzaak van zijn.

Het in de 17^e eeuw voorname boerengeslacht Wemmers is in de volgende eeuwen door de omstandigheden veranderd in een doorsnee familie.

De naam Wemmers blijkt af te stammen van het Germaanse Wenemer wat betekent: beroemde vriend.

Grote beroemdheden in de familie heb ik echter niet kunnen ontdekken.

Ook blijkt deze naam niet in de Alblasserwaard voor te komen, behalve in onze eigen familie.

Aan het eind van het boekje zijn in de bijlagen 1 en 2 allerlei achtergrondgegevens te vinden.

Bijlage 3 bevat een globale bronvermelding.

Om geen gegevens verloren te laten gaan is voor mij overbodige informatie toch in dit document verwerkt, zodat eventuele andere geïnteresseerden hier weer gebruik van kunnen maken.

Opmerkingen en aanvullingen zijn van harte welkom op mijn e-mailadres.

Sya Dercksen-Keunen

E-mail: hs.dercksen@planet.nl

Zoetermeer, juni 2025

Dit boekje "Het geslacht Wemmers in de Alblasserwaard 1633-1935"

en het "Bewonings- en bebouwingsoverzicht Hoogblokland ca. 1700-1830" zijn te raadplegen en te downloaden via:

Website Genealogie Alblasserwaard

Genealogieën en/of Bronnen(2)

<https://stuij.nl/startmenu.html>

Hoofdstuk 1

Geslacht Wemmers 1633-1935

1. Antoni Wemmers van Steenvoort (ca. 1633-1693) en Maria Rutten (ca. 1649-1697)

1.2. Coenraet/Conrardus Wemmers (1675-1721/24?) en Annigje Cornelis (- 1738?)

1.2.8. Antonij Coenraets Wemmers (1720-1798) en Maagie Vogel (1727-1768)

1.2.8.5. Aart Wemmers (1759-1832) en Neeltie de Krijger (1763-1847)

1.2.8.5.1. Antonij Aarts Wemmers (1799-1860) en Aartje Boom (1804-1851)

1.2.8.5.1.8. Arie Wemmers (1842-1903) en Louisa van Bergeijk (1851-1935)

1. Antonie, 2-10-1872/4-11-1872

2. Antonie, 16-11-1873/4-3-1875

3. Antonie, 18-5-1875/18-12-1879

4. Jacomijntje, 19-5-1876/14-2-1940

5. Aartje, 28-8-1877/14-2-1956

6. Janna, 13-12-1878/1-3-1962

7. Antonie, 3-2-1880/28-7-1883

8. Jan, 6-5-1881/13-6-1881

9. Hendrikje 5-6-1882/22-7-1882

10. Antonie (ome Toon), 21-8-1883/14-2-1951

11. Jan, 3-3-1885/26-9-1967

12. Aart, 11-5-1886/30-11-1903

13. Sijgje, 23-3-1888/9-4-1890

14. Hendrik, 3-9-1889/7-9-1890

15. Sijgje Hendrika, 14-2-1891/22-2-1891

16. Sijgje Hendrikje Wemmers (oma Prins), 27-5-1893/31-10-1986

De gehanteerde nummering geeft binnen elke generatie de volgorde van geboorte aan.

1.2.8.5. betekent dus Antoni als stamvader

2^e kind van de 2^e generatie,

8^e kind van de derde generatie

5^e kind van de vierde generatie

Hoofdstuk 2

Geslacht Wemmers, korte versie

1. **Antoni Wemmers van Steenvoort**, geboren **ca. 1633**, overleden **24-2-1693** te Hoogblokland, 59 jaar oud, waarsman, gehuwd **ca. 1672** met **Maria Rutten (Block)**, dochter van Ruth Adriaanszn/Arienszn Block en Adriana/Ariaantje Willemsdr van Muijlwijck, geboren **ca. 1649** te Hoogblokland, overleden **3-7-1697** te Hoogblokland, 48 jaar oud.

Op basis van de gangbare vernoemingsgewoonten is de volgende geboortevolgorde aangehouden. De afstamming gaat verder via *de cursief gedrukte* namen.

Kinderen van Antoni en Maria:

1. **Willemijna** (vernoemd naar de moeder of overleden opa? van Maria), RK gedoopt **7-11-1673** te Gorinchem, peter Adriaan/Arien Peters/Pieterse van Muijlwijck (achterneef van Maria), meter Adriana/Ariaantje Willemsdr van Muijlwijck (moeder van Maria), overleden eind juli, begraven **2-8-1703** te Hoogblokland, ongehuwd, 29 jaar
2. **Coenraet/Conrardus** (vernoemd naar de vader van Antoni), RK gedoopt **16-12-1675** te Gorinchem, peter Adriaan/Arien Peters/Pieterse van Muijlwijck (achterneef van Maria), meter Adriana/Ariaantje Willemsdr van Muijlwijck (moeder van Maria), overleden **1721-24?** te Peursum. Hij trouwt op 7-3-1711 te Giessen-Oudekerk met **Annijge Cornelis**, jongedochter van Peursum, zeer waarschijnlijk dochter van Cornelis Huybertse Pierhagen en Lijsje Jansdr van Houweligen, gedoopt?, overleden te Peursum 1738?.
3. **Christijna** (vernoemd naar de moeder van Antoni) gedoopt **1676?**, overleden eind juli, begraven **7-8-1703** te Hoogblokland, ongehuwd. Ze komt in 1674 niet voor in het RK doopboek. Op 22-3-1701 wordt in een akte vermeld dat ze meerderjarig is en in een akte van 21-10-1697 wordt zus Willemijna als 23-jarige onmondig genoemd. Als 25 jaar de meerderjarigheidsnorm is, dan is ze waarschijnlijk eind 1676 geboren.
4. **Ruth** (vernoemd naar de vader van Maria) gedoopt **1678?**, begraven **8-6-1736** te Hoogblokland, ongehuwd
5. **Antonij Antonieszn** (vernoemd naar vader Antoni) gedoopt **1680?**, begraven **13-6-1744** te Hoogblokland. Hij gaat in ondertrouw op 16-3-1721 te Noordeloos met **Lijsje Gerrits**, dochter van Gerrit Peters/Pietersen en Marrigje Pieters, jongedochter van Noordeloos, wonend te Hoogblokland bij de ondertrouw, gedoopt **16-12-1696** te Noordeloos, overleden **3-6-1731** te Noordeloos, 34 jaar oud.
6. **Kind**, begraven **1682** te Hoogblokland
7. **Kind**, begraven **1684** te Hoogblokland
8. **Dirk** (vernoemd naar ?) gedoopt **1685?**, overleden **8-10-1718** te Noordeloos, begraven **14-10-1718** te Hoogblokland. Hij trouwt op 24-12-1713 te Hoogblokland met **Pietertje Jans Huijsman**, dochter van Jan Teuniszn Huijsman en Marrigje Cornelisdr de Bode, jongedochter van Brandwijk, gedoopt?, wonend te Hoogblokland bij haar huwelijk, begraven **16-8-1755** te Brandwijk.

- 1.2 **Coenraet/Conrardus Antonieszn Wemmers** (vernoemd naar de vader van Antoni), RK gedoopt **16-12-1675** te Gorinchem, peter Adriaan/Arien Peters/Pieterse van Muijlwijck (achterneef van Maria), meter Adriana/Ariaantje Willemsdr van Muijlwijck (moeder van Maria), overleden **1721-24?** te Peursum. Hij trouwt op 7-3-1711 te Giessen-Oudekerk met **Annijge Cornelis**, jongedochter van Peursum, zeer waarschijnlijk dochter van Cornelis Huybertse Pierhagen en Lijsje Jansdr van Houweligen, gedoopt?, overleden te Peursum 1738?.

Kinderen van Coenraet en Annigje:

Alle kinderen zijn geboren te Peursum en gedoopt te Giessen-Oudekerk:

1. **Maria**, gedoopt **17-1-1712**, jong overleden

2. **Maria**, gedoopt **25-2-1713**, jong overleden
3. **Lijsje**, gedoopt **11-3-1714**, jong overleden
4. **Lijsje**, gedoopt **19-5-1715**, overleden **1783?** te Peursum.
Zij trouwt op 19-12-1739 te Peursum met **Bart Jansze Verheul**, zoon van Jan Ariense Verheul en Marie Teunis, gedoopt te Giessen-Oudekerk op **11-11-1708**, overleden **vóór 20-9-1779**.
5. **Antonij**, gedoopt **21-3-1717**, jong overleden
6. **Maria**, gedoopt **10-7-1718**, overleden **vóór 1740**
7. **Antonie**, gedoopt **6-8-1719**, jong overleden
8. **Antonij**, gedoopt **20-10-1720**, woonde vanaf 1740 te Hoogblokland, begraven **31-1-1798** te Hoogblokland, 77 jaar oud.
Hij trouwt op 8-2-1752 te Lexmond met **Maagie Vogel**, dochter van Pieter (Peter) Aartszn Vogel en Josijntje Hendriksdr Haaksman, geboren en wonend te Lakerveld, gedoopt te Lexmond op **23-3-1727**, begraven **16-4-1768** te Hoogblokland, 41 jaar oud.

1.2.8. Antonij Coenraetszn Wemmers, geboren te Peursum, **20-10-1720** gedoopt te Giessen-Oudekerk, woonde vanaf 1740 te Hoogblokland, begraven **31-1-1798** te Hoogblokland, 77 jaar oud.
Hij trouwt op 8-2-1752 te Lexmond met **Maagie Vogel**, dochter van Pieter (Peter) Aartszn Vogel en Josijntje Hendriksdr Haaksman, geboren en wonend te Lakerveld, gedoopt te Lexmond op **23-3-1727**. Zij is **16-4-1768** te Hoogblokland begraven, 41 jaar oud.

Kinderen van Antonij en Maagie:

1. **Koen**, gedoopt **15-10-1752** te Hoogblokland, jong overleden
2. **Jesijntje**, gedoopt **3-3-1754** te Hoogblokland, overleden **15-2-1824** te Hoogblokland, bijna 70 jaar oud,
Zij ondertrouwt/trouwt op 17-4/2-5-1784 te Hoogblokland met **Jacob Ariense Stam**, zoon van Arie Stam en Joosje Schrijver, gedoopt te Noordeloos **27-1-1754**, wonend te Hoogblokland, overleden **23-12-1829** te Hoogblokland, 75 jaar oud.
3. **Pieter**, gedoopt **7-3-1756** te Hoogblokland, overleden **1-9-1831** te Hoogblokland, 75 jaar oud, ongehuwd, landbouwer
4. **Cornelis**, gedoopt **15-1-1758** te Hoogblokland, overleden **22-12-1815** te Lakerveld/Lexmond, 57 jaar oud.
Hij woonde in Peursum en Lakerveld/Lexmond.
Hij trouwt op 2-3-1788 te Peursum met **Ariaantje Verhemert**, dochter van Jan Verhemert en Ariaantje Maat, gedoopt **27-10-1765** te Langerak, overleden **13-7-1812** te Lakerveld/Lexmond, 46 jaar oud.
5. **Aart**, gedoopt **18-2-1759** te Hoogblokland en wonend te Hoogblokland, overleden **9-1-1832** te Noordeloos, 72 jaar oud, landbouwer.
Hij trouwt op 22-4-1798 te Hoornaar met **Neeltie Cornelisse de Krijger**, dochter van Cornelis de Krijger en Neeltie Zijgie van Kersen, geboren/gedoopt **26/27-2-1763** te Hoornaar, overleden **8-2-1847** te Hoogblokland, bijna 84 jaar oud.
6. **Huibert**, gedoopt **20-6-1762** te Hoogblokland, overleden **9-11-1836** te Noordeloos, 74 jaar oud, ongehuwd, landbouwer

1.2.8.5. Aart Antonijszn Wemmers, gedoopt **18-2-1759** te Hoogblokland en wonend te Hoogblokland, overleden **9-1-1832** te Noordeloos, 72 jaar oud, landbouwer.
Hij trouwt op 22-4-1798 te Hoornaar met **Neeltie Cornelisse de Krijger**, dochter van Cornelis de Krijger en Neeltie Zijgie van Kersen, geboren/gedoopt **26/27-2-1763** te Hoornaar, overleden **8-2-1847** te Hoogblokland, bijna 84 jaar oud.

Kinderen van Aart en Neeltie:

1. **Antonij**, geboren te Noordeloos volgens overlijdensakte, te Hoogblokland volgens huwelijksakte/gedoopt **4/10-3-1799** te Hoogblokland, overleden **31-1-1860** te Hoogblokland, 60 jaar oud.
Hij trouwt op 29-1-1827 te Noordeloos met **Aartje Boom**, dochter van Arie Boom en Metje van Kleef, geboren/gedoopt **24/30-12-1804** te Goudriaan, overleden **7-4-1851** te Hoogblokland, 47 jaar oud.

2. **Zijgje/Sijgje**, geboren/gedoopt **3/5-7-1801** te Nieuwland, overleden **9-3-1812** in de Minkeloos onder Noordeloos, 10 jaar oud
3. **Cornelis**, geboren/gedoopt **13/16-11-1806** te Hoornaar (Hoogblokland volgens de overlijdensakte), overleden **2-11-1836** te Noordeloos, bouwman, ongehuwd, bijna 30 jaar oud

1.2.8.5.1. Antonij Aartszn Wemmers, geboren te Noordeloos (overlijdensakte)/gedoopt **4/10-3-1799** te Hoogblokland, overleden **31-1-1860** te Hoogblokland, 60 jaar oud.

Hij trouwt op 29-1-1827 te Noordeloos met **Aartje Boom**, dochter van Arie Boom en Metje van Kleef, geboren/gedoopt **24/30-12-1804** te Goudriaan, overleden **7-4-1851** te Hoogblokland, 47 jaar oud.

Kinderen van Antonij en Aartje:

1. **Seigje**, geboren **25-4-1827** te Noordeloos, overleden **20-11-1884** te Hoogblokland, 57 jaar oud.
Zij trouwt op 8-5-1847 te Hoogblokland met **Jan van Iperen**, zoon van Huibert van Iperen en Geertje Versteeg, geboren **6-2-1827** te Overslingerland gemeente Noordeloos, overleden **12-10-1894** te Hoogblokland, 67 jaar oud. Zoon **Antonie van Iperen** overlijdt 4 dagen na zijn moeder op **24 -11-1884**, 16 jaar oud! Allebei op huisnr. 31.
2. **Aart**, geboren **22-6-1828** te Noordeloos, woonde bij overlijden (zonder beroep) op **9-2-1897** te Bleskensgraaf, 68 jaar oud, bouwman te Hoogblokland.
Hij trouwt op 7-5-1858 te Linschoten met **Neeltje Eikelenboom**, geboren **6-7-1833** te Lopik, overleden **10-1-1896** te Hoogblokland, 62 jaar oud.
3. **Arie**, geboren **3-3-1830** te Noordeloos, overleden **1-11-1836** te Noordeloos, 6 jaar oud
4. **Huibert**, geboren **12-12-1832** te Noordeloos, overleden **31-1-1900** te Hoogblokland, 67 jaar oud, bouwman te Hoogblokland.
Hij trouwt (1) op 4-10-1866 te Noordeloos met **Ariaantje van Daalen**, geboren **2-8-1838** te Noordeloos, overleden **22-1-1867** te Hoogblokland, 28 jaar oud, na 3 maanden huwelijk!
Hij trouwt (2) op 28-4-1871 te Leerdam met **Eigje Middelkoop**, geboren **15-11-1838** te Kedichem, overleden **29-11-1921** te Rotterdam bij dochter Aartje en haar man, 83 jaar oud.
5. **Metje**, geboren **13-9-1835** te Noordeloos, overleden **4-11-1836** te Noordeloos, 1 jaar oud.
Metje en broertje Arie van 6 jaar zijn binnen 1 week overleden, wat een verdriet.
6. **Neeltje**, geboren **16-2-1838** te Noordeloos, overleden **12-5-1909** te Hoogblokland, 71 jaar oud, woonde bij haar huwelijk in Goudriaan. Zij trouwt op 13-4-1865 te Goudriaan met **Jan Terlouw**, geboren **24-11-1842** te Goudriaan, overleden **15-5-1913** te Hoogblokland, 70 jaar oud.
7. **Metje**, geboren/gedoopt **21-5/7-6-1840** te **Hoogblokland**, overleden **27-9-1912** te Giessendam, 72 jaar oud. Zij trouwt op 8-9-1865 te Giessen-Nieuwkerk **Nijs van den Dool**, werkmán/bouwman/koopman te Giessen-Oudekerk, geboren **19-3-1841** te Giessen-Oudekerk, overleden **18-1-1923** te Giessendam, 81 jaar oud.
8. **Arie**, geboren/gedoopt **20-6/3-7-1842** te Hoogblokland, overleden **10-9-1903** te Bleskensgraaf, 61 jaar oud. Hij trouwt op 11-1-1872 te Brandwijk met **Louisa van Bergeijk**, dochter van Jan van Bergeijk, korenmolenaar te Gijbeland en Jacomijntje Vermeij, geboren **9-12-1851** te Brandwijk, overleden **14-1-1935**, 83 jaar oud.
9. **Kornelis**, geboren/gedoopt **2-10/3-11-1844** te Hoogblokland, overleden **18-11-1844** te Hoogblokland, 6 weken oud
10. **Cornelia**, geboren **23-10-1845** te Hoogblokland, overleden **13-11-1845** te Hoogblokland, 3 weken oud

1.2.8.5.1.8. Arie Antonijszn Wemmers, geboren/gedoopt **20-6/3-7-1842** te Hoogblokland, overleden **10-9-1903** te Bleskensgraaf, 61 jaar oud.

Hij trouwt op 11-1-1872 te Brandwijk met **Louisa van Bergeijk**, dochter van Jan van Bergeijk, korenmolenaar te Gijbeland en Jacomijntje Vermeij, geboren **9-12-1851** te Brandwijk, overleden **14-1-1935**, 83 jaar oud.

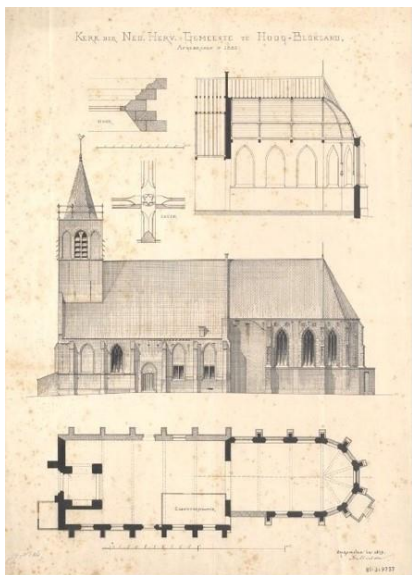
Kinderen van Arie en Louisa:

1. **Antonie**, geboren **2-10-1872 als zoon** te Bleskensgraaf (aangegeven door vader Arie), overleden **4-11-1872** te Bleskensgraaf, 1 maand oud.
Op de overlijdensakte staat dat hij als dochter Antonia overleden is! Hoe betrouwbaar zijn akten...
2. **Antonie**, geboren **16-11-1873** te Bleskensgraaf, overleden **4-3-1875** te Bleskensgraaf, 16 maand oud
3. **Antonie**, geboren **18-5-1875** te Bleskensgraaf, overleden **18-12-1879** te Bleskensgraaf, 4 jaar oud
4. **Jacomijntje**, geboren **19-5-1876** te Bleskensgraaf, overleden **14-2-1940** te Hardinxveld, 63 jaar oud.
Zij trouwt op 4-6-1896 te Bleskensgraaf met **Cornelis van den Bosch**, geboren **9-8-1869** te Giessen-Nieuwkerk, overleden **21-4-1950** te Giessendam, wonend te Hardinxveld, 80 jaar oud, korenmolenaarsknecht te Brandwijk.
5. **Aartje**, geboren **28-8-1877** te Bleskensgraaf, overleden **14-2-1956** te Wijngaarden, 78 jaar oud.
Zij trouwt op 27-4-1904 te Bleskensgraaf met **Jorinus Romijn** geboren **24-4-1877** te Giessendam, overleden **11-12-1964** te Wijngaarden, veehouder te Wijngaarden, 87 jaar oud.
6. **Janna**, geboren **13-12-1878** te Bleskensgraaf, overleden **1-3-1962** te Nieuwpoort, 83 jaar oud.
Zij trouwt op 25-10-1911 te Bleskensgraaf met **Dingeman Beuzekom**, koetsier bij de dokter, geboren **12-2-1872** te Bleskensgraaf, overleden **15-12-1913** te Bleskensgraaf, 41 jaar oud.
Janna is niet hertrouwd.
7. **Antonie**, geboren **3-2-1880** te Bleskensgraaf, overleden **28-7-1883** te Bleskensgraaf, 3 jaar oud
8. **Jan**, geboren **6-5-1881** te Bleskensgraaf, overleden **13-6-1881** te Bleskensgraaf, 5 weken oud
9. **Hendrikje** geboren **5-6-1882** te Bleskensgraaf, overleden **22-7-1882** te Bleskensgraaf, 6 weken oud
10. **Antonie (ome Toon)**, geboren **21-8-1883** te Bleskensgraaf, overleden **14-2-1951** te Dordrecht, 67 jaar oud, koopman/schipper/graaanhandelaar te Hofwegen.
Hij trouwt op 21-9-1904 te Bleskensgraaf met **Martijntje Brandwijk**, geboren **1-5-1884** te Hofwegen, overleden **7-11-1912** te Bleskensgraaf, 28 jaar oud, 1 maand na de geboorte van het 5e kind.
Beiden zijn minderjarig en hebben daarom toestemming van de ouders nodig om te trouwen.
11. **Jan**, geboren **3-3-1885** te Bleskensgraaf, overleden **26-9-1967** te Dordrecht (Diaconessenhuis) begraven 30-9-1967 te Bleskensgraaf, 82 jaar oud, veehouder en olieman.
Hij trouwt op 27-1-1910 te Groot-Ammers met **Marrigje Verveer**, geboren **29-10-1884** te Groot-Ammers, overleden **20-5-1941** te Bleskensgraaf, 56 jaar oud.
12. **Aart**, geboren **11-5-1886** te Bleskensgraaf, overleden **30-11-1903** aan typhus (volgens de Memorie van Successie) te Bleskensgraaf, 17 jaar oud, schipper volgens de akte.
13. **Sijgje**, geboren **23-3-1888** te Bleskensgraaf, overleden **9-4-1890** te Bleskensgraaf, 2 jaar oud
14. **Hendrik**, geboren **3-9-1889** te Bleskensgraaf, overleden **7-9-1890** te Bleskensgraaf, 1 jaar oud
15. **Sijgje Hendrika**, geboren **14-2-1891** te Bleskensgraaf, overleden **22-2-1891** te Bleskensgraaf, 8 dagen oud
16. **Sijgje Hendrikje Wemmers (oma Prins)**, geboren **27-5-1893** te Bleskensgraaf, overleden/begraven **31-10/4-11-1986** te Bleskensgraaf, 93 jaar oud.
Zij trouwt op 19-12-1917 te Bleskensgraaf met **Rokus Prins**, zoon van Jan Prins en Grietje den Ouden, geboren **4-4-1897** op de Achtkante molen te Groot-Ammers, overleden **23-11-1970** te Bleskensgraaf, 73 jaar oud, visser.

Hoofdstuk 3

1^e Generatie.

Antoni Wemmers van Steenvoort (ca. 1633-1693) en Maria Rutten (ca. 1649-1697)

Hoogblokland

De kerk voor 1880

A. Mulder RCE doc.nr. BT-019737

De kerk vanaf 1880

Afkomst

Antoni Wemmers van Steenvoort, geboren **ca. 1633**, overleden **24-2-1693** te Hoogblokland, 59 jaar oud, waarsman. Hij is de eerstbekende voorvader van de familie Wemmers.

De naam wordt ook vermeld als Wimmers.

Hoogblokland is en was een klein dorp op 7 km afstand van Gorinchem.

De Middeleeuwse kerk is in 1880 vervangen door de huidige Waterstaatskerk.

Dankzij de nog bestaande grafsteen in het portaal van de kerk van Hoogblokland weten we zijn naam, leeftijd, sterfdatum, beroep en wie zijn vrouw was.

“Hier leyt begraven Anthony Wemmers van Steen-voort

In syn leven waars-man op Hoogh-Block-Lant

Out 59 jaar - Sterft den 24 February Anno 1693

ende Maria Rutten syne Huys-vrouw

oud 48 jaar- Sterft den 3e july Anno 1697”

Zijn geboortedatum, geboorteplaats en gegevens over andere familieleden zijn tot nu toe niet bekend ondanks uitgebreid speurwerk.

Er zijn meerdere plaatsen die Steenvoort heten en onderzoek heeft (nog) niets opgeleverd.

Het hoeft ook niet persé zijn geboorteplaats te zijn. Bij de dopen van de kinderen Willemijna en Coenraet wordt hij Antoni Wemmers genoemd en in allerlei akten tekent hij met de naam Antoni Wemmers (dus zonder van Steenvoort). Ook zijn kinderen gebruiken nooit de naam “van Steenvoort”.

De vermelding op de grafsteen is dus uniek.

Er zijn sterke vermoedens dat Antoni (of zijn familie) uit Steinfurt/Stenvorde bij Bad Bentheim afkomstig is. In de 17^e eeuw komen daar de namen Conrad en Christina (vermoedelijke namen van zijn ouders uitgaande van de gangbare vernoemingen) voor in diverse akten, maar een sluitend bewijs is nog niet geleverd.

Er was in 1636 een grote pestepidemie in Burgsteinfurt (net als in Holland) en veel inwoners die het overleefden waren gevlucht, ook naar Holland.

Aangezien bijna iedereen trouwde met een partner die woonde binnen een straal van maximaal 20 km, bestaat de vraag of dat ook niet voor Antoni en zwager Aalbert het geval was. Probleem is alleen waar vandaan dan, aangezien er helemaal geen familieleden, voogden, erfenissen etc. genoemd worden.

De naam Wemmers komt in die tijd niet voor in de Alblasserwaard.

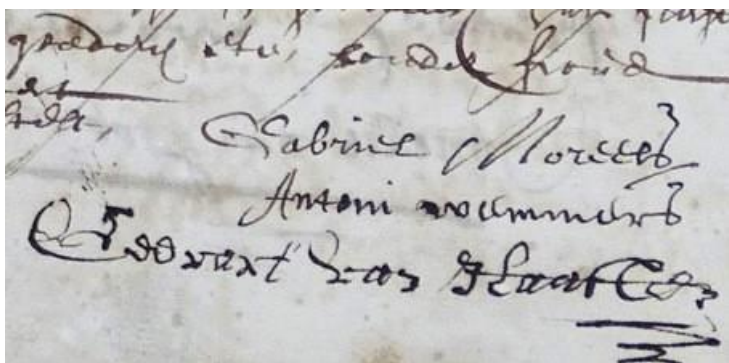
Namen kwamen vroeger met diverse spellingsvarianten voor. Pas rond 1890 komt er meer eenheid in de spellingswijze. Ik hanteer die van Antoni zijn handtekening.

Bij de meeste personen heb ik de doopnaam gehanteerd, hoewel ze zelf soms in bijvoorbeeld hun handtekening een andere (en ook nog wisselende) spelling hanteerden.

Het is wel erg verwarrend dat er zoveel personen Antonij heten, dat werkt vergissingen gemakkelijk in de hand. Daarom zal ik ook hun vaders naam er vaak bij vermelden.

Ook in officiële akten/registers staan allerlei spellingsvarianten en soms kloppen de gegevens ook niet, b.v. de leeftijd. Het is dus belangrijk om goed naar alle bekende gegevens te kijken om te weten of het over dezelfde persoon gaat.

Zie voor allerlei onbekende termen en functies de bijlage met **Achtergrondinformatie** in dit boek.

Handtekening Antoni Wemmers (en Gabriel Morelis/Moreels)

Antoni is ca. 1672 getrouwd met **Maria Rutten**, lid van de invloedrijke familie **Muijlwijck**.

Dat doet vermoeden dat hij ook uit een welgestelde familie afkomstig is (soort zocht soort in die tijd) en hij heeft ook een mooi handschrift wat duidt op een goede opleiding.

Hij was toen 39 jaar en Maria 23 jaar en minderjarig, haar vader was in 1671 overleden en haar moeder moet dus toestemming hebben gegeven.

Gezien het leeftijdsverschil van 16 jaar zou hij mogelijk ook weduwnaar zonder kinderen geweest kunnen zijn en met haar hertrouwd zijn. Maar dit is slechts een vermoeden.

Maria Rutten, geboren **ca. 1649** te Hoogblokland, overleden **3-7-1697** te Hoogblokland, 48 jaar oud.

Zij is de dochter van Ruth Adriaanszn/Arienszn Block en A(d)riaantje Willemsdr van Muijlwijck.

Haar vader en moeder zijn beiden afstammelingen van de familie Muijlwijck.

Engeltje Rutten is haar enige zus. Er zijn geen andere (levende) kinderen bekend.

Oma van moederszijde, Marijke Jansdr van Muijlwijck, is getrouwd met Willem Matthijszn van Muijlwijck uit Alblasserdam. Adriaantje is het enige (bekende) kind uit deze relatie.

De stamboom van deze familie is uitgebreid beschreven tot ongeveer 1421 en de leden woonden in Gorinchem en omliggende dorpen.

Op de eerder gemelde grafsteen staat ook vermeld:
"hier leit begraven **Rutr Aricnsz van Hoogh Blockland**
Sterft den 26 july des jaers 1671" .

Dit graf is in 1671 gekocht voor 8 gulden.

Ruth is de vader van Maria en dus de schoonvader van Antoni.

wapen van het geslacht Muijlwijck

Op 4 december 1672 wordt Maria Rutten vermeld in het
Latijnse Broederschapsboek van Sint Barbara in het RK kerkboek
Gorinchem van 1648-1736.

Ze is dan 23 jaar en waarschijnlijk (bijna) getrouwd.

Haar vader is in 1671 al in de kerk te Hoogblokland begraven en was protestants. Haar moeder idem in 1683. Er was sinds 1568 al een protestantse kerk in Gorinchem.

Was Antoni nog rooms-katholiek en is hij later protestants geworden? Of was de inundatie van de Alblasserwaard van 1672 (rampjaar!) de reden dat men tijdelijk naar Gorinchem uitgeweken is?

Maria's familie had ook een huis in Gorinchem in de steeg bij de Varkensmarkt.

In een machtigingsakte van 12-2-1675 wordt vermeld dat Antoni in Blokland woonde (theoretisch?), dus ook tijdens de geboorte van Coenraet in december.

De twee gedoopte kinderen hebben een peter en meter van de familie Muijlwijck. De familie van Antoni wordt nergens genoemd.

Volgens de gebruikelijke vernoemingsregels zouden die namen toch moeten voorkomen bij de kinderen. Coenraet en Christijna zouden dan hiervoor in aanmerking komen. Het blijft een vraagteken.

In 1695 wordt Maria met zus Engeltien/Engelken/Engeltje vermeld in het lidmatenboek van de kerk in Hoogblokland. Ze zijn dan allebei weduwe.

Op 8-8-1695 laat Maria haar testament opmaken door notaris Pieter de With te Gorinchem waarbij ze Leendert den Breen, schout te Schelluinen en Dirck Sluijmer, dijkbode van de lande van Arkel, tot voogden benoemt. Wanneer één van hen overlijdt wil ze dat haar zoon Coenraet, mits meerderjarig, voogd wordt. Helaas worden dus geen familieleden van haar overleden echtgenoot Antoni tot voogden benoemd, zodat ook hierdoor geen verdere familie bekend wordt.

Na haar overlijden op 3-7-1697 wordt op 21-10-1697 bij notaris Pieter de With te Gorinchem een inventaris van de boedel opgemaakt. De minderjarige Willemijna, omstreeks 23 jaar en Coenraet, omstreeks 22 jaar ondertekenen mede deze akte.

Genoemd worden: een huis, werf, boomgaard en hennepwerf te Hoogblokland. Dit blijkt op de kadasterkaart uit 1832 B 19 aan de noordkant van de weg te zijn. Rond 1826 is de boerderij gesloopt en is er een woonhuis gebouwd. De grote boerderij is daardoor niet meer herkenbaar op de kadasterkaart.

Verder ongeveer 22 morgen land in de polders De Beemd, Het Oudland, Arkel en op Hoornaar.

Er zijn 5 paarden, 16 koeien en 15 kalveren, een wagen, ploeg, eg, bouw- en melkgereedschap, 46 balen goed en slecht hooi en 11 hont aan haver.

Als huisraad wordt genoemd: 1 kast, 3 kisten, 4 bedden met toebehoren, koperen ketels en melkkannen, tinnen schotels en tafelborden, 23 paar lakens en 23 paar slopen, 8 tafellakens en 24 servetten.

Verder tafels, stoelen, banken, koper, ijzer, aardewerk enz.

Er zijn ook schulden: een obligatie van 1000 gld en aan schout en voogd Leendert den Breen nog een som van 199 gld.

Over kleding, sieraden e.d. wordt niet gesproken, misschien omdat huis en have het belangrijkste zijn als onderpand i.v.m. de schulden.

Op 22-3-1701 wordt in een akte bij notaris Johan Steenis in Gorinchem vermeld dat de erfgenamen van Antoni en Maria een schuld hebben van 1200 gulden aan voogd Leendert den Breen van de nog minderjarige kinderen Ruth, Antonij en Dirk. Willemijna, Christijna en Coenraet zijn dan wel meerderjarig en tekenen de akte. Zie foto op blz. 12.

Deze schuld wordt op 20 februari 1708 nog vermeld bij de erfenis van Leendert den Breen.

Handtekeningen Willemina, Coenraet en Christina Wemmers

De (mooie) handschriften van de kinderen Wemmers lijken erg op elkaar en waarschijnlijk hebben ze allemaal op school gezeten bij meester Maes van Schoondrewoert die daar sinds 1681 les gaf. Daarnaast was hij ook smid en had diverse kerkelijke taken (o.a. klokkluiden) om voldoende geld te verdienen.

De moeder (weduwe, overleden 1683) van Maria ondertekent met vele andere bewoners op 17-2-1676 een request aan de Staten van Holland om belastingverlaging te krijgen en verklaren dat hun landerijen in 1672 en 1673 onder water hebben gestaan door inundatie. Ons land staat onder water, we verdienen niets, dus we kunnen ook niets betalen.

Op 26-7-1677 is er een hoorzitting ten huize van de waard Lammert Jansse de Bruijn op Hoogblokland waarbij Antoni zich fel verzet tegen inkwartiering van een compagnie ruiters en daarbij schout Floris Tonisse (van Bruggen) zelfs bedreigt.

Op 7-10-1678 wordt hij vermeld in een akte van notaris Kemp als gevolmachtigd Armmeester van Blokland. In 1681 wordt hij waarsman en heemraad genoemd in diverse akten.

Op 27 april 1686 wordt op een 'Reghtdag' te Gorinchem een protest behandeld van Antoni tegen de pachter van de impost op het hoorngeld. Antoni had vetgemeste koeien verkocht en wil vermindering van de aanslag.

Uit de Memorie (16-1-1687) van Arien Pieters van Muijlwijck blijkt dat Antoni 10 hont land in de polder Arkel uit de boedel heeft gekocht voor 370 gld. Deze Arien had ook nog een rentebrief van 400 gld bij Antoni lopen. Deze wordt met 4% rente afgelost voor 448 gld.

In juni 1680, september 1684 en oktober 1692 wordt Antoni vermeld als gezworene bij de Armmeesters en in 1688 verkoopt hij samen met zwager Aalbert Aalberts van Soest als Armmeesters (diaconie) een huis.

Op 24-10-1692 (Oud Rechterlijk Archief 219 te Gorinchem) is er een geschil tussen Antoni als Armmeester en de koper van dit huis Pieter Kuijpers. Er wordt vermeld dat Antoni enigszins ziekelijk is, hij is al snel daarna overleden op 24-2-1693. Dit soort ambten werd tijdelijk uitgeoefend.

Zus Engeltje (ziek) laat op 10-1-1696 haar testament opmaken door notaris Pieter de With te Gorinchem waarbij ze dominee Van der Weteringh en na zijn overlijden neef Coenraet, mits meerderjarig, tot voogden benoemt.

Op 20-8-1703 wijzigt ze haar testament bij notaris Pieter de With. Coenraet wordt benoemd tot voogd, administrateur en executeur. Dat wijst op een goede verstandhouding.

Engeltje was getrouwd met Aalbert Aalbertse van Soest (overleden in 1691), zij had 3 (in leven gebleven) kinderen, Ariaentge, Aeltie en zoon Ruth. Ze is 11-9-1721 begraven in Hoogblokland. Zoon Ruth is in 1710 overleden.

Ook van Aalbert Aalbertse van Soest zijn geen familieleden en geboorteplaats bekend.

Erfenissen

De erfenissen in de familie Muijlwijck hebben voor veel narigheid gezorgd. Er zijn veel processen over gevoerd waar Antoni als vertegenwoordiger van zijn vrouw ook bij betrokken was en later zijn kinderen en de kinderen van schoonzus Engeltje.

Over de erfenis van Maria's ongehuwde oom en tante (van vaders kant) Cornelis en Sijke Ariens Block is zelfs tot aan het Hof van Holland in 's-Gravenhage geprocedeerd. Antoni werd beschuldigd van omkoping van de notaris en aanpassing van het testament van Sijke (overleden 1679). In allerlei aktes werden getuigenverklaringen en verweren gedocumenteerd. Op 9-3-1689 werd Antoni door het Hof uiteindelijk in het gelijk gesteld. Het huis B 43 op de hoek van de Beemdweg werd bewoond door deze broer en zus van Ruth Ariens en dit huis was mede inzet van deze erfeniskwestie. Cornelis was zo boos dat hij de kinderen van Ruth (Maria en Engeltje) uitsloot van zijn erfenis (overleden 1681). In 1693 hebben Maria en Engeltje de erfgenaam Arien Pieters de Groot nog laten gijzelen...

Echter in 1818 is dit huis van de erfgenamen en dus via deze omweg gekocht door Huibert en Pieter Wemmers en dus toch nog terechtgekomen bij de afstammelingen van Maria.

Overgrootvader Arie Wemmers is daar in 1842 geboren!

Heel apart is dat er geen enkele erfenis vanuit de familie van Antoni vermeld wordt.

Op 11-2-1715 is de boedelscheiding van de erfenis van Antoni en Maria bij notaris Martinus Mekern te Gorinchem.

Ze waren in gemeenschap van goederen getrouwd.

De drie broers Coenraet, Antonij en Ruth

(vertegenwoordigd door Coenraet en Antonij)

aan de ene kant en broer Dirk aan de andere kant verdelen het huis en alle landerijen. Dit is boerderij B 19 aan de noordkant van de weg op het eind van Hoogblokland.

Dirk krijgt met zijn gezin het voorhuis en kamer "tot aan de solder" en de andere broers blijken nog in het huis te wonen en krijgen o.a.

2 kamers aan de westzijde, de keuken, het achterhuis en de boomgaard. Coenraet woont echter al in Peursum sinds zijn huwelijk in 1711. De twee zussen waren in 1703 overleden.

Er is sprake van een dijk, stoep (aan het water) en steeg, hennepwerf, boomgaard, timmeringen en dit alles staande op Hoogblokland.

Op de akte zijn de handtekeningen van drie broers te zien (Ruth werd vertegenwoordigd).

Ook op 11-2-1715 wordt bij notaris Martinus Mekern te Gorinchem een deel van de erfenis van de ouders van Maria definitief gescheiden. Tot dan toe was dit land in gezamenlijk bezit van Engeltje Rutten en de 4 nog in leven zijnde kinderen van Maria. Schout Johan de Groot treedt op namens zijn schoonmoeder Engeltje en Coenraet, Dirk en Antonij mede namens broer Ruth. Zie foto hierboven.

A photograph of a handwritten document, likely a legal act or deed, featuring several signatures in cursive script. The names 'Coenraet', 'Dirk', and 'Antonij' are visible among the signatures. The document is aged and has some ink bleed-through from the reverse side.

Coenraet, Dirk en Antonij

Boerderijen

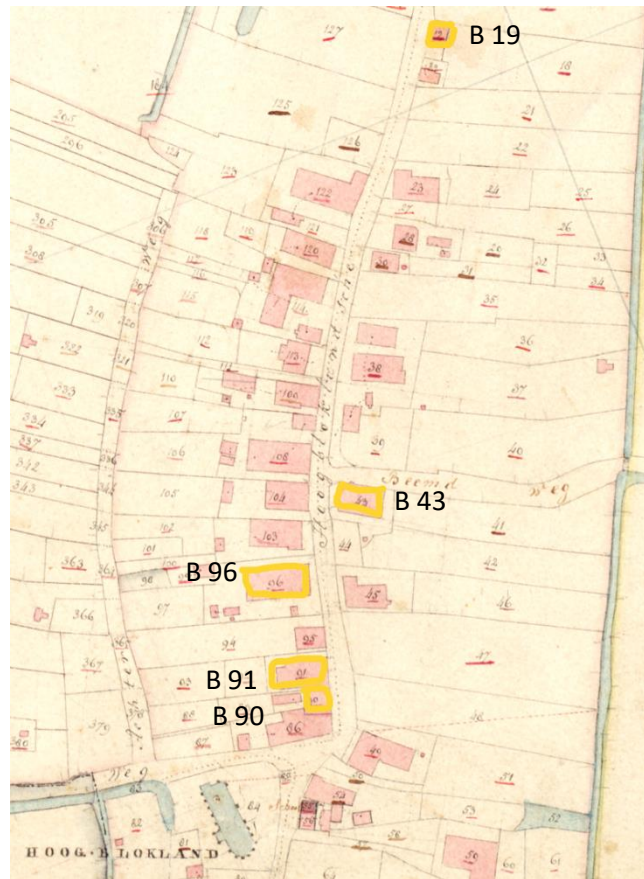
Om tot het vinden van de boerderij(en) van Wemmers te komen heb ik alle andere boerderijen met hun bewoningsgeschiedenis in de dorpskern van Hoogblokland moeten uitsluiten.

Uitgebreide beschrijvingen van al deze boerderijen zijn te vinden in mijn document "Bewonings- en bebouwingsoverzicht Hoogblokland ca. 1700-1830". De kadasternummers dateren van 1811-1832.

Boerderij B 96

De vader van Maria, Ruth Ariens, woonde op kadasternr. B 43 (hoek Beemdweg/Hoogbloklandse weg) en trouwde in september 1645 met zijn overbuurmeisje Adriaantje Willemsdr van Muijlwijck die op B 96 woonde aan de zuidkant van de weg. Hij ging daar ook wonen. De dochters Maria en Engeltje zijn daar opgegroeid. Ruth Ariens is in 1671 overleden en dus had de boerderij een manspersoon nodig.

Misschien heeft Ruth Ariens zelf nog wel een geschikte partner voor Maria uitgezocht toen hij zijn einde voelde naderen. Maria trouwt ca. 1672 met Antoni Wemmers en blijft bij moeder Adriaantje en zus Engeltje op de boerderij wonen.

Kadasterkaart 1832 B 90, 91, 96, 43 en 19 aan het eind

Engeltje is waarschijnlijk iets jonger en trouwt in 1681 op huwelijksvoorwaarden (die helaas niet meer bestaan) met Aalbert Aalberts van Soest (net zo'n niet te traceren figuur als Antoni Wemmers!). Zij en haar afstammelingen blijven op deze boerderij wonen.

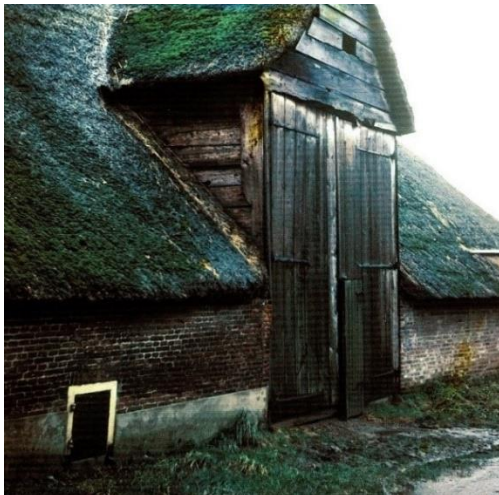
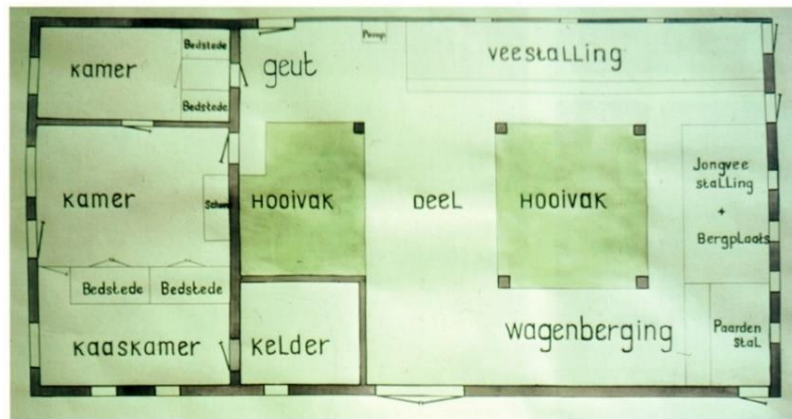

*B 96 De boerderij te Hoogblokland waar Antoni en Maria ingewoond hebben bij haar moeder Ariaantje Willems van Muijlwijck, gesloopt ca. 1968.
Foto: 1965 G.J. Dukker Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) doc.nr. 96.875*

In het boek "Het oude landleven. Tussen rivieren, dijken, kaden en molens" van P. Verhagen (november 2007, Uitg. De Stroombaan te Alblasserdam) blijkt deze boerderij uitgebreid besproken en met onderstaande foto's verrijkt te zijn. De laatste bewoner was Klaas van Beest.

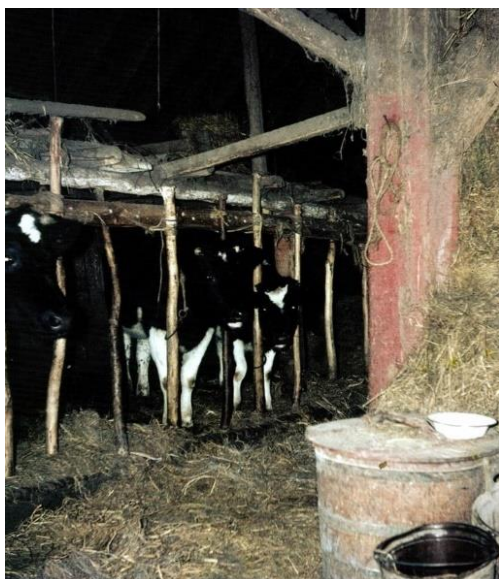
Het voorhuis is op een zandrug (donk) gebouwd, maar het achtergedeelte ligt veel lager omdat dat op veengrond is gebouwd. Er is binnenshuis dus een flink hoogteverschil.

Wageningang

Pomp

Boerderij B 91

Antoni koopt met Gabriel Morelis (familie van Maria) in 1679 een boerderij voor 1200 gld (B 91) naast de boerderij van zijn schoonmoeder Ariaantje (B 96).

Gabriel krijgt in 1679 een deel van de erfenis van zijn ouders (Carel Morelis Pieterszn en Magrieta van de Velde) en woont dan volgens de procuratie (notaris Dael 12-9-1679) net als de andere erfgenamen in Gorinchem.

Gabriel boerde op deze boerderij zoals blijkt uit de inventaris van augustus 1682. Antoni bezit dan nog de helft maar heeft er waarschijnlijk niet gewoond gezien wat er allemaal tot de inventaris van Gabriel behoorde. Antoni woonde vermoedelijk nog op de boerderij van zijn schoonmoeder ernaast en is na het overlijden van Gabriel en het huwelijk van schoonzus Engeltje (1681) al snel verhuisd naar boerderij B 19 aan de noordkant op het eind van Hoogblokland (westwaarts).

In een akte van 1688 wordt deze boerderij genoemd als belending van Antoni Wemmers.

Meestal werden boerderijen verpacht als men er zelf niet woonde.

Uit een testamentakte van 9 mei 1682 (notaris J. van Haeften te Gorinchem) blijkt dat Gabriel zeer ziek was en in de bedstede in de keuken lag. Omdat hij vreesde dat de notaris te laat zou komen had hij Antoni Wemmers en Arien Pieters van Muijlwijck zijn uiterste wil laten opschrijven. De notaris kwam nog net op tijd maar Gabriel kon niet meer praten. Daarop heeft de notaris zijn hand gepakt en enige tijd bij hem gezeten "merckelick ziende dat godt d'heer, hem en weder beliefden te verlichten" zodat hij toch nog met hese stem tweemaal ja kon zeggen. Zijn 4 minderjarige kinderen en zijn vrouw werden onder voogdij gesteld van Wouter Huijgen te Niekerk omdat "sijne vrouw, aengesien godt haer van volcome en genoegsaem verstant, om alles te redden, heeft gelieft te berooven".

Bepaalde akten doen vermoeden dat Antoni's deel van B 91 wordt verpacht (aan Arien Pieters van Muijlwijck?).

Maria Rutten en kinderen verkopen op 18-05-1693 hun helft van B 91 na het overlijden van Antoni aan de voogden Pieter van Muijlwijck en Pieter Janse Kuijpers van weduwe Divertje van Muijlwijck en haar onmondige kinderen Morelis voor 475 gld (Oud Rechterlijk Archief inv.nr. 500 te Gorinchem).

In 1711 verkoopt zoon Pieter Morelis (die het in 1699 geërfd heeft na de dood van zijn moeder) het hele huis B 91 aan Engel Ariese en Arien Engelen Kooij die het ook als herberg gebruiken.

handtekening van Maria Rutten

B 91 De boerderij die Antoni Wemmers en Gabriel Morelis gezamenlijk in eigendom hadden. Deze bestaat nog en is nu Dorpsweg 71.

Foto: 1965 G.J. Dukker Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) doc.nr. 96.876

Boerderij B 19

Deze boerderij blijkt al sinds ca. 1636 in bezit te zijn van Ariaantje's vader Willem Matthijs van Muijlwijck en daarvoor van zijn ouders. Schoonmoeder Ariaantje is enige erfgenaam van vaderskant en moederskant en heeft veel bezit gezien de verponding (belasting), dus waarschijnlijk ook meerdere boerderijen.

Na het overlijden van Gabriel Morelis en het huwelijk van Engeltje Rutten zijn Antoni en Maria met de kinderen verhuisd naar B 19.

In 1692 heeft Antoni Wemmers een hypotheek van 1000 gld opgenomen in Woudrichem (niet meer te traceren).

In 1715 is de boedelscheiding van Antoni en Maria van de boerderij B 19.

In het Verpondingboek/Gaderboek van 1731 heeft deze boerderij nummer 48.

De kinderen en kleinkinderen van Antoni en Maria kopen/verkopen tot minstens 1760 delen van hun erfenis aan elkaar, ook met betrekking tot het huis.

Maagie Vogel, huisvrouw van kleinzoon Antoni Coenraetszn, sterft al in 1768 als alle vijf kinderen nog minderjarig zijn, dus zou er naar verwachting een boedelinventaris moeten zijn maar die is tot nu toe niet gevonden.

Antoni Coenraetszn verkoopt bijna alle land in de loop van de tijd.

Tot minstens 1775 staat Antoni Coenraetszn in het gaderboek genoteerd bij nr. 48 en is er geen vermelding dat het naar anderen is gegaan.

Echter, op 26-11-1770 verkopen Antoni Coenraetszn Wemmers en Johannis Kuijpers als last en ordre hebbende van Carel Kuijpers dit huis en erf aan Dirk Stigter wonend te Gorinchem voor 500 gld.

Het is niet bekend waarom Antoni gestopt is met boeren en waar hij gewoond heeft tot aan zijn dood.

Heeft Antoni de boerderij verkocht en vervolgens zelf gepacht? Er zijn geen documenten bekend die licht op de zaak kunnen werpen.

Hij is niet hertrouwd en overlijdt in 1798. Zijn dochter Jesijntje trouwt in 1784 en zoon Cornelis in 1788.

In 1797 kopen de zoons Pieter en Aart huis B 90 wat vermoedelijk vroeger een geheel was met B 86.

Huibert zou bij zijn vader gewoond kunnen hebben.

Aart trouwt in 1799 en gaat naar Noordeloos naar de boerderij van zijn schoonfamilie in de Minkeloos.

Pieter en Huibert kopen in 1818 huis B 43 op de hoek van de Beemdweg.

De grote boerderij B 19 blijkt ca. 1826 gesloopt te zijn en werd vervangen door een woonhuis. Daarom is de boerderij niet meer herkenbaar op de kadasterkaart van 1811-1832. Ook dit woonhuis bestaat niet meer, er staan nu bejaardenwoningen.

Kinderen van Antoni en Maria

Op basis van de gangbare vernoemingsgewoonten is de volgende geboortevolgorde aangehouden.

De afstamming gaat verder via *de cursief gedrukte* namen.

De eerste twee kinderen zijn rooms-katholiek gedoopt te Gorinchem in 1673 en 1675.

Waarschijnlijk in de schuilkerk van de Franciscanen genaamd 'Het Clooster' aan de Oude Lombardstraat.

Dit was een particulier huis dat van 1628 tot 1836 daarvoor in gebruik was.

De reden is onbekend aangezien de familie van Maria in Hoogblokland woonde en de kerk daar al in 1578 tot de Reformatie overging en er in Gorinchem ook protestantse kerken waren.

De andere kinderen zijn waarschijnlijk allemaal in de protestantse kerk van Hoogblokland gedoopt en zijn daar later ook lidmaat geworden.

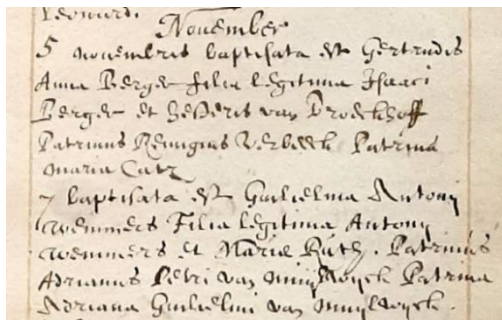
In het kerkboek van Hoogblokland werden de begrafeniskosten vermeld van alle overleden personen en daardoor zijn ook twee vroeg overleden kinderen van Antoni te traceren.

Zijn gezinsleden werden in de kerk begraven. Een koopgraf in de kerk kostte 8 (Carolus)gulden en het openen ervan 2 gulden, 1 uur klokkluiden en gebruik van de baar kostte 10 stuivers.

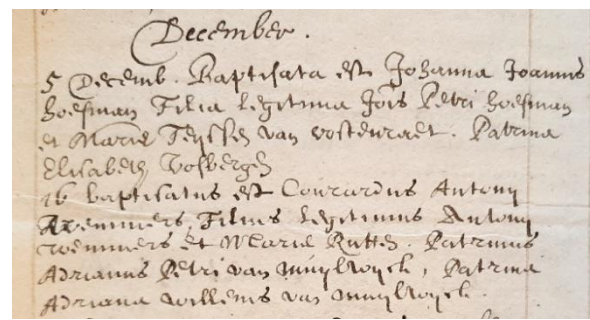
1. **Willemijna** (vernoemd naar de moeder of overleden opa? van Maria), RK gedoopt **7-11-1673** te Gorinchem, peter Adriaan/Arien Peters/Pieterse van Muijlwijck (achterneef van Maria), meter Adriana/Ariaantje Willemsdr van Muijlwijck (moeder van Maria), overleden juli, begraven **2-8-1703** te Hoogblokland, ongehuwd, 29 jaar.

Er moest door de collaterale nabestaanden 6 gulden (dubbel geld) impost betaald worden (belasting op begraven). In 1699 is ze aangenomen als lidmaat van de kerk van Hoogblokland, 25 jaar oud.

7-11-1673 Doop Guilelma (Willemijna)
Wemmers (RK doopboek Gorinchem)

16-12-1675 Doop Conrardus (Coenraet)
Wemmers (RK doopboek Gorinchem)

2. **Coenraet/Conrardus Wemmers** (vernoemd naar de vader van Antoni), RK gedoopt **16-12-1675** te Gorinchem, peter Adriaan/Arien Peters/Pieterse van Muijlwijck (achterneef van Maria), meter Adriana/Ariaantje Willemsdr van Muijlwijck (moeder van Maria), overleden **1721-1724?**, hij trouwt op 7-3-1711 te Giessen-Oudekerk met **Annijge Cornelis** jongedochter van Peursum, zeer waarschijnlijk dochter van Cornelis Huybertse Pierhagen en Lijsje Jansdr van Houwelingen.
Zie 2^e generatie.
3. **Christijna** (vernoemd naar de moeder van Antoni) gedoopt **1676?**, overleden juli, begraven **7-8-1703** te Hoogblokland, ongehuwd.
Er moest door de collaterale nabestaanden 6 gulden (dubbel geld) impost betaald worden.
De twee zussen zijn dus binnen 1 week overleden.
Ze komt in 1674 niet voor in het RK doopboek. Op 22-3-1701 wordt in een akte vermeld dat ze meerderjarig is en in een akte van 21-10-1697 wordt zus Willemijna als 23-jarige onmondig genoemd. Als 25 jaar de meerderjarigheidsnorm is, dan is ze waarschijnlijk eind 1676 geboren.
In 1703 is ze samen met broer Coenraet aangenomen als lidmaat van de kerk van Hoogblokland.
4. **Ruth** (vernoemd naar de vader van Maria) gedoopt **1678?**, begraven **8-6-1736** te Hoogblokland, ongehuwd. In 1711 aangenomen als lidmaat van de kerk in Hoogblokland.
Hij verkoopt samen met Coenraet en Antonij op 10-10-1718 land in de Hoge Beemd voor 400 gld.
Hij koopt samen met Coenraet en Antonij op 21-11-1718 voor 450 gld land in de Hoge Beemd.
Coenraet woont dan al aan de Giessen in Peursum.
Hij koopt samen met Antonij op 8-1-1721 voor 100 gld land in het Oudland.
Op 18-2-1735 koopt hij voor 400 gld land in Kort Scheijwijk.
In 1721 wordt hij genoemd in de huwelijksvoorwaarden van broer Antonij Wemmers en Lijsje Gerrits en ook in diverse koop-/verkoopakten als (mede)eigenaar.
Op 19-12-1727 is hij mede borg bij de aankoop van de boerderij in Noordeloos (Noordzijde) door broer Antonij.

Op 6-5-1736 is hij "enigsints siekelijk" en maakt om 6 uur 's avonds ter secretarie te Ameide zijn testament op met als woonplaats Hoogblokland. Al heel snel, op 28-5-1736, vervangt hij dit testament door een ander bij notaris Pieter Boellaard te Meerkerk (Rechterlijk Archief). Hierin geeft hij de beide kinderen van broer Antonij (Maria en Gerrit) een legaat van 250 gld. Broer Antonij en de kinderen van de broers Coenraet (Lijsje en Antonij) en Dirk (Maria en Anthoni) krijgen elk 1/3 deel van de erfenis. Bij overlijden van de erfgenamen moet de erfenis in de familie blijven en mag niet naar de hertrouwde schoonzussen Annijge Gerrits en Pietertje Jans Huijsman gaan.
Volgens het laatste testament verblijft hij "siek te bedde" bij Peter Willemse Vaders en Grietje Gerrits in Meerkerksbroek op nr. 118 (Verponding Meerkerk 1742). Zij zijn de zwager en schoonzus van Antonij

Wemmers. Grietje is de zus van Lijsje Gerrits. Antonij en Peter worden tot voogden benoemd voor de minderjarige erfgenamen bij de afwikkeling van de erfenis.

Ruth overlijdt als snel (waarschijnlijk dus in Broek bij Meerkerk) en wordt op 8-6-1736 in Hoogblokland begraven.

Er moest door de collaterale nabestaanden 6 gulden (dubbel geld) impost betaald worden.

Handtekeningen Coenraet, Antonij en Ruth Wemmers

5. **Antonij Antoniesz** (vernoemd naar vader Antoni) gedoopt **1680?**, begraven **13-6-1744** te Hoogblokland. Hij is voor Pasen 1716 aangenomen als lidmaat van de kerk van Hoogblokland, samen met broer Dirk. Hij gaat in ondertrouw op 16-3-1721 te Noordeloos met **Lijsje Gerrits** gedoopt op **16-12-1696** te Noordeloos, overleden **3-6-1731** te Noordeloos, oud 34 jaar. Dochter van Gerrit Peterse/Pietersen (overleden 1707) en Marrigje Pieters (overleden 1712).

Lijsje was op 23-6-1719 met attestatie (kerkelijke verklaring) vanuit Noordeloos naar Hoogblokland vertrokken. Op 26-9-1721 zijn beiden met attestatie uit Hoogblokland naar Noordeloos gegaan.

Op 15-2-1721 zijn er bij notaris Martinus Mekern in Gorinchem huwelijksvoorwaarden opgesteld.

De bruidegom bracht in:

- 1/3 deel van een huis, erf en schuur en 17,5 morgen land onder Blokland en Arkel (Dit moet het huis B 19 zijn uit de boedelscheiding van Antoni Wemmers en Maria Rutten).
- De broers Coenraet en Ruth waren de andere eigenaren (broer Dirk was al in 1718 overleden en zijn erfgenamen bezaten een ander deel van dit huis, zie elders).

Verder deelde hij met Ruth het volgende:

- 5 hont land onder Blokland (akte 8-1-1721)
- 19 koebeesten "die de siecte hebben doorgestaan"
- 5 kalfdragende koebeesten
- 5 hocklingen (kalveren) "die siecte niet gehat hebbende"
- 4 oude paarden (5 jaar en ouder)
- 2 wagens
- 4 eggen/ploeg
- schouw (bootje)
- (land)bouwgereedschap
- 2 koperen ketels
- koperen kan
- enig huisraad
- 3 bedden met toebehoren

Van hemzelf:

- 50 gld
- zilveren beker
- gouden ring

De bruid was ook niet onbemiddeld en bracht in (waarschijnlijk als erfenis van haar overleden ouders):

- 500 gld contant

Huwelijkse voorwaarden Antonij en Lijsje

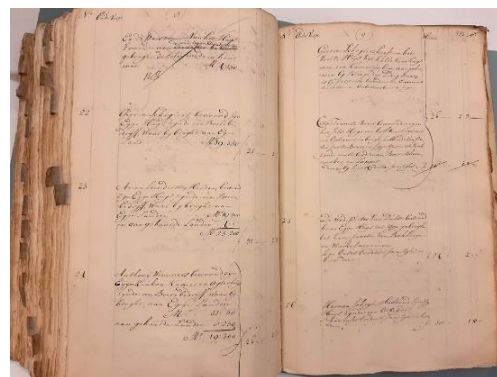
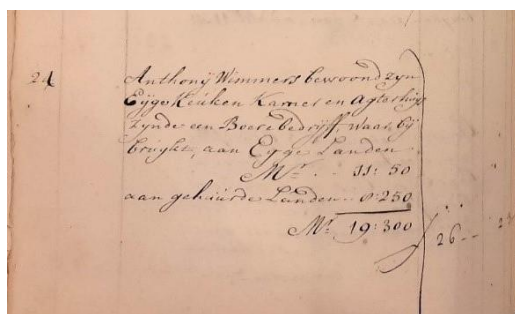

- obligatie t.l.v. zwager Gerrit Gerrits van den Dool 700 gld
- kist
- kast
- 2 tinnen schotels
- enig (land)bouwgereedschap en huisraad

Bij kinderloos overlijden moesten de goederen terug naar waar ze vandaan kwamen. Wel kreeg de overblijvende partner 400 gulden van de overledene. Verder stonden er nog afspraken in over de voogdij van evt. kinderen. De vermelding van "siechte" bij de koeien heeft betrekking op de runderpestepidemie die van 1713-1720 in Holland woedde. De hele veestapel kon daardoor in korte tijd verloren gaan en tot grote armoede leiden.

Op 27-4-1731 laten Antonij en Lijsje een testament op de langstlevende opmaken bij de schout en schepenen van de Heerlijkheid Noordeloos (Rechterlijk Archief) waarbij de huwelijkse voorwaarden vervallen. Ze wonen dan op de noordzijde van Noordeloos en Lijsje ligt "ziekelyk te bedde" na de geboorte van dochter Maaïke. Ze overlijdt op 3 juni en de langstlevende wordt voogd. Bij overlijden van de langstlevende worden Ruth Wemmers en Peter Willem Vaders, de man van Lijsje's zus Grietje, tot voogden aangesteld.

Uit het Verpondingboek Noordeloos 1730 blijkt dat Antonij op nr. 24 woont: "bewoond zijn eijge keuken kamer en agterhuijs zijnde een boerebedrijf". Hij had zowel land in eigendom als gehuurd. (zie foto hieronder).

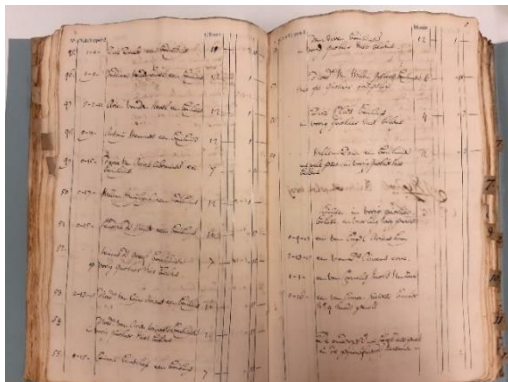

1730 Noordeloos nr. 24 Antonij Wemmers

In het Verpondingboek Noordeloos 1733 wordt hij vermeld op nr. 24: "een gedeelte van een bouwhuijs 2-3 (guldens-stuivers)". Het voorhuis en de opkamer worden bewoond door anderen. Gezien de nummering ligt het huis dicht bij de kerk nr. 28.

In het Verpondingboek Hoogblokland 1730 staat Antonij vermeld op nr. 48 (bouhuijs op het Dorp) voor 12 gld. Dit moet dan het ouderlijk huis zijn, alleen Ruth en hij zijn nog in leven.

De (mede)eigenaren worden aangeslagen, ze hoeven er niet altijd zelf te wonen (kunnen het verpacht hebben).

No. 48 Antonij Wemmers een bouhuijs

Lijsje's zus Lijntje is getrouwd met Gerrit Gerrits van den Dool en woont op de ouderlijke boerderij in Noordeloos. Die is na het overlijden van de ouders gemeenschappelijk bezit van haar en haar drie zussen, waaronder dus Lijsje, die in 1716 als enige nog ongetrouwd is. Dat is waarschijnlijk de reden dat Lijsje bij haar huwelijk in 1721 een obligatie van 700 gld op naam van zwager Gerrit van den Dool meebrengt.

Op 11 september 1727 overlijdt echter deze Gerrit van den Dool en er wordt op 30-9-1727 de volgende akte opgemaakt bij het Rechthuis te Noordeloos:

"Pieter Swijnenburg won(end) tot Ammers Graveland x Hilligje Gerrits van den Dool za(liger) en Peter Willemsz Vaders x Grietje Gerrits (dochter van Gerrit Petersz) won. onder Meerkerksbroek, verklaren dat alhier tot Noordeloos is overleden Gerrit Gerritsz van den Dool hun zwager, nalatende de wed. Lijntje Gerrits met 3 onm(ondige) kinderen te weten Gerrit oud 10 jaar, Jan oud 7 à 8 jaar en Lijsje Gerrits van den Dool oud 4 jaar.

Aangezien de wed. Lijntje Gerrits dermate innocent (onbekwaam) is dat ze aan een keten vastgesloten moest worden (door haar man), verzoeken comparanten aan dit gerecht machtiging om de boedel te beheren etc."

Lijntje kan niet alleen op de boerderij blijven wonen met haar kinderen, ze worden waarschijnlijk bij familie ondergebracht in Ammers Graveland of Nieuwpoort (Kerkboek Noordeloos lidmaten 1700-1735: Lijntje vertrokken met attestatie naar Nieuwpoort op 1-2-1736).

Op 17-2-1740 is Lijntje's innocent zijn blijikbaar over want ze tekent zelf een akte.

Op 19-12-1727 wordt bij een veiling de boerderij aan Antonij Wemmers verkocht voor 1600 gld. De overdracht is op 15-1-1728. Het betreft een kamer, de keuken en het achterhuis. Het uit twee gedeelten bestaande voorhuis is eigendom van twee andere familieleden.

Ruth Wemmers en buurman en schepen Arien Leendertse Horden (Noordeloos) zijn de borgen. Een bijzonderheid is dat in de akte vermeld wordt dat het huis in het waterjaar 1709 1,5 voet boven water is geweest en in het waterjaar 1726 er 2 voet water in is geweest (1 voet is ca. 30 cm).

Op 18-6-1734 verkopen erfgenamen een half voorhuis, Antoni Wemmers wordt nog genoemd als eigenaar van de keuken, kamer en achterhuis.

Dit blijkt dus hetzelfde huis te zijn dat in de verpondingboeken wordt vermeld en het blijkt ook nog te bestaan! Het is het huidige adres Noordzijde 62 (het achterhuisgedeelte) te Noordeloos.

Waarschijnlijk is het al rond 1610-1614 gebouwd gezien de gebruikte stenen in het linker voorhuis en het feit dat het al lang in de familie van Lijsje was.

Natuurlijk is het in de loop der eeuwen steeds verbouwd en vernieuwd, maar sommige oude stukken zijn nog intact en het grondplan is gelijk gebleven.

Na het overlijden van Lijsje in 1731 is Antonij op 8-6-1733 weer met attestatie uit Noordeloos naar de ouderlijke boerderij in Hoogblokland vertrokken met zoon Gerrit (9 jr) en dochter Maria (11 jr).

Op 10-05-1798 is er een transportakte van de weduwe van Herbert Claaszn Rietveld aan Claas Herbertzn Rietveld. Hierin wordt gerefereerd aan een lootcedulle (boedelscheiding) van 2 januari 1735 gemaakt bij Antonij Wemmers. Hieruit blijkt dat het om het voormalige huis van Antoni gaat. Hij heeft dit per 2 januari 1735 verkocht, aan wie is niet bekend.

Het is onbekend waar Antonij en Lijsje vanaf hun huwelijk in 1721 tot aan januari 1728 gewoond hebben in Noordeloos. Misschien wel in de boerderij van Dirk Wemmers en Pietertje Jans Huijsman die na het overlijden van Dirk weer naar de boerderij in Hoogblokland verhuisd is met haar 2 kinderen in 1719/20.

Alles moest immers zoveel mogelijk in de familie blijven, maar dit is een hypothese.

Op 10-10-1718 verkoopt hij samen met Coenraet en Ruth voor 400 gld land in de Hoge Beemd.

Hij koopt samen met Coenraet en Ruth op 21-11-1718 voor 450 gld land in de Hoge Beemd en hij koopt samen met Ruth op 8-1-1721 voor 100 gld land in het Oudland.

Noorderloos, Noordzijde 62 (linker achterste gedeelte) en kerk met begraafplaats

Kadasterkaart 1832 Gebouw middenin (geel)

L-vormige gebouw links

In 1733 staat Antonij in het Kerkboek van Hoogblokland vermeld als een van de gezworenen van de aangeschafte brandspuit. In hetzelfde document tekent hij zowel met Antonij als met Anthonij Wemmers. Zie foto's hieronder.

In 1736 en 1737 wordt hij als diaken vermeld.

In 1736 wordt Antonij met Peter Willems Vader tot voogd benoemd voor de minderjarige erfgenamen bij de afwikkeling van de erfenis van broer Ruth.

In 1741 wordt hij als voogd vermeld van neef Antonij Coenraetsz uit Peursum en koopt samen met hem het erfdeel van Dirk Wemmers voor 150 gld.

dit is het meubel van Johannes de Key
meubel: *Ant. Coenraets*
Anthonij Wemmers
Dirk van der Kolk
Pieter & Kerkhof
Antonij Wemmers

Antonij Wemmers

dit is het meubel van Johannes de Key
meubel: *Ant. Coenraets*
Anthonij Wemmers
Dirk van der Kolk
Pieter & Kerkhof
Antonij Wemmers

Anthonij Wemmers

Kinderen van Antonij en Lijsje:

- **Maria**, gedoopt **21-12-1721** te Noordeloos, begraven **2-7-1744** te Hoogblokland, 22 jaar oud
- **Gerrit**, gedoopt **1-10-1723** te Noordeloos, **29-10-1784** overleden te Rotterdam, begraven **30-10-1784** te Giessen-Oudekerk, 61 jaar oud, aangegeven door zwager R. Dekkers.
Hij trouwt op 19-3-1775 te Rotterdam met **Dirkje Dekkers** (gedoopt te Giessen-Oudekerk) en krijgt 2 zonen waarvan één op 2-jarige leeftijd overleden is.
Zoon **Arie** gedoopt **22-7-1777**, overleden **4-9-1832** te Rotterdam, 55 jaar oud. Arie kreeg 2 dochters.
Hiermee sterft de mannelijke lijn via Antonij dus uit in 1832. (Zie Stadsarchief Rotterdam toegang 999-09 inv.nr.1832B fol. B132v.)
Gerrit verkoopt op 18-3-1750 veel land en de helft van een huis en erf voor 500 gld aan neef Antonij Coenraetszn Wemmers (1720-1798). Ze wonen dan beiden in Hoogblokland.
Gerrit leent Antonij 700 gld tegen 3% rente per jaar. De hypotheek is 3-5-1756 volledig afgelost.
Zoon Arie, droogscheerder (lakenscheerder) te Rotterdam, verkoopt op 10-2-1829 voor 30 gld (samen met Dirk Boer) griendland onder Hoornaar aan Cornelis en Antonij Wemmers, zoons van Aart Wemmers te Noordeloos. Gerrit Wemmers is een achterneef van hun vader Aart.
- **Maaijke**, gedoopt **9-12-1725** te Noordeloos, overleden februari **1726** te Noordeloos, 2 maanden oud
- **Anthonij**, gedoopt **25-5-1727** te Noordeloos, begraven?
- **Dirk**, gedoopt **15-8-1728** te Noordeloos, overleden **23-8-1728** te Noordeloos, 8 dagen oud
- **Anthonij**, gedoopt **9-1-1730** te Noordeloos, overleden **21-1-1730** te Noordeloos, 12 dagen oud
- **Maaijke**, gedoopt **27-5-1731** te Noordeloos, overleden **28-1-1732** te Noordeloos, 8 maanden oud.
Moeder Lijsje is 1 week na de geboorte overleden op 3-6-1731.
Vader Antonij en dochter Maria (22 jaar) zijn in 1744 binnen 3 weken overleden in Hoogblokland.

Nu weer verder met de kinderen van Antoni Wemmers en Maria Rutten:

6. **Kind**, begraven **1682** te Hoogblokland
7. **Kind**, begraven **1684** te Hoogblokland
8. **Dirk** (vernoemd naar?) gedoopt **1685?**, overleden **8-10-1718** te Noordeloos, begraven **14-10-1718** te Hoogblokland. Er moest 3 gulden betaald worden en volgens de impost moest het lijk van Noordeloos komen.
Hij trouwt 24-12-1713 te Hoogblokland met **Pietertje Jans Huijsman**, jongedochter van Brandwijk, dochter van Jan Teunisz Huijsman en Marrigje Cornelisdr de Bode, gedoopt?, wonend te Hoogblokland bij haar huwelijk, pro deo begraven **16-8-1755** te Brandwijk.
Hij is voor Pasen 1716 aangenomen als lidmaat van de kerk van Hoogblokland, samen met broer Antonij. Op 28-8-1718 is hij met zijn vrouw met attestatie naar Noordeloos vertrokken. Na bijna 5 jaar huwelijk is hij al op 8-10-1718 overleden, anderhalve maand na zijn verhuizing.
Op 7-10-1718 wordt bij de schout en schepenen van de Heerlijkheid Noordeloos (Rechterlijk Archief) nog een testament opgemaakt door Dirk en Pietertje. Hij ligt "siek te bedde" en dat het ernstig is blijkt wel, want hij overlijdt de volgende dag! Het is een testament op de langstlevende, maar de vaste goederen moeten bij gedwongen verkoop of overlijden als er geen erfgenamen zijn weer terug naar de wederzijdse familie. Als voogden worden aangesteld oudste broer Coenraet Wemmers en Jan Teunisz Huijsman, de vader van Pietertje. Ook hier blijkt weer dat men alles als familie buiten de Weeskamer om in eigen hand wil houden en dat familiebezit zoveel mogelijk bij elkaar moet blijven en niet in andere handen mag komen.
Uit de inventaris van 14-9-1751 (notaris Maarten Mekern) van de overleden dominee De Prato blijkt dat Dirk Wemmers een obligatie had van 150 gld. Deze is in 1752 door weduwe Pietertje Jans Huijsman met de rente afgelost.

Pietertje is op 18-6-1719 of 1720 weer met attestatie naar Hoogblokland verhuisd.

Weduwe Pietertje Jans Huijsman hertrouwt na 10 jaar op 25-3-1729 te Brandwijk met **Huijbert Aertse Lopik**, jongeman van Gijbeland, zoon van Aerts Huijberts Lopik en Marrigje (Merrigje) Gijsbertsdr Huijsman. Hij is geboren vóór december 1695 (vader overleden) en **4-7-1767** begraven in Molenaarsgraaf. Hij was schepen/heemraad van Brandwijk in 1731.

Op de zeer lange grafsteen van Dirk Wemmers in het portaal van de kerk te Hoogblokland staat ook vermeld:

Hier leit begraven Aeryen Rutten van Blocklant,
sterft den **31 october 1630.**

Dit is de opa van Maria Rutten en dus de overgrootvader van Dirk Wemmers. Zie foto.

Kinderen van Dirk en Pietertje:

- **Maria**, gedoopt **7-10-1714** te Hoogblokland, begraven **26-6-1783** te Ottoland als onvermogen, 68 jaar oud.

In 1739 wonend in Brandwijk (haar moeder was hertrouwd in Brandwijk), ze ondertrouwt/trouwt aldaar 3/25-10-1739 **Willem Dirkse Ooms**, gedoopt te Wijngaarden **4-10-1716**, zoon van Dirk Willemszn Ooms en Lijntje Wouters van den Brande. Ze krijgen 3 dochters en 1 zoon.

Op 14-4-1741 verkoopt Willem Dirkse Ooms namens zijn schoonfamilie hun deel van de erfenis van vader Dirk, het huis in Hoogblokland en land, voor 150 gld aan oom Antonij Antonieszn en neef Antonij Coenraetszn Wemmers, in onverdeeld bezit. Oom Antonij is Coenraets' voogd na het overlijden van zijn moeder Annigje Cornelis.

Op 10-5-1756 verkoopt Willem namens de eigenaren Maria Wemmers en Huijbert Aertse Lopik (inmiddels weduwnaar) een hennepwerf, gelegen naast Antonij Coenraetszn Wemmers, aan Dirk Stigter voor 130 gld (Dirk Stigter is meesterhorlogienmaker volgens diverse akten).

Tegelijkertijd verkoopt hij aan Antonij de helft van een voorhuis en kamer op Hoogblokland voor 10 gld en 10 stuivers.

Schoonstiefvader Huijbert Aertse Lopik verkoopt de andere helft van het voorhuis en kamer aan Pieter Cuijper voor 5 gld en 10 stuivers.

Willem overlijdt als VOC-matroos in Batavia op **10-7-1763**, 46 jaar oud. Hij was 2-10-1759 in VOC-dienst getreden.

- **Anthoni**, gedoopt **19-4-1716** te Hoogblokland, pro deo (zoals zeer velen volgens dit doodboek) begraven in de kerk **17-9-1748** te Brandwijk, ongehuwd, 32 jaar oud. Hij heeft bij de Weeskamer Brandwijk op 24-8-1748 een testament gemaakt ten gunste van zijn moeder of de kinderen van zijn zus. Hij was ernstig ziek en is ruim 3 weken later overleden. Zijn moeder is de erfgenaam geworden, de vraag blijft of er veel te erven is als men pro deo begraven wordt.
- **Kind**, begraven **12-10-1717** te Hoogblokland
Hiermee sterft de mannelijke lijn via Dirk dus uit in 1748.

De kinderen worden niet genoemd in het Weesboek Noordeloos 1661-1730.

In het Weesboek Gorinchem wordt bij het overlijden van Dirk vermeld: wezen, maar niets over een uitsluiting via een testament.

Hoofdstuk 4

2^e Generatie.

1.2. Coenraet/Conrardus Wemmers (1675-1721/24?) en Annigje Cornelis (- 1738?)

Coenraet is rooms-katholiek gedoopt op **16-12-1675** te Gorinchem, peter Adriaan/Arien Peters/Pieterse van Muijlwijck (achterneef van Maria), meter Adriana/Ariaantje Willemsdr van Muijlwijck (moeder van Maria). Zijn vader Antoni overlijdt in 1693 als hij 17 jaar is, zijn moeder Maria in 1697.

In 1703 is hij (27 jaar) samen met zus Christijna aangenomen als lidmaat van de kerk van Hoogblokland.

In het Memoriaalboek Gorinchem wordt vermeld dat hij op 21-1-1704 het testament van zijn moeder Maria heeft getoond aan de Weeskamer Gorinchem i.v.m. het overlijden van zijn beide zussen Willemijna en Christijna in juli/augustus 1703.

In de jaren 1695 t/m 1700 pacht hij landerijen van de kerk in het Oudland.

In 1703 en 1704 pacht hij land van de kerk op de Hoge Beemd bij de Minkelismetwering.

In 1709 wordt hij genoemd als gezwoorene/heemraad bij een verslag over de grote overstroming ten gevolge van een dijkdoorbraak bij Hardinxveld op 19-3-1709.

In 1709 en 1710 is hij diaken in Hoogblokland.

De **Hoogbloklandse** schout en heemraden J. Huijghe, Giel Cornelissoen en **Coenraet Wemmers** laten weten dat bij hen de geleden schade geraamd wordt op 8.000 gulden. Daarbij hadden ze dan ook het voer van de beesten gerekend, maar nog niet de schade die nog zou kunnen ontstaan "indien Godt de Heere ons niet en blijft te geven lage reviere en bequame weer en windt, om in dese jaere droog te kunnen raken, zodat wij en onse ingesetenen genootsaakt sullen zijn (als geen hooij of voeder voor onse beeste te kunnen winnen en niet van honger te doen sterven) en ze hun vee moeten verkopen de schade nog hoger zal zijn. Hierbij is vermeld dat de schade de 43 huizen, kennipwerven en 240 mergen land betreft. De Alblasserwaard stond onder water tot maart 1710.
Bron: artikel van Anneke Bode in Streekgeschiedenis Alblasserwaard.

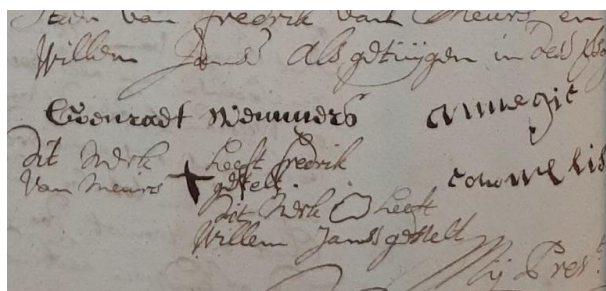
Op 7-3-1711 trouwt hij te Giessen-Oudekerk met **Annigje Cornelis**, jongedochter van Peursum, zeer waarschijnlijk dochter van Cornelis Huybertse Pierhagen en Lijsje Jansdr van Houweligen.

Volgens het Gaarderboek Giessen-Oudekerk hebben ze tezamen op 7 maart 1711 zes gulden betaald voor dit huwelijk. Volgens het Gaarderboek Gorinchem heeft de bruidegom drie gulden betaald op 7 maart 1711. In april 1711 is hij met attestatie vanuit Hoogblokland naar Giessen-Oudekerk vertrokken, waar Peursum kerkelijk onder viel.

Op 15-6-1718 hebben Coenraet en Annigje bij notaris Martinus Mekern in Gorinchem een testament laten maken op de langstlevende.

Er wordt in vermeld dat de langstlevende er in ieder geval voor moet zorgen dat de kinderen leren lezen en schrijven "soo een vader of moeder schuldig is en behoort te doen". Ook evt. hertrouwen en de voogdij komen aan de orde. Als voogd moet de naaste bloedverwant van de overledene aangesteld worden.

Als de moeder hertrouwt voordat de kinderen meerderjarig zijn, dan moeten zij het wettelijke deel van de boedel krijgen. Dit is dus gebeurd want Lijsje en Antonij waren in 1726 beiden nog minderjarig toen Annigje hertrouwde. Oom Antonij (broer van Coenraet) blijkt in een akte van 1741 als voogd voor te komen.

Testament Coenraet en Annigje

Kinderen van Coenraet en Annigje:

Alle kinderen zijn geboren te Peursum en gedoopt te Giessen-Oudekerk:

1. **Maria**, gedoopt **17-1-1712**, jong overleden
2. **Maria**, gedoopt **25-2-1713**, jong overleden
3. **Lijsje**, gedoopt **11-3-1714**, jong overleden
4. **Lijsje**, gedoopt **19-5-1715**, getuige Neeltje Cornelis, overleden **1783?** te Peursum.

Zij trouwt te Peursum op 19-12-1739 met **Bart Jansze Verheul**, zoon van Jan Ariense Verheul en Marie Teunis, gedoopt te Giessen-Oudekerk op **11-11-1708**, overleden **vóór 1775?**

Er blijkt op 14-1-1775 een hypotheek van 1000 gld afgesloten te zijn bij de Heilige Geestarmen van Peursum door Lijsje Koenen Wemmers, weduwe van Bart Jansze Verheul. Op 5-12-1811 wordt deze overgenomen door H. van Aken (Hypotheekbewaarders Gorinchem).

Dochter **Maria Verheul**, weduwe van **Jan de Jong** (overleden vóór 20 september 1779), vraagt op 16-1-1784 voogdij aan bij de schout en schepenen van Peursum voor haar 7-jarige zoon Bart. Zij wil hertrouwen.

Uit deze akte blijkt dat zij na haar huwelijk in 1774 bij haar ouders is gaan inwonen en daar is blijven wonen na het overlijden van haar vader. Moeder Lijsje is onlangs overleden (1783?).

Ze heeft 4 zoontjes gehad, waarvan alleen Bart in leven is gebleven.

Op 31-1-1784 is er nog een boedelinventaris gemaakt en op 5-2-1784 wordt er door Maria en haar aanstaande man **Willem Noorland** nog een akte opgemaakt met betrekking tot de erfenis van zoontje Bart en evt. uitkoop.

Er is onenigheid met de voogden Willem Timmer en Jan Alblas of de erfenis van Maria's moeder ook al onder zijn erfenis moet vallen. Voor het kind wordt 900 gld gereserveerd en Maria behoudt de hele boedel en dus ook de boerderij.

In het DTB (doop-, trouw- en begraaf)boek van Giessendam wordt vermeld dat op 7 februari 1784 Maria in ondertrouw is gegaan met Willem Noorland, jongeman geboren te Langerak. De proclamatieën zijn goed gegaan, echter het paar is ongetrouwd gebleven want de bruidegom heeft de bruid verlaten, hoe triest...

Uit de kadastragegevens Peursum van 1811-1832 blijkt dat Bart de Jong (en consorten) op boerderij nr. 25 woont en er wordt ook veel land achter de boerderij genoemd. Dit alles ligt in de polder Peursum binnen de Kweldam.

Door combinatie van alle gegevens kan hieruit precies geconcludeerd worden waar de boerderij van Coenraet en Lijsje stond en deze boerderij blijkt zelfs nu nog te bestaan!

Het huidige adres is Peursumseweg 95-97 Giessenburg, een beschermd monument.

Samenvatting:

Annigje Cornelis is met Jan Ariense Verheul op de boerderij blijven wonen.

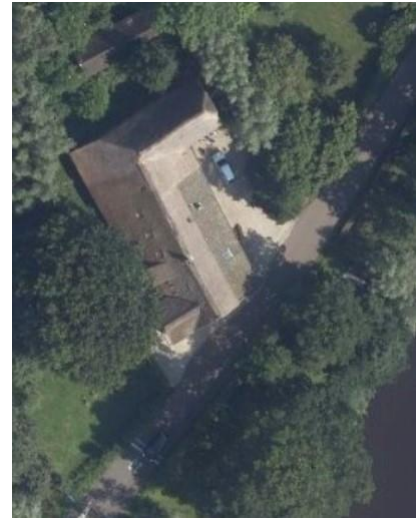
Dochter Lijsje Wemmers heeft deze boerderij geërfd, broer Antonij heeft de boerderij B 19 in Hoogblokland geërfd.

Dochter Maria Verheul heeft de boerderij geërfd en daarna haar zoon Bart de Jong.

Via de vrouwelijke lijn is deze boerderij steeds vererfd en in 2024 woont er de familie Muilwijk.

De boerderij is tot 1981 in bedrijf geweest en wordt uitgebreid beschreven in het boek “Boerderijen langs de Giessen” van Roeland Brouns en Frank Ruiter.

boerderij (foto Kadaster)

2022 Peursumseweg 95-97 Giessenburg

5. **Antonij**, gedoopt **21-3-1717**, jong overleden
6. **Maria**, gedoopt **10-7-1718**, overleden
7. **Antonie**, gedoopt **6-8-1719**, jong overleden
8. **Antonij**, gedoopt **20-10-1720**, woont vanaf 1740 te Hoogblokland, begraven **31-1-1798** te Hoogblokland, 77 jaar oud.
 Hij trouwt 8-2-1752 te Lexmond met **Maagie Vogel**, dochter van Pieter (Peter) Aartszn Vogel en Josijntje Hendriksdr Haaksman, geboren en wonend te Lakerveld, gedoopt te Lexmond op **23-3-1727**.
 Zij is **16-4-1768** te Hoogblokland begraven, 41 jaar oud.
 Zie 3^e generatie.

Het laatste kind (Antonij) is gedoopt op 20-10-1720.

Van de 8 kinderen zijn er dus maar 2 in leven gebleven.

Op 13-6-1723 wordt een geschil tussen een paar vrouwen en de predikant van Peursum/Giessen-Oudekerk bij notaris Joan van Wijk te Gorinchem vastgelegd. Daarbij wordt vermeld dat deze vrouwen in het najaar 1720 of begin 1721 bij diaken Coenraet Wemmers te Peursum voor een kindermaal waren wegens zijn jongstgeboren kind, een soort kraamvisite dus!

Deze predikant is toen ook nog met diaken Coenraet bij een vrouw thuis geweest toen ze “siek te bedde” lag. Coenraet blijkt in 1719 en 1720 diaken in deze kerk te zijn.

In het diaconieboek van Giessen-Oudekerk, Giessendam, Peursum wordt vermeld dat in mei 1724 de weduwe van Coenraet Wemmers geld krijgt voor het betalen van de belasting op het gemaal voor iemand anders.

Coenraet moet dus tussen 1721 en 1724 overleden zijn, waarschijnlijk te Peursum en waarschijnlijk al in 1721 want het laatste kind wordt in 1720 geboren.

Hij wordt nog vermeld als mede-eigenaar in de huwelijksvoorwaarden van Antonij en Lijsje Gerrits op 15-2-1721 bij notaris Martinus Mekern te Gorinchem.

Uit dit diaconieboek blijkt ook dat men leren lezen en schrijven voor álle kinderen belangrijk vond, de schoolmeester krijgt een bijdrage voor het lesgeven aan de arme kinderen!

Annijje Cornelis hertrouwt (als weduwe van Coenraet) op 13-7-1726 te Peursum met neef en weduwnaar **Jan Ariense Verheul** (hebben 6 gulden betaald, akte Giessen-Oudekerk).

Jan Ariense Verheul is de zoon van Arien Claes Verheul en Dirckje Huijbertse (Pierhagen). Dirckje is de zus van Cornelis, de vader van Annigje.

Hij is de vader van **Bart Janse Verheul** die op 19-12-1739 met dochter **Lijsje** trouwt.

Uit het Verpondingboek 1730 blijkt dat Jan Ariense op de boerderij van Annigje is gaan wonen, waarbij hij het deel van haar kinderen huurt met toestemming van de voogden.

Zijn eigen huis op Giessen-Oudekerk verhuurt hij aan Huijbert Verheul.

Uit het Verpondingboek 1733 blijkt dat zijn huis in 1741 bij de watersnood is weggespoeld.

Op 11-2-1715 is de boedelscheiding van de erfenis van vader Antoni en moeder Maria bij notaris Martinus Mekern te Gorinchem. Ze waren in gemeenschap van goederen getrouwd en in 1693 en 1697 overleden. Waarom de boedelscheiding pas na 18 jaar plaatsvond is onbekend. De boedelinventaris was al in 1697 opgemaakt i.v.m. de uitstaande schulden.

De drie broers Coenraet, Antonij en Ruth (vertegenwoordigd door Coenraet en Antonij) aan de ene kant en broer Dirk aan de andere kant verdelen het huis en de vele landerijen. Dirk krijgt het voorhuis en kamer "tot aan de solder" en de andere broers blijken nog in het huis te wonen en krijgen o.a. 2 kamers aan de westzijde, de keuken en het achterhuis. Coenraet is echter al getrouwd en woont met zijn gezin in Peursum, gezien de geboorte van de kinderen. Dirk verhuist in 1718 met zijn gezin naar Noordeloos. Antonij gaat in 1721 in Noordeloos wonen.

Ruth blijft als laatste op de ouderlijke boerderij wonen. Er is sprake van een dijk, stoep (aan het water) en steeg, kinnepwerf (hennep), boomgaard, timmeringen en dit alles staande op Hoogblokland.

Voorbeeld van een boerderij met links de opkamer en daaronder de melk-/kaaskelder. Rechts het voorhuis en daarachter het achterhuis en de stal.

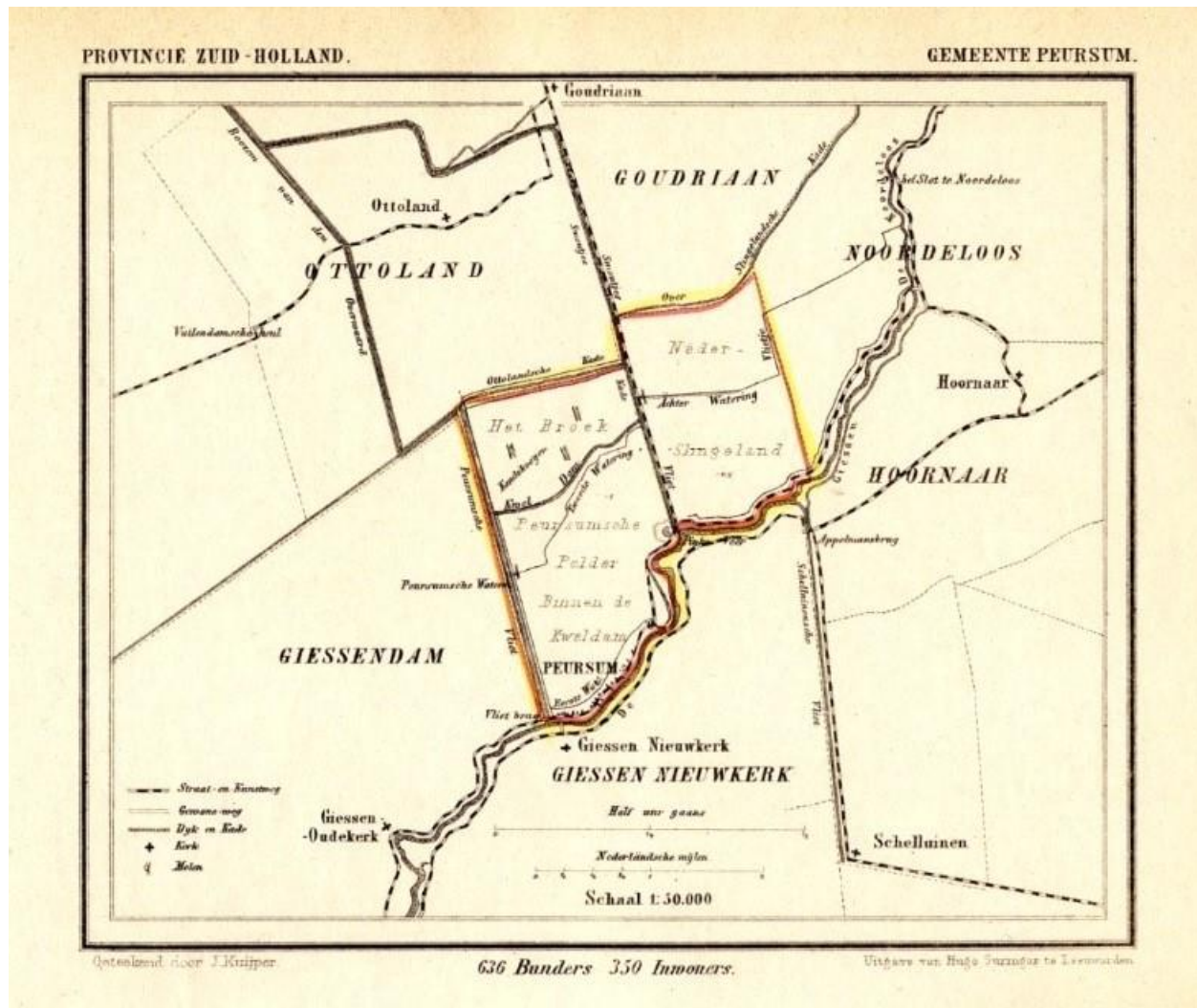

Op de akte zijn de handtekeningen van drie broers te zien (Ruth werd vertegenwoordigd, de reden is onbekend).

Ook op 11-2-1715 wordt bij notaris Martinus Mekern te Gorinchem een deel van de erfenis van de ouders van Maria (Ruth Ariens en Ariaantje van Muijlwijck) definitief gescheiden. Tot dan toe was dit stuk land in gezamenlijk bezit van Engeltje Rutten (overleden in 1721) en de 4 nog in leven zijnde kinderen van Maria. Schout Johan de Groot treedt op namens zijn schoonmoeder Engeltje en Coenraet, Dirk en Antonij mede namens broer Ruth.

Op 10-10-1718 verkopen Coenraet, Anthonij en Ruth (nu met eigen handtekening) land voor 400 gld.
 Broer Dirk is op 8-10-1718 net overleden.
 Op 21-11-1718 kopen Coenraet, Antonij en Ruth voor 450 gld land in de Hoge Beemd.
 Coenraet woont dan aan de Giessen in Peursum.

Op 16-1-1696 wordt Coenraet benoemd tot voogd over de 3 kinderen van zijn tante Engeltje (notaris Pieter de With te Gorinchem).
 In haar testament van 20-8-1703 bij notaris Martinus Mekern te Gorinchem benoemt ze hem ook tot executeur. Ze overlijdt in 1721 (impost 11 september 1721).
 Engeltje Rutten had in haar testament (20-8-1703 notaris Martinus Mekern) bepaald dat haar bezit gemeenschappelijk en onverdeeld moest blijven totdat de kinderen volwassen of getrouwd waren.

Peursum en omgeving (Gemeente-Atlas van J. Kuyper)

Hoofdstuk 5

3^e Generatie.

1.2.8. Antonij Coenraetszn Wemmers (1720-1798) en Maagie Vogel (1727-1768)

Antonij, zoon van Coenraet en Annigje, is geboren te Peursum, **20-10-1720** gedoopt te Giessen-Oudekerk, woont vanaf 1740 te Hoogblokland, is begraven **31-1-1798** te Hoogblokland, 77 jaar oud. Hij trouwt op 8-2-1752 te Lexmond met **Maagie Vogel**, dochter van Pieter (Peter) Aartszn Vogel en Josijntje Hendriksdr Haaksman, geboren en wonend te Lakerveld, gedoopt te Lexmond op **23-3-1727**. Zij is **16-4-1768** te Hoogblokland begraven, 41 jaar oud. Hij is dus 30 jaar weduwnaar geweest.

Zijn vader is overleden toen hij nog heel jong was. Hij heeft hem amper gekend en zijn moeder is hertrouwd met Jan Ariense Verheul toen hij bijna 6 jaar was. Moeder Annigje is ca. 1738 overleden. Uit het Verpondingboek 1730 blijkt dat stiefvader Jan Ariense Verheul op de boerderij van Annigje is gaan wonen, waarbij hij het deel van haar kinderen huurt met toestemming van de voogden. Zijn eigen huis op Giessen-Oudekerk verhuurt hij aan Huijbert Verheul.

In 1740 en 1741 is de erfenis van zijn ouders verdeeld tussen Antonij en zijn zus Lijsje. De andere kinderen waren al overleden. Oom Antonij Antonieszn Wemmers uit Hoogblokland was samen met schoolmeester en voorzanger Leendert Boers uit Giessen-Nieuwkerk voogd volgens de akten. Uiteindelijk is besloten dat Antonij terug zou gaan naar het erfdeel van zijn vader in Hoogblokland, waarbij vermeld werd dat het huis niet erg beschadigd was geraakt door de inundatie (ten gevolge van de dijkdoorbraak bij Lexmond in december 1740). Zus Lijsje was in 1739 getrouwd met Bart Janse Verheul en zij kreeg het deel in Peursum en bleef daar wonen. In een akte van 1782 wordt zij nog vermeld als Lijsje Koenen Verheul. Op 14-1-1775 is er een hypotheek van 1000 gld bij de Heilige Geestmeesters van Peursum afgesloten door de weduwe Bart Janse Verheul bij akte van schout en schepenen van Peursum. Op 5-12-1811 wordt deze afgelost. In 1748 en 1751 wordt Antonij aangesteld tot voogd over de kinderen van Lijsje en Cornelis Huijbertse Pierhagen in Peursum. Dit is familie van moeder Annigje Cornelis.

Antonij is van 1749-1752 één van de zes gezworenen geweest van Hoogblokland. Hij komt als getuige voor in een testamentakte van 26-4-1751 van Maria Lakerveld, huisvrouw van Ary de Waal (notaris Maarten Mekern te Gorinchem). Tijdens zijn leven zijn er 2 overstromingen geweest in de Alblasserwaard in 1726 en 1740/41.

Rond 1787 was er bijna sprake van een burgeroorlog tussen de patriotten en de orangisten met alle nadelige gevolgen voor de burgers. Op 27 juni 1787 is door 213 personen uit Alblisserdam en omgeving een resolutie aan de Heren Staten van Holland en Westvriesland gezonden met het verzoek Stadhouder Willem V weer aan de macht te brengen en de orde te herstellen. Antonij en zijn zoons Cornelis en Huibert hebben deze resolutie ook ondertekend. Op 28 juni werd prinses Wilhelmina bij Goejanverwellesluis tegengehouden door de patriotten wat aanleiding was voor haar broer koning Frederik Willem II van Pruisen om met zijn leger in Holland orde op zaken te stellen.

Op 14-4-1741 verkoopt Willem Dirkse Ooms namens de familie van zijn vrouw Maria de erfenis van vader Dirk Antonieszn Wemmers, het huis in Hoogblokland en land, voor 150 gld aan oom Antonij Antonieszn Wemmers en neef Antonij Coenraetszn Wemmers, in onverdeeld bezit. Oom Antonij is zijn voogd sinds het overlijden van moeder Annigje Cornelis. Neef Gerrit Antonijszn Wemmers (1723) verkoopt op 18-3-1750 veel land en de helft van een huis en erf voor 500 gld aan Antonij. Ze wonen dan beiden in Hoogblokland.

Hij leent Antonij 700 gld tegen 3% rente per jaar. De hypotheek is 3-5-1756 volledig afgelost.
Hij schrijft Antonie als handtekening in plaats van zijn geboortenaam Antonij.
Uit de inventaris van de overleden graanmakelaar Van der Merck uit Gorinchem (12-04-1769 notaris Maarten Mekern te Gorinchem) blijkt dat Antonij op 27-11-1752 een obligatie van 150 gld tegen 4% rente gekregen had.
Daarvan is op 24-4-1761 ca. 100 gld afgelost.
Op 10-5-1756 verkoopt Willem Dirkse Ooms aan Antonij Coenraetszn Wemmers de helft van een voorhuis en kamer op Hoogblokland voor 10 gld en 10 stuivers.
Zijn schoonstiefvader Huijbert Aertse Lopik (inmiddels weduwnaar) verkoopt de andere helft van het voorhuis en kamer aan Pieter Cuijper voor 5 gld en 10 stuivers.
Het hele huis is nu in zijn bezit (behalve het gedeelte van Pieter Cuijper).

Op 3-5-1756 verkoopt Antonij veel landerijen:

- voor 96 gld land in Kort Scheijwijk
- voor 360 gld in de Hoge Beemd
- voor 90 gld in de Hoge Beemd

Op 5-12-1757 verkoopt hij voor 150 gld land in de polder Arkel.

Hij leent bij Dirk Stigter op 5-12-1758 150 gld tegen 4% rente. Deze hypotheek is op 15-11-1771 volledig afgelost.

Op 15-4-1761 verkoopt hij voor 175 gld in het Oudland.

Op 7-6-1764 verkoopt hij voor 120 gld in het Oudland en hij koopt voor 80 gld land in de Hoge Beemd.

Op 22-8-1767 verkoopt hij voor 250 gld in de polder Arkel aan Dirk Stigter en neemt bij hem ook een hypotheek van 350 gld. Het huis wordt als onderpand genoemd.

Deze hypotheek is op 15-11-1771 afgelost.

Op 15-11-1771 verkopen Antonij Wemmers en Johannis Kuijpers in last en ordre van Carel Kuijpers een huis en erf op Hoogblokland voor 500 gld aan Dirk Stigter.

Op 18-11-1771 verkoopt hij voor 140 gld land in de Hoge Beemd en voor 50 gld land in het Oudland.

Op 20-12-1773 verkoopt hij voor 50 gld land in het Oudland.

Er blijft dus weinig over van het oorspronkelijke bezit, reden?

Kinderen van Antonij en Maagie:

1. **Koen**, gedoopt **15-10-1752** te Hoogblokland, jong overleden (waarschijnlijk na 1762 want er wordt geen ander kind Koen genoemd)
2. **Jesijntje**, gedoopt **3-3-1754** te Hoogblokland, overleden **15-2-1824** te Hoogblokland op huisnr. 49, bijna 70 jaar oud, ondertrouwt/trouwt te Hoogblokland 17-4/2-5-1784 **Jacob Ariense Stam**, zoon van Arie Stam en Joosje Schrijver, gedoopt te Noordeloos **27-1-1754**, wonend te Hoogblokland, overleden **23-12-1829** te Hoogblokland op huisnr. 55 (Bazeldijk), 75 jaar oud. Zijn ouders Arie en Joosje zijn op 28 en 21 april 1781 overleden te Hoogblokland. Jesijntje en Jacob maken op 19-4-1797 bij notaris Willem van Eeten te Gorinchem een testament op de langstlevende. Broer Cornelis Wemmers wordt tot één van de voogden benoemd.

Uit de Memorie van Successie van Jesijntje blijkt dat er veel bezit is. Jacob erft alles en de wettige kinderen van Hendrika Timmer worden ook als erfgenaam genoemd.

Kinderen van Jesijntje en Jacob:

- dochter **Joosje** geboren **18-2-1787** te Hoogblokland, overleden **5-3-1787** te Hoogblokland, 3 weken oud
- zoon **Arie Stam** geboren/gedoopt **2/3-10-1790** te Hoogblokland, overleden **21-10-1823** te Hoogblokland, 33 jaar oud. Op 14-3-1817 heeft hij belijdenis gedaan in de kerk in Hoogblokland. Tot 1820 deed Arie met Willem Blokland de kerkelijke administratie.

Arie Stam trouwt 12-5-1816 te Hoogblokland met **Hendrika Timmer**, geboren te Jaarsveld, gedoopt **12-8-1792** te Ameide, overleden **19-11-1871** te Hoogblokland, 79 jaar oud.

Bijzonder is dat Arie Stam in 1823 is begraven in het graf van Dirk Wemmers (1718) en Aeryen Rutten van Blocklant (1630) volgens het opschrift van de grafsteen in het portaal van de kerk in Hoogblokland. Het is vreemd dat alleen zijn naam is vermeld en geen verdere gegevens.

Uit de Memorie van Successie blijkt dat Arie geen onroerende goederen bezat en verder ook minder dan 300 gld aan bezittingen.

De begrafenis kosten waren ongeveer 70 gulden.

Op 29-1-1830 is er bij notaris Hendrik van Aken te Gorinchem een inventaris gemaakt na het overlijden van Jacob Stam op 23-12-1829.

Hieruit blijkt dat Arie en Hendrika bij zijn ouders op huisnr. 55 inwoonden.

De huisnummers zijn in de loop der tijd veranderd, nr. 49 = 55.

Op 5-5-1831 worden enige percelen land verkocht ter aflossing van de schulden van de erfenis.

De belangen van de 4 wettige kleinkinderen worden door de familieraad behartigd, waaronder de ooms Pieter en Huibert en neef Antonij Aarts Wemmers.

De jongste van de 6 kinderen van Arie is **Aagje Jozijntje Stam (8-2-1824)**. Uit de geboorteakte in het Utrechts Archief blijkt dat Hendrika zich toevallig bij de geboorte in Jaarsveld bevond en dat zij sinds 13-10-1823 weduwe was, misschien was zij op familiebezoek.

Volgens de overlijdensakte is Arie echter 21-10-1823 overleden!

Nog vreemder is dat Hendrika als weduwe van Arie nog 3 kinderen krijgt zonder dat de vader in de geboorteakten vermeld wordt (1826, 1829 en 1831).

Zoon Pieter Cornelis Aries Stam overlijdt op **4-8-1890** en legateert 1000 gld aan Aart, Huibert, Arie en Neeltje Wemmers, ieder krijgt 250 gld. Zijn broers Pieter en Jacob zijn elk voor de helft erfgenaam.

Zoon Pieter Aries Stam overlijdt op **29-11-1900** en broer Jacob is de enige erfgenaam van het gezamenlijke bezit en erft dan ruim 48.000 gld.

Zoon Jacob Aries Stam overlijdt op **14-12-1901** te Hoogblokland op de familieboerderij aan de Bazeldijk (kadasternr. A 613).

Hij is geboren op **24-1-1817**, de andere broers en zusters zijn inmiddels overleden.

Uit de Memorie van Successie blijkt dat hij ongehuwd was en geen nakomelingen had. Per testament van 28-1-1901 (notaris V.G.A. Boll te Gorinchem) heeft Jacob heel veel legaten verstrekt die binnen 6 maanden na overlijden moesten worden uitgekeerd.

Zijn vermogen bestond uit bijna 100.000 gulden!

Neef Arie Pieter Timmer te Willige Langerak erft de boerderij en zijn zoon Dirk Hendrik Timmer die al op de boerderij inwonend is erft het vee, bouwgereedschappen etc.

Jacob was een kleinzoon van Jesijntje Wemmers en heeft aan de kinderen van Antonij Wemmers (zijn achterneven en achternichten) flinke legaten gegeven, zie elders.

3. **Pieter**, gedoopt **7-3-1756** te Hoogblokland, overleden **1-9-1831** te Hoogblokland, 75 jaar oud, ongehuwd, landbouwer en hij woonde met broer Huibert op huisnr. 29 (B 43) in Hoogblokland.

Op 11-5-1818 laten Pieter en broer Huibert beiden een identiek testament opmaken bij notaris H. van Aken te Gorinchem waarbij ze elkaar tot enig erfgenaam benoemen. Pieter verklaart niet te kunnen schrijven of tekenen.

Broer Huibert en hij hebben allebei op 14-7-1828 bij notaris Van Aken te Gorinchem een 2^e testament laten opmaken, dan tekent hij wel met P. Wemmers. Hierin legateert hij aan de nagelaten kinderen van zijn overleden neef Arie Stam tezamen 50 gulden en evenzo aan de nagelaten kinderen van broer Cornelis. De rest van de erfenis is voor de broers Antonij en Cornelis, zoons van broer Aart. Uit de Memorie van Successie blijkt dat het gaat om de helft van het huis nr. 29, landerijen, meubelen, klederen, goud en zilver en contanten (ter waarde van 200 gulden). Na aftrek van de legaten en de successiebelasting (10%) blijft er netto aan waarde per persoon 185 gulden over.

Cornelis blijkt volgens de akte op 19-12-1831 in Utrecht te wonen, de reden is onbekend.

In het Stads collectboek van de imposten (belasting) op 't gemaal, beestial, bieren, wijnen en meer uit 1788-1789 wordt Pieter voor 1 persoon vermeld en betaalt hij op 20 juli en 21 september 1789 1 stuiver voor 1 schepel rogge.

Op 16-4-1792 kopen Pieter en Aart gezamenlijk land op Hoornaar voor 80 gld van de schoolmeester Pieter Bok.

Op 27-5-1793 kopen Aart, Pieter en Huibert gezamenlijk en ieder voor 1/3 deel voor 100 gld aan land op Hoornaar.

Op 10-4-1798 kopen Pieter, Huibert en Aart land in het Oudland voor 490 gld van de erfgenamen van schoolmeester Pieter Bok.

Op 21-4-1817 verkopen Aart, Huibert en Pieter voor 75 gld land op de polder Arkel.

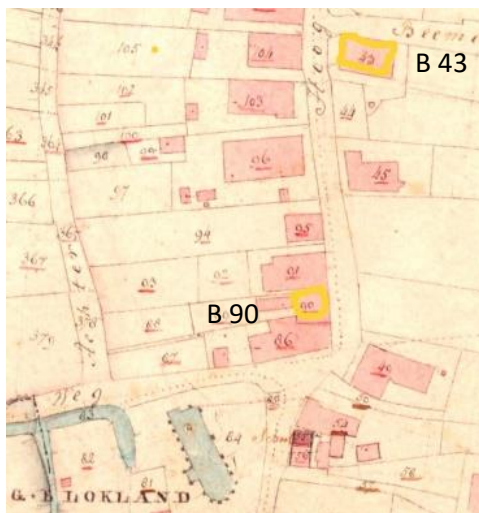
Op 2-10-1797 kopen Pieter en Aart voor 400 gld een gedeelte van een huis (noordkamer) met vaatschuurtje, varkensschuur, hofje en boomgaardje van Jan de Vlieg en Jannigje Donk (erfgenaam), staande op Hoogblokland.

Ditzelfde huis en erf verkopen Pieter en Aart weer op 29-6-1818 bij notaris Hendrik van Aken te Gorinchem aan bakker Karel van Hemert uit Heukelum. In 1822 woont Karel als bakker op kadasternr. B 90 en dit is dus inderdaad het huis van Aart en Pieter geweest.

Op 13-7-1818 kopen Pieter en Huibert het huis kadasternr. B 43 voor 1075 gld (not. Hendrik van Aken te Gorinchem) en nemen een hypotheek van 275 gld. Deze schuld wordt in hun Memories van Successie nog vermeld.

Het huis is op de kadasterkaart van 1832 te zien op de hoek van de Beemdweg en de Hoogbloklandsche straat (nu Dorpsweg 60), nummer B 43 op de kadasterkaart. Rond 1908 is het huis herbouwd en vervangen door het huidige huis. De tegenwoordige bewoners hebben ontdekt dat er een muur voor de oude muur gezet is aan de wegkant, dus waarschijnlijk is het huis verbouwd maar niet helemaal afgebroken.

De situatie is nog goed herkenbaar en het grondplan is hetzelfde gebleven. Dit huis blijkt van ca. 1600 tot 1900 in de familie geweest te zijn! Een uitgebreide beschrijving is te vinden in het "Bewonings- en bebouwingsoverzicht Hoogblokland 1700-1830".

Kadasterkaart 1832 B 90 en B 43

zie gele markering (foto Kadaster)

4. **Cornelis**, gedoopt **15-1-1758** te Hoogblokland, overleden **22-12-1815** te Lakerveld/Lexmond, 57 jaar oud. Hij woonde in Peursum en Lakerveld/Lexmond.

Hij trouwt 2-3-1788 te Peursum met **Ariaantje Verhemert**, dochter van Jan Verhemert en Ariaantje Maat, gedoopt **27-10-1765** te Langerak, overleden **13-7-1812** te Lakerveld/Lexmond, 46 jaar oud. Ze wonen bij hun huwelijk in Peursum volgens de trouwgegevens en de akte is pro deo (zoals bij veel anderen). Beiden zijn gestorven op huisnr. 166.

Kinderen van Cornelis en Ariaantje:

Geboren te Peursum en gedoopt te Giessendam:

- **Mogje**, geboren/gedoopt **12/14-12-1788**, overleden **9-4-1813** te Lakerveld/Lexmond, 24 jaar oud
- **Ariaantje**, geboren/gedoopt **27-3/5-4-1790**, overleden **15-5-1852** te Langerak, 62 jaar oud, gehuwd met **Bart van Zessen**
- **Antonie**, geboren/gedoopt **14/17-8-1791**, begraven **15-2-1792** te Peursum, 6 maanden oud
- **Jan**, geboren/gedoopt **8/18-11-1792**, overleden **3-9-1822** te Hardinxveld op huisnr. 311, 29 jaar oud, arbeider, gehuwd 19-8-1820 te Giessendam met **Johanna Groeneweg**, zoon Cornelis geboren **27-1-1821**, overleden **11-6-1884** te Bruinisse, dochter Janna, geboren **6-9-1822**, overleden **30-12-1822**.
Deze lijn van Coenraet verhuist naar Zeeland, Bruinisse en sterft in mannelijke lijn uit in 1959 (**Johannes Jan Wemmers**, 83 jr, overleden 23-3-1959 te Middelburg).
- **Josijntje**, geboren/gedoopt **9-1/1-2-1795**, overleden **13-4-1795** te Peursum, 3 maanden oud
- **Josijntje**, geboren/gedoopt **3/7-8-1796**, overleden **5-10-1796** te Giessendam, 2 maanden oud
- **Willempje**, geboren/gedoopt **2/8-4-1798**, overleden **29-7-1812** te Lakerveld/Lexmond op huisnr. 166, 14 jaar oud, 2 weken na haar moeders overlijden....
- **(An)tonia**, geboren/gedoopt **8/14-2-1801**, overleden **11-10-1847** te Nederslinterland, 46 jaar oud, gehuwd met schoenmaker **Arie Schreuders**
- **Jesijntje**, geboren/gedoopt **22/30-1-1803**, overleden **20-4-1803** te Peursum, 3 maanden oud
- **Anthonij**, geboren **4-4-1807** te Lakerveld/gedoopt **19-4-1807** te Lexmond, overleden **18-10-1831** te Utrecht als fuselier, 24 jaar oud. Deze Anthonij is ingeloot voor de Nationale Militie voor 5 jaar als reserveofficier per 5-5-1826. Hij diende als fuselier bij de 9^e afdeling infanterie. In het militaire stamboek staat ook beschreven hoe hij er uit zag (163 cm).
In 1830 heeft hij gevochten bij de opstand in België en in 1831 bij de opstand in Staats-Vlaanderen (10-daagse Veldtocht).
Blijkbaar is hij hierbij zodanig gewond geraakt dat hij op 18-10-1831 in het Groot Rijks Hospitaal in Utrecht is overleden volgens de overlijdensakte Hoogblokland.

5. **Aart**, gedoopt **18-2-1759** te Hoogblokland en wonend te Hoogblokland, overleden **9-1-1832** te Noordeloos, 72 jaar oud, landbouwer.

Hij trouwt 22-4-1798 te Hoornaar met **Neeltie Cornelisse de Krijger**, dochter van Cornelis de Krijger en Neeltie Zijgie van Kersen, geboren/gedoopt **26/27-2-1763** te Hoornaar, overleden **8-2-1847** te Hoogblokland, bijna 84 jaar oud.

Zie 4^e generatie.

6. **Huibert**, gedoopt **20-6-1762** te Hoogblokland, overleden **9-11-1836** te Noordeloos (Minkeloos) op huisnr. 76 van neef Antonij Aartszn Wemmers, 74 jaar oud. Op 14 maart 1799 wordt hij aangenomen als lidmaat van de kerk in Hoogblokland, 36 jaar oud. In 1817 wordt hij ook als lidmaat vermeld. Hij was ongehuwd, landbouwer en woonde met broer Pieter op huisnr. 29 in Hoogblokland. Op 13-7-1818 kopen Pieter en Huibert dit huis (kadasternr. B 43) voor 1075 gld (notaris Hendrik van Aken te Gorinchem) en nemen een hypotheek van 275 gld. Deze schuld wordt in hun Memories van Successie nog vermeld. Op 11-5-1818 laten Huibert en broer Pieter beiden een identiek testament opmaken bij notaris Hendrik van Aken te Gorinchem waarbij ze elkaar tot enig erfgenaam benoemen.

Pieter en hij hebben allebei op 14-7-1828 bij notaris Hendrik van Aken te Gorinchem een 2^e testament laten opmaken.

Hierin legateert hij aan de nagelaten kinderen van zijn overleden neef Arie Stam tezamen 50 gulden en evenzo aan de nagelaten kinderen van broer Cornelis. De rest van de erfenis is voor de broers Antonij en Cornelis, zoons van broer Aart.

Neef Cornelis overlijdt echter **2-11-1836**, dus 1 week voordat Huibert overlijdt op **9-11-1836**. Daardoor wordt neef Antonij Aartszn de enige algemene erfgenaam. Broer Aart is inmiddels ook overleden in 1832.

Uit de Memorie van Successie blijkt dat Huibert sinds november 1834 kostgeld betaalde aan zijn schoonzus de weduwe Neeltie Wemmers-de Krijger, de moeder van Antonij. Hij was in de kost voor 2,25 gulden per week. Ook worden kosten voor oppassing tijdens de laatste ziekte gerekend. Huibert woonde dus vanaf november 1834 bij zijn neef Antonij in Noordeloos aan de Minkeloos. Op 29-8-1834 verkoopt Huibert via een openbare veiling (notaris Hendrik van Aken) een deel van zijn roerende goederen, vermoedelijk omdat hij in november bij neef Antonij gaat wonen. De opbrengst is 119 gld.

Neef Cornelis koopt op deze veiling nog wat voorwerpen, voornamelijk gereedschap.

Antonij krijgt o.a. de andere helft van het huisnr. 29, totaal 131 gulden aan nettowaarde.

Hij is nu eigenaar van 7/8 deel van huisnr. 29 in Hoogblokland (incl. het deel van zijn overleden broer, moeder Neeltie heeft 1/8 deel geërfd).

Op 27-5-1793 kopen Aart, Pieter en Huibert gezamenlijk en ieder voor 1/3 deel voor 100 gld aan land op Hoornaar.

Op 10-4-1798 kopen Pieter, Huibert en Aart land in het Oudland voor 490 gld van de erfgenamen van schoolmeester Pieter Bok.

Op 21-4-1817 verkopen Aart, Huibert en Pieter voor 75 gld land op de polder Arkel.

De zoons Pieter, Aart en Huibert hebben diverse eigendommen gehad in Hoogblokland, Noordeloos en Hoornaar volgens de kadasterkaarten en minuten van 1832.

Omdat er veel wijzigingen in de huisnummeringen zijn geweest, kunnen de huizen een verschillende nummering hebben, nogal verwarrend.

Vanaf 1-1-1829 is er een burgerlijke begraafplaats in Hoogblokland omdat er niet meer in kerken begraven mag worden.

In het register hiervan wordt vermeld dat Huibert Wemmers op 7-9-1831 een graf koopt voor broer Pieter. Daarna worden er nog diverse andere familieleden in dit graf begraven.

Schepels

Hoofdstuk 6

4^e Generatie.

1.2.8.5. Aart Wemmers (1759-1832) en Neeltie de Krijger (1763-1847)

Aart, zoon van Antonij en Maagie, geboren/gedoopt **16/18-2-1759** en wonend te Hoogblokland, overleden **9-1-1832** te Noordeloos in huisnr. 76, 72 jaar oud.

Hij trouwt 22-4-1798 te Hoornaar met **Neeltie (Neeltje) Cornelisse de Krijger**, dochter van Cornelis de Krijger en Neeltie Zijgie van Kerssen/(Sijgie Benschop volgens Neelties overlijdensakte!), geboren/gedoopt **26/27-2-1763** te Hoornaar in de Minkeloos, overleden **8-2-1847** te Hoogblokland op huisnr. 34A in de Kom, bijna 84 jaar oud. (Zijgie van Kerssen/Karssen was de moeder van Neeltie en (Ariaantje) Benschop was weer de moeder van Zijgie! Hoe ingewikkeld kunnen aktes zijn...)

Landbouwer/bouwman in de Minkeloos (ligt gedeeltelijk in Hoogblokland en in Noordeloos/Hoornaar).

Kinderen van Aart en Neeltie:

1. **Antonij**, geboren te Noordeloos volgens de overlijdensakte, te Hoogblokland volgens de huwelijksakte/gedoopt **4/10-3-1799** te Hoogblokland, overleden **31-1-1860** te Hoogblokland, 60 jaar oud.

Hij trouwt 29-1-1827 te Noordeloos met **Aartje Boom**, dochter van Arie Boom en Metje van Kleef, geboren/gedoopt **24/30-12-1804** te Goudriaan, overleden **7-4-1851** te Hoogblokland, 47 jaar oud. Zie 5^e generatie.

2. **Zijgie/Sijgie**, geboren/gedoopt **3/5-7-1801** te Nieuwland, overleden **9-3-1812** in de Minkeloos onder Noordeloos op huisnr. 69, 10 jaar oud

3. **Cornelis**, geboren/gedoopt **13/16-11-1806** te Hoornaar (Hoogblokland volgens de overlijdensakte), overleden **2-11-1836** te Noordeloos op huisnr. 71, bouwman, ongehuwd, bijna 30 jaar oud. Volgens de extract in de Memorie van Successie van oom Pieter Wemmers woonde Cornelis (25 jaar) in december 1831 in Utrecht. De originele akte in Utrecht bestaat niet meer, dus de reden blijft onbekend. Toch wordt in dezelfde memorie als zijn woonplaats Hoogblokland genoemd en zijn beroep is bouwman/landbouwer. Cornelis is **2-11-1836** door ziekte overleden.

Uit zijn Memorie van Successie blijkt dat zijn moeder en broer Antonij de erfgenamen waren.

De erfenis bestond uit zijn vaders erfdeel, ¼ deel van de onverdeelde gemeenschappelijke boedel, o.a. van huisnr. 71 (1832), en het erfdeel van oom Pieter (1831) waaronder ¼ deel van huisnr. 29 in Hoogblokland.

De erfenis is 418 gld. Ook hier wordt huisnr. 71 weer genoemd waar zijn vader en moeder woonden in de Minkeloos onder Noordeloos. Neeltie erft hiervan ¼ deel (104 gld, belastingvrij) en Antonij ¾ deel (314 gld), hierover moet wel 4% successierecht betaald worden.

De Memorie geeft inzicht in de bezittingen en schulden: o.a. 9 koeien, 6 vaarzen/pinken, 2 paarden, bouw-, melk- en handwerkgereedschappen, kleding en een zilveren horloge, bouw-, griend-, wei- en hooiland. O.a. de hypotheek, genees-/heelmeeester, timmerman, wagenmaker, metselaar, schoenmaker, smid, huur van een knecht en een meid moesten nog betaald worden.

Zijn vaders deel was een onverdeelde boedel, waarschijnlijk boerden ze samen op de ouderlijke boerderij.

Cornelis en Antonij kopen op 10-2-1829 voor 30 gld aan griendland onder Hoornaar van Arie Wemmers (zoon van Gerrit Wemmers, een achterneef van hun vader Aart) en Dirk Boer te Rotterdam. Arie is droogscheerder (lakenscheerder) te Rotterdam.

Op 29-8-1834 (not. Hendrik van Aken te Gorinchem) verkoopt oom Huibert Wemmers een deel van zijn huisraad via een openbare veiling. Cornelis is één van de kopers en koopt vooral gereedschap.

Aart woont bij zijn trouwen in Hoogblokland op B 90 en Neeltie in de Minkeloos onder Hoornaar volgens de trouwakte. Daarna wonen ze op een boerderij in de Minkeloos dat onder Noordeloos valt.

Deze boerderij blijkt uit de nalatenschap van Neeltie's ongehuwde broer Jacob de Krijger te komen die

1 juni 1808 overleden is (33 jr, kerkboek Noordeloos). Hij was 15 juni 1775 in Hoornaar geboren. Jacob had in 1802 landerijen gekocht van de erfgenamen van zijn opa waaronder zijn moeder die weduwe was. Hij had daarvoor op 22-12-1802 bij Dirk van Veen een hypotheek afgesloten (Schout en schepenen van Hoogblokland) met o.a. het huis, erf en de schuur als onderpand. In een onderhandse akte is deze per 1-9-1812 verkregen.

Op 5-1-1803 koopt Jacob van de erfgenamen (waaronder zijn moeder Zijgje) van zijn opa en oma David Hermensz van Karssen en Ariaantje Dirksdr Benschop de boerderij voor 600 gld contant en een overgenomen hypotheek van 500 gld ten laste van Jacob de Ruijter.

Op 8-6-1809 worden de vaste goederen van deze erfenis vastgesteld met betrekking tot de erfgenamen, de 3 zussen Neeltje, Adriaantje (gehuwd met Cornelis Steehouwer en wonende naast Neeltje) en Sijntje de Krijger (gehuwd met Jan Wallaard). Het huis heeft nr. 68.

De conclusie lijkt als volgt:

David Hermens van Karssen en Ariaantje Dirksdr Benschop woonden op de boerderij in de Minkeloos (wordt nogal eens wisselend onder Hoornaar of Noordeloos vallend genoemd maar is volgens mij steeds dezelfde boerderij). Dochter Zijgje/Seike is daarna met haar man Cornelis de Krijger op de boerderij gebleven. Zoon Jacob en dochter Neeltje woonden hier ook. Jacob heeft na het overlijden van zijn vader de boerderij uiteindelijk in 1803 gekocht van alle erfgenamen (zijn moeder, broer en 2 zussen van haar). In 1812 is de boerderij door Neeltje en haar man Aart Wemmers gekocht van de erfgenamen van broer Jacob, waaronder Neeltje zelf.

Aart is dus op de boerderij van zijn schoonfamilie komen wonen.

Uit een franstalige akte (dd. 18-3-1813, notaris Hendrik van Aken te Gorinchem), het is in de Franse tijd, blijkt dat Aart een hypotheek van 800 gld à 5% rente overgenomen heeft van de overleden Jacob de Krijger. Aart moest van 22-12-1809 t/m 22-4-1813 nog 1033 gld betalen.

In 1814 koopt hij bij boedelveilingen diverse voorwerpen zoals een karnton, zaag, stoelen en vizel.

Aart had veel land in de polders Grootewaard, De Beemd en Het Oudland.

Ook staat er een braakhut aangegeven op de kaart. Hij deed dus waarschijnlijk aan hennepeteelt voor de touwslagerijen en zeilmakerijen.

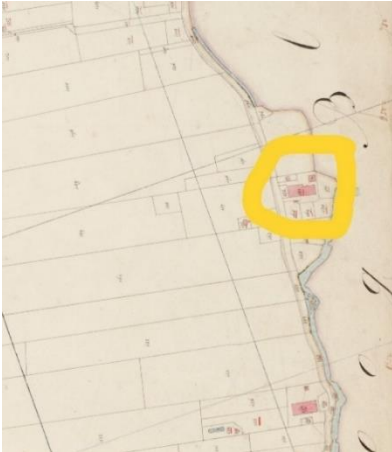
Aart komt ook als borg voor in diverse koop-/huurakten. Blijkbaar was het de gewoonte dat inwoners van Hoogblokland en elders zoveel vertrouwen in elkaar hadden dat ze in wisselende combinaties voor elkaar borg wilden staan.

De Minkeloos is een kronkelend stroompje en de grenzen van Hoogblokland, Hoornaar en Noordeloos lopen onregelmatig aan beide zijden van de Minkeloos. Dit is soms heel verwarrend.

Aan de ene kant van de weg kan men in Hoogblokland wonen, terwijl de overbuurman b.v. onder Noordeloos valt.

De plek is nog goed herkenbaar in het landschap en er staat nog steeds een boerderij (huisnr. 13, zie foto's dd. 11-6-2020).

In het Stads collectboek van de imposten (accijnzen) op 't gemaal, beestial, bieren, wijnen en meer uit 1788-1789 (Hoogblokland) wordt Aart voor 1 persoon vermeld en betaalt hij op 17 november 1788, 9 januari en 27 april 1789 1 stuiver voor 1 schepel rogge. Op 22 juni 1789 betaalt hij 2 stuivers voor 2 schepel rogge.

Op 16-4-1792 kopen Pieter en Aart gezamenlijk land op Hoornaar voor 80 gld van de schoolmeester Pieter Bok.

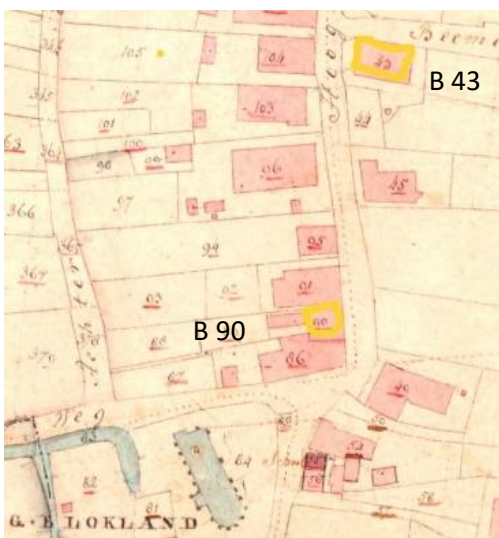
Op 27-5-1793 kopen Aart, Pieter en Huibert gezamenlijk en ieder voor 1/3 deel voor 100 gld aan land op Hoornaar.

Op 10-4-1798 kopen Pieter, Huibert en Aart land in het Oudland voor 490 gld van de erfgenamen van schoolmeester Pieter Bok.

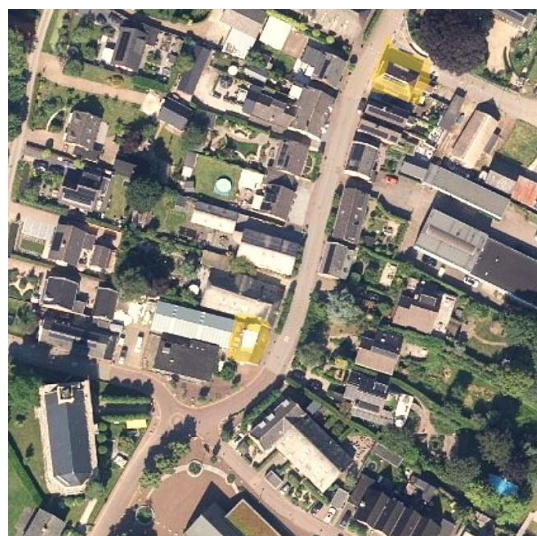
Op 21-4-1817 verkopen Aart, Huibert en Pieter voor 75 gld land op de polder Arkel.

Op 2-10-1797 kopen Pieter en Aart voor 400 gld een gedeelte van een huis (noordkamer) met vaatschuurtje, varkensschuur, hofje en boomgaardje van Jan de Vlieg en Jannigje Donk (erfgenaam), staande op Hoogblokland.

Ditzelfde huis en erf verkopen Pieter en Aart weer op 29-6-1818 bij notaris Hendrik van Aken te Gorinchem aan bakker Karel van Hemert uit Heukelum voor 450 gld. In 1822 woont Karel als bakker op kadasternr. 90 en dit is dus inderdaad het huis van Aart en Pieter geweest.

Kadasterkaart 1832 B 90 en B 43

zie gele markering (foto Kadaster)

Op 27-4 en 25-5-1812 is Aart borg voor 600 gld voor de burens Cornelis Steehouwer en Cornelis van den Heuvel op nr. 70 en hij woont dan op nr. 69 volgens de franstalige aktes van notaris C.G. Boonzajer uit Gorinchem.

Gelukkig is op 30-10-1816 de Franse tijd over en is de hypotheekakte van 2600 gld tegen 5% rente bij notaris Boonzajer te Gorinchem weer normaal te lezen. Onderpand is o.a. zijn huis, nu nr. 71 genoemd, en familielid Jacob Stam van de Bazeldijk is borg.

Aart is volgens de overlijdensakte op 9-1-1832 overleden op huisnr. 76.

In zijn Memorie van Successie wordt echter huisnr. 71 genoemd (en ook een later gecorrigeerde foute sterfdatum van 8 januari). Er is geen testament, Neeltie heeft recht op de helft en de kinderen Antonij en Cornelis erven dus de rest.

Aangezien het erven in de rechte lijn is, is er geen successierecht verschuldigd.

Het huis heeft dus o.a. de nummers 68, 69, 71 en 76 gehad.

Bevolkingsregister Noordeloos 1825 (zonder huisnummer):

Vermeld worden Aart en Neeltie Wemmers met hun kinderen Anthonie en Kornelis.

Als inwonende vaste thuislegger (kostganger, vroeger ook commensaal genoemd, iemand die kost en inwoning heeft en een slaapplek huurt) wordt genoemd: Theunis Versteeg (wordt in 1827 als getuige genoemd bij het huwelijk van Antonij en Aartje, hij is dan buurman en landbouwer in Hoogblokland aan de overkant van de Minkeloos). En als inwonende vaste dienstbode: Aartje Boom.

Zoon Antonij is met deze Aartje getrouwd op 29-1-1827!

Aart wordt in de inventarisakte van 20-10-1825 (notaris Hendrik van Aken te Gorinchem) genoemd als taxateur van de roerende goederen van zijn overleden buurman Jan Versteeg (22-9-1825), aan de andere kant van de Minkeloos onder Hoogblokland op huisnr. 7, de vader van Theunis Versteeg.

Op 17-8-1839 is Neeltie met zoon Antonij en schoondochter Aartje met attestatie van Hoornaar naar Hoogblokland gekomen.

De reden is niet bekend, misschien omdat Antonij de boerderij nu alleen moest runnen en er was veel verdriet geweest in 1836 toen zijn 2 kinderen, zijn broer en oom Huibert binnen 1 week op de boerderij stierven.

Bovendien was het bouwhuis van de ooms Pieter en Huibert op de hoek van de Beemdweg nu het eigendom van moeder Neeltie en hem.

Als Neeltie overlijdt in 1847 in Hoogblokland bezit ze volgens haar Memorie van Successie geen roerende en onroerende goederen meer en is Antonij de enige erfgenaam en hij woont dan op huisnr. 37.

Ze woonde in de Kom van Hoogblokland op huisnr. 34A, dat is bij Antonij in huis.

Schoondochter Aartje overlijdt in 1851 op huisnr. 34, allemaal hetzelfde huis.

Waarschijnlijk is er in 1829 een hernummering van de huizen geweest in Hoogblokland.

Dit huis heeft de nummers 29, 34, 34a, 34A en 37 gehad.

In het Bevolkingsregister Noordeloos van 1825-1830 wordt Aart Wemmers (Minkeloos) vermeld.

Uit andere gegevens weten we dat het huisnr. 76 is (er staan trouwens maar erg weinig boerderijen op dat stuk aan de Minkeloos).

In het Bevolkingsregister van 1850-1861 wonen op dit nummer Jan Syderveld/Zijderveld en Aaltje van Iperen.

Deze Jan is 31-1-1867 overleden en Aaltje 31-12-1867, allebei te Noordeloos. Ze hadden geen kinderen. Hij was afkomstig uit Nieuwland.

Op huisnr. 75 woonde Cornelis Steehouwer, getrouwd met A(d)riaantje de Krijger (zus van Neeltie) en ook nog (weduwnaar) Cornelis van den Heuvel die getrouwd was met een zus van Cornelis Steehouwer.

Op 17-4-1834 verkoopt de weduwe Ariaantje de Krijger via notaris Gerrit Bodde de onverdeelde helft in een woonbouwhuis, achterhuis enz.

Cornelis van den Heuvel koopt dit voor 420 gld en is al in het bezit van de andere helft.
Op 29-8-1834 leent Ariaantje 600 gld aan Jacob de Ruiter uit Hoogblokland, ze woont dan in Hoornaar.
Ik heb ook diverse akten gevonden waarin Aart en de twee Cornelissen borg staan voor elkaar.
Uit een akte van 21-7-1836 blijkt dat Ariaantje op 10-5-1836 overleden is te Hoornaar en dat de 4 dochters Steehouwer de hypotheek van Jacob de Ruiter uit Hoogblokland opheffen.
Al met al dus weer een heel familiegebeuren.
Op 28-3-1839 verkoopt Jan Zijderveld te Nieuwland allerlei roerende boerderijgoederen.
Antonij Wemmers koopt dan nog een zwartbonte schotter (koe) voor 58 gld van hem.
Ruim drie weken later, op 19-4-1839, houdt Antonij echter een verkoping van veel roerende goederen, inclusief al het vee, dit levert 1262 gld op!
Bij het Nationaal Archief te Den Haag (kantoor Papendrecht) heb ik de Memories van Jan en Aaltje Zijderveld gevonden en daar staat in vermeld dat zij op 16-5-1839 de boerderij van Antonij (als enige erfgenaam van vader Aart) en moeder Neeltie met alle land e.d. gekocht hebben voor 5500 gld.
De notaris was Gerrit Bodde te Meerkerk.
Antonij is daarna naar Hoogblokland verhuisd naar B 43 en lijkt het boeren opgegeven te hebben.
Verder blijkt dat deze boerderij bij onderhandse akte op 1-9-1812 verkregen is uit de nalatenschap van (broer) Jacob de Krijger (overleden in 1808). Er was een hypotheek van 2600 gld en die is waarschijnlijk gebruikt om de andere erfgenamen uit te kopen. Deze was afgelost bij de verkoop.
Aart is dus inderdaad terecht gekomen op een boerderij van zijn schoonfamilie.
Jan Zijderveld heeft direct voor 5500 gld geld opgenomen via 2 hypotheeken.
Op 22 januari en 5 en 12 februari 1868 wordt de boerderij en inhoud verkocht door de nabestaanden van Zijderveld bij notaris Bodde. De boerderij wordt verkocht aan A. Slob.
Uit de inventaris blijkt dat er kaas werd gemaakt en hennep verbouwd.

Hoofdstuk 7

5^e Generatie.

1.2.8.5.1. Antonij Aartszn Wemmers (1799-1860) en Aartje Boom (1804-1851)

Antonij, geboren te Noordeloos volgens overlijdensakte, te Hoogblokland volgens huwelijksakte!/gedoopt **4/10-3-1799** te Hoogblokland, overleden **31-1-1860** te Hoogblokland op huisnr. 37, 60 jaar oud (volgens de Memorie op huisnr. 34).

Hij trouwt 29-1-1827 te Noordeloos met **Aartje Boom**, dochter van Arie Boom en Metje van Kleef, geboren/gedoopt **24-12/30-12-1804** te Goudriaan, overleden **7-4-1851** te Hoogblokland op huisnr. 34, 46 jaar oud. Ze wonen beiden in Noordeloos bij hun huwelijk.

Bouwman in Noordeloos (Minkeloos) en Hoogblokland.

Aartje was inwonende dienstbode bij Aart en Neeltje Wemmers volgens het Bevolkingsregister Noordeloos 1825. Het blijkt dat zonen en dochters vaak als knecht en dienstbode op andere boerderijen werkten.

Dit was niet persé een teken van armoede, maar ook een manier om ervaring op te doen en te kijken of er een geschikte huwelijkspartner aanwezig was (soort zoekt soort). Bovendien konden niet alle kinderen op de ouderlijke boerderij blijven functioneren, één van de zoons nam het meestal over.

Antonij en broer Cornelis kopen op 10-2-1829 voor 30 gld aan griendland onder Hoornaar van Arie Wemmers (zoon van Gerrit Wemmers, een achterneef van hun vader Aart), droogscheerder (lakenscheerder) te Rotterdam en Dirk Boer te Rotterdam (Hypotheekbewaarders Gorinchem). Hij koopt op 20-11-1839 voor 910 gld aan land bij een verkoping bij notaris L.G. van Aken uit Gorinchem.

Huis B 43

Op 17-8-1839 zijn Antonij, Aartje en (schoon)moeder Neeltje de Krijger met attestatie van Hoornaar naar Hoogblokland gekomen.

Volgens het Bevolkingsregister 1850-1860 wonen in die periode op huisnr. 34a Antonij en Aartje en kinderen. Dochter Sijgje met man Jan van Iperen trouwen in 1847 bij hen in, gevolgd door zoon Aart met vrouw Neeltje Eikelenboom in 1858. Uit de boedelscheiding in 1865 blijkt dat dit het huis van de ooms Huibert en Pieter is geweest dat uiteindelijk in zijn geheel is geërfd door Antonij. Dit verklaart ook waarom er geen bewijzen van hypotheek en andere eigendomsbewijzen zijn volgens de akte van boedelscheiding. Veldwachter Leendert Leendertse woont op nr. 34b en arbeider Adrianus van der Sijden op nr. 34c. Het huis wordt dus, zoals heel vaak in die tijd, door 3 families bewoond.

De huisnummering is blijkbaar nogal eens veranderd, van 29, 34, 37, 54, 62/64 enz., dat maakt het nogal verwarrend. Het gaat echter steeds om hetzelfde huis, van oorsprong B 43.

Uit de Memorie van Successie van Aartje in 1851 blijken er 2 meerderjarige en 4 minderjarige kinderen haar erfgenaam te zijn van de onverdeelde boedel. Vader Antonij is voogd.

Uit de Memorie van Successie van Antonij in 1860 blijkt dat er 1 woonhuis of bouwhuis is, verdeeld in 3 woningen (kadasterkaart sectie B nrs. 42,43,44,576,577) met huisnummer 34 waar hij overleden is volgens de Memorie. Dit is het huis geweest van Huibert en Pieter. Verder nog sectie A nrs. 835-838 en op Hoornaar de nrs. 36, 1185-1189, dit zijn landerijen.

Aart is voogd over de 3 minderjarige kinderen.

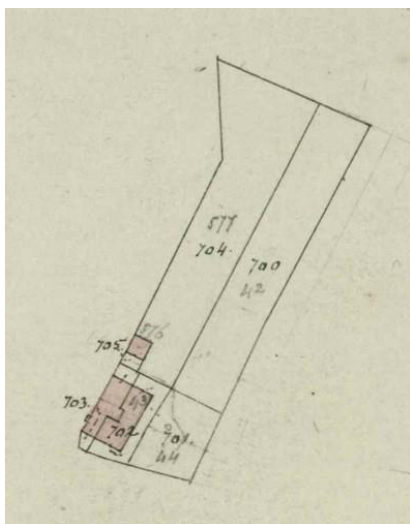
De verkoping van roerende goederen is op 17-2-1860, de boedelscheiding op 27-12-1865 bij notaris U. van Rosendaal te Gorinchem. Alle 6 kinderen waren toen meerderjarig of gehuwd.

De 3 woningen worden verdeeld over Aart, Huibert en Neeltje, de anderen krijgen landerijen, ieder kind krijgt een waarde van 2100 gld toegekend.

Uit latere kadastertekeningen blijkt dat het huis van Jan Terlouw en Neeltje verdubbeld is in grootte.

Er is een stalruimte aangebouwd.

Het perceel B 701 (tuin) wordt verkocht aan smid Jan de Reuver die er een huis op bouwt.

1865

2024 links de Beemdweg, voorgrond Dorpsweg 60

422/2	B	701.	tuin	" 04.75	93	Huibert Kemmers, bouwman, Hoogblokland
id/3		702	huize	" 02.98	93	Ant Kemmers
418/3		703	huize	" 01.40		Jan Terboorn
419/3		729	huize	" 02.32		Ant Kemmers bouwman Hoog Blokland
4/3		730	boomgaard	" 17.35		
418/4		764	schuur	" " 60		
id/5		765	boomgaard	" 15.30		
357/31		684	boomgaard	" 07.55		
12/30		683	boomgaard	" 07.55		Hermette de Pol
id/32		869	huize	" 01.30		
534/26		861	boomgaard	" 34.95		Barleau de Buzas
12/27		862	schuur	" 01.45		Kouter Hob.
430/12		48	boomgaard	" 24.30		Ant de Jong Corb.
457/1		49	huize	" 08.30		

Het perceel is nog goed herkenbaar. De Beemdweg is wat verlegd en verbreed.

Verdeling van de percelen (foto Kadaster)

Kinderen van Antonij en Aartje Boom:

1. **Seigje/Sijgje**, geboren **25-4-1827** te Noordeloos, overleden **20-11-1884** te Hoogblokland, 57 jaar oud. Zij trouwt 8-5-1847 te Hoogblokland met **Jan van Iperen**, zoon van Huibert van Iperen en Geertje Versteeg, geboren **6-2-1827** te Overslingerland gemeente Noordeloos, overleden **12-10-1894** te Hoogblokland, 67 jaar oud. Ze zijn beiden 20 jaar oud en hebben dus toestemming van de ouders nodig om te trouwen. Tussen 1847 en 1871 worden er 13 kinderen geboren in Hoogblokland, o.a. zoon Huibert geboren 19-9-1847. Bij hun trouwen gaan ze inwonen bij Antonij en Aartje, maar volgens het Bevolkingsregister 1861-1880 wonen ze rond 1862 zelfstandig op huisnr. 77. Zoon **Antonie van Iperen** overlijdt 4 dagen na zijn moeder op **24 -11-1884**, 16 jaar oud! Allebei op huisnr. 31. De 7 kinderen erven in 1902 tezamen 3200 gld (excl. kosten) als legaat van de overleden Jacob Stam.
2. **Aart**, geboren **22-6-1828** te Noordeloos, woont bij overlijden (zonder beroep en zonder vermelding van het huisnr.) op **9-2-1897** te Bleskensgraaf, 68 jaar oud, bouwman te Hoogblokland. Hij hoeft niet in de Nationale Militie te dienen. Hij trouwt 7-5-1858 te Linschoten met **Neeltje Eikelenboom**, geboren **6-7-1833** te Lopik, overleden **10-1-1896** te Hoogblokland, 62 jaar oud. Op 23-1-1896 wordt bij notaris J.H. Muller te Gorinchem een boedelinventaris van de nalatenschap opgemaakt.

Deze bestaat uit een huis (B 924), erf, schuur (B 927), hooiberg, boomgaard, tuin en landerijen. Aart woont dan op huisnr. 68. Er zijn nog twee minderjarige kinderen, Gijsbert Antonie (21 jr) en Aafje (19 jr). De dochters Aartje, Neeltje en Gijsbertje zijn gehuwd. De veestapel bestaat uit kalveren, varkens en kippen. Een deel van de kalveren staat op stal bij Huibert. Daar is ook een voorraad aardappelen en een fornuis. Er zijn schulden ten bedrage van bijna 10.000 gulden en niet alle schuldeisers zijn bekend. Na het overlijden van zijn vrouw is er op 28-2-1896 een openbare verkoping van zijn huis en land te Hoogblokland. Dit is dus B 703/924. Eerst staat er nog een oproep voor schuldeisers in de Nieuwe Gorinchemsche Courant van 2-2-1896, daarin wordt hij graankoopman genoemd. Op 6-3-1896 is de definitieve verkoop. Broer Arie Wemmers, schipper te Bleskensgraaf, koopt met mondelinge volmacht van Huibert Wemmers voor 800 gld het huis en Huibert bezit daarmee het hele huis. Arie Wemmers koopt voor zichzelf de schuur, hooiberg, boomgaard en tuin voor 1200 gld (B 927). De totale opbrengst van de onroerende goederen is 6375 gld. Op 4-3-1896 worden het vee en de roerende goederen geveild voor 1186 gld. Er lijkt dus nog een forse schuld over te blijven.

Oproeping-Schuldeischers.

Die iets te vorderen heeft van-
verschuldigd is aan- of onder zijne
bewaring heeft, behorende tot
den gemeenschappelijken boedel
van **AART WEMMERS**, graan-
koopman te **Hoogblokland** en diens
aldaar op den 10 Januari 1896
overledene echtgenoot **NEEL-
TJE EIJELENBOOM**, zoomede
tot de onder het voorrecht van
boedelbeschrijving aanvaarde na-
latenschap van laatstgenoemde,
wordt verzocht daarvan vóór
den 18 Februari 1896 opgaaf
of betaling te doen ten kantore
van den Notaris **J. H. MULLER**
te **Gorinchem**.

1896 Aart Wemmers

Openbare Verkoop.
De Notaris **J. H. MULLER**
te **Gorinchem**, zal op
Vrijdag 28 Febru-
ari 1896, in de her-
berg van
de Weduwe **P. VAN MAURIK**
te **Hoogblokland**, bij inzetting en
op Vrijdag 6 Maart 1896, in
het **RAADHUIS** aldaar, bij afslag,
telkens des voorm. 10 uur, in het
openbaar veilen en verkoopen:

Voor **A. Wemmers en Kinderen**.

1. Een **WOONBOUWHUIS** met
Erf, **SCHUUR**, **HOOIBERG**,
BOOMGAARD en **TUIN**, op
het dorp te **Hoogblokland**, groot
17 A. 70 C. In 2 perceelen.
2. Een perceel **WEILAND**, op
den **Hoogen Beemd** onder
Hoogblokland, groot 57 A.
3. Een perceel **WEILAND**, tus-
schen den **Hoogbloklandschen**
weg en de **Ravensloot**, onder
Arkel, groot 1 H. 59 A. 72 C.
4. Een perceel **GRIENDLAND**,
onder **Arkel**, groot 34 A.
5. Een perceel **BOUWLAND**,
aldaar, groot 43 A.

Te aanvaarden bij de betaling
der kooppennningen.
Nadere informatien zijn te be-
komen ten kantore van voor-
noemden Notaris.

**Openbare Vrijwillige
VERKOOPING
te Hoog-Blokland.**
De Notaris **A. J. REUMER**
te **Gorinchem**, zal te **Hoog-Blok-
land**, bij inzet op
Dinsdag 17
December 1907,
ten huize van **J. VAN MAURIK**, en op
Dinsdag 24 December 1907, ten huize
van **T. PESSELSE**, telkens des morgens
10 uur
Voor **Mej. de Wed. en Kinderen
H. Wemmers**
veilen en verkoopen:

1. Het door de verkoopers bewoonde
ruime
HUIS
met groot **Achterhuis**, afzonderlijk
staande **Schuur** en **Tuingrond**, ge-
legen op het dorp **Hoog-Blokland**,
groot 7 aren 75 centiares, in 2 per-
ceelen.
2. Het **BOUWLAND**, de 2 hont, ge-
legen te **Hoog-Blokland**, afkomstig
van **B. KLEIJN**, groot 32 aren.
3. Het **HOOILAND**, de 2 morgen,
gelegen te **Hoornaar** op de **Hooge
Giessen** ten noorden van de **Reesloot**,
groot 1-67-40 hectaren.

Bij biljet omschreven, dat gratis ten
kantore van genoemden Notaris ver-
krijgbaar is, alwaar inlichtingen zijn
te bekomen.

1907 Huibert Wemmers

Volgens het Bevolkingsregister 1891-1900 woonde Aart op nr. 62 (naast broer Huibert) en is hij op 18-3-1896 naar Bleskensgraaf vertrokken (naar broer Arie en schoonzus Louisa?). Op 31-8-1896 is hij met attestatie vanuit Hoogblokland als lidmaat opgenomen (lidmatenboek Ned. Hervormde Gemeente te Bleskensgraaf en Hofwegen). De huisnummering is erg wisselend, maar het gaat steeds over hetzelfde huis/perceel.

In 1890 krijgen Aart, Huibert, Arie en Neeltje gezamenlijk een legaat van 1000 gld (-10% successiebelasting) van de op 4-8-1890 overleden Pieter Cornelis Stam.

De kinderen Aartje, Gijsje, Aafje, Neeltje en Gijsbert Antonie erven in 1902 tezamen 3200 gld (excl. kosten) als legaat van de overleden Jacob Stam.

Kinderen van Aart Antonieszn en Neeltje Eijkelenboom:

- **Aartje**, geboren/gedoopt **20-9/17-10-1858** te Hoogblokland, overleden **20-11-1933** te Hoogblokland, 75 jaar oud. **Met haar overlijden eindigt in 1933 de aanwezigheid van Wemmers in Hoogblokland.** Zij trouwt 14-3-1879 te Hoogblokland met **Wouter Slob**, bouwman te Hoogblokland, geboren **26-7-1855** te Hoornaar, overleden **20-12-1930** te Hoogblokland, 75 jaar oud.

Haar grafsteen is anno 2025 nog aanwezig op de begraafplaats in Hoogblokland (foto Geneanet Johannah7)

- **Gijsbert**, geboren/gedoopt **12-10/4-11-1860** te Hoogblokland, overleden **12-12-1866** te Hoogblokland, 6 jaar oud
- **Antonie**, geboren **18-12-1862** te Hoogblokland, overleden **19-12-1862** te Hoogblokland, 1 dag oud
- **Kind**, zoon levenloos geboren **5-8-1864** te Hoogblokland
- **Kind**, zoon levenloos geboren **27-8-1865** te Hoogblokland
- **Neeltje**, geboren/gedoopt **13-9/6-10-1867** te Hoogblokland, overleden **28-1-1931** te Arnhem, 63 jaar oud.
Zij trouwt 4-2-1887 te Hoogblokland met **Herbert Slob**, pakhuisknecht te Gorinchem, geboren **12-7-1865** te Hoogblokland, overleden **8-11-1926** te Velp (BS Rheden), 61 jaar oud.
- **Gijsbert Antonie**, geboren/gedoopt te Hoogblokland **22-6/17-7-1870**, overleden **20-8-1870** te Hoogblokland, 2 maand oud
- **Gijsbertje**, geboren/gedoopt **7-12-1871/18-2-1872** te Hoogblokland, overleden **23-9-1939** te Arkel, 67 jaar oud. Zij trouwt 21-4-1893 te Hoogblokland met **Dirk Verploegh**, bouwman te Arkel, geboren **7-12-1868** te Arkel, overleden **7-4-1956** te Arkel, 83 jaar oud.
- **Gijsbert Antonie**, geboren/gedoopt te Hoogblokland **21-8/20-9-1874**, overleden **3-6-1919** te Gouda, 44 jaar oud. Hij trouwt 23-9-1905 te Sliedrecht met **Philippina Teuntje Vogel**, geboren **21-10-1879** te Sliedrecht, overleden **17-4-1927** te Gouda, 47 jaar oud.
- **Aafje**, geboren/gedoopt **22-10/19-11-1876** te Hoogblokland, overleden **5-2-1954** te Giessendam, 77 jaar oud, woonde te Meerkerk.
Zij trouwt 6-5-1899 te Hardinxveld met **Arie van Ieperen**, geboren **10-2-1873** te Giessendam, volgens overlijdensakte overleden **13-5-1954** te Delft, 81 jaar oud, woonde te Meerkerk.

3. **Arie**, geboren **3-3-1830** te Noordeloos, overleden **1-11-1836** te Noordeloos, 6 jaar oud

4. **Huibert**, geboren **12-12-1832** te Noordeloos, overleden **31-1-1900** te Hoogblokland, 67 jaar oud, bouwman te Hoogblokland. Hij hoeft niet in de Nationale Militie te dienen.

Hij trouwt (1) 4-10-1866 te Noordeloos met **Ariaantje van Daalen**, geboren **2-8-1838** te Noordeloos, overleden **22-1-1867** te Hoogblokland op huisnr. 37, 28 jaar oud, na 3 maanden huwelijk!

Uit haar Memorie van Successie blijkt dat Ariaantje al weduwe is van Arie van Houwelingen uit Noordeloos, overleden 21-9-1865, die de vader is van haar minderjarige zoontje Pieter (geb. 03-08-1861). Ze had op 17-11-1866 een testament opgemaakt bij notaris Van Rosendaal te Gorinchem.

Ze woonden in een deel van het huis en achterhuis. Arie Wemmers krijgt over 1866 35 gld voor huur van zijn bouwland door Huibert.

Hij trouwt (2) 28-4-1871 te Leerdam met **Eigje Middelkoop**, geboren **15-11-1838** te Kedichem, overleden **29-11-1921** te Rotterdam bij dochter Aartje en haar man, 83 jaar oud.

Na zijn huwelijk met Ariaantje is hij bij Antonij en Aartje gaan inwonen. Volgens het Bevolkingsregister

1861-1880 woont hij met zijn gezin zelfstandig op nr. 54. Volgens het Bevolkingsregister 1891-1900 woont hij met zijn gezin op nr. 64.

Op 6-3-1896 is de veiling van het huis van broer Aart. Broer Arie Wemmers, schipper te Bleskensgraaf, koopt met mondelinge volmacht van Huibert Wemmers voor 800 gld het huis en Huibert bezit daarmee het hele huis. Huibert neemt op 27-4-1896 een hypotheek van 2000 gld bij de broers Jacob en Pieter Stam aan de Bazeldijk. Hij leent het geld.

(Vroeger was iemand die de hypotheek neemt de geldschieter. Degene die het geld leent geeft de hypotheek. Tegenwoordig worden deze begrippen andersom gebruikt).

Op 17-12-1907 is er een openbare vrijwillige verkoping van zijn huis en land door de weduwe te Hoogblokland met notaris Reumer te Gorinchem.

Dit is dus B 702 en 703. Brievengaarder Wiert Oosterom koopt alles voor 1525 gld, het huis is per 1-5-1908 beschikbaar en wordt daarna herbouwd/verbouwd door de nieuwe eigenaar.

Uit de Memorie van Successie van Jacob Stam (overleden 14-12-1901) blijkt dat er veel schulden zijn van Huibert en Eigje bij Jacob, in totaal 3565 gld.

Weduwe Eigje Middelkoop krijgt een legaat van 3200 gld van Jacob Stam en houdt na aftrek van kosten ongeveer 2750 gld over.

Kinderen van Huibert en Eigje Middelkoop:

- **Aartje**, geboren/gedoopt te Hoogblokland **21-3/28-4-1872**, overleden **2-5-1945** te Den Haag maar woonde te Rotterdam, 73 jaar oud.

Zij trouwt 3-1-1907 te Hoogblokland met **Cornelis Johannes van Dis** uit Rotterdam.

- **Jannigje**, geboren/gedoopt **12-3/13-4-1873** te Hoogblokland, overleden **2-8-1873** te Hoogblokland, 4,5 maand oud

- **Antonie**, geboren/gedoopt **22-4/31-5-1874** te Hoogblokland, overleden **20-4-1947** te Rotterdam, 73 jaar oud.

Hij trouwt 27-5-1904 te Hoornaar met **Cornelia Buizer**, geboren **15-3-1879** te Noordeloos, overleden **15-2-1953** te Poortugaal (akte), 73 jaar oud. Ze woonde in Rotterdam. Antonie is 31-3-1908 naar Rotterdam vertrokken.

- **Jannigje**, geboren/gedoopt **22-6/4-8-1878** te Hoogblokland, overleden **3-7-1894** te Hoogblokland, 16 jaar oud

5. **Metje**, geboren **13-9-1835** te Noordeloos, overleden **4-11-1836** te Noordeloos, 1 jaar oud

Metje en broertje Arie van 6 jaar zijn binnen 1 week overleden, wat een verdriet.

6. **Neeltje**, geboren **16-2-1838** te Noordeloos, overleden **12-5-1909** te Hoogblokland, 71 jaar oud, woont bij haar huwelijk in Goudriaan. Zij trouwt 13-4-1865 te Goudriaan met **Jan Terlouw**, geboren **24-11-1842** te Goudriaan, overleden **15-5-1913** te Hoogblokland, 70 jaar oud. Ze erft in 1865 een deel van ouderlijk huis (B 729) en woont daar bij haar broers Aart en Huibert die de delen B 703 en B 702 erven. Na haar overlijden erven Jan en de 4 kinderen het huis.

Neeltje krijgt in 1902 een legaat van 3200 gld van Jacob Stam en houdt na aftrek van kosten ongeveer 2750 gld over.

De volgende kinderen van Antonij en Aartje Boom worden in Hoogblokland geboren in huis B 43.

7. **Metje**, geboren/gedoopt **21-5/7-6-1840** te Hoogblokland, overleden **27-9-1912** te Giessendam, 72 jaar oud. Zij trouwt 8-9-1865 te Giessen-Nieuwkerk met **Nijs van den Dool**, werkman/bouwman/koopman te Giessen-Oudekerk, geboren **19-3-1841** te Giessen-Oudekerk, overleden **18-1-1923** te Giessendam, 81 jaar oud.

Metje krijgt in 1902 een legaat van 3200 gld van Jacob Stam en houdt na aftrek van kosten ongeveer 2750 gld over.

8. **Arie**, geboren/gedoopt **20-6/3-7-1842** te Hoogblokland, overleden **10-9-1903** te Bleskensgraaf, 61 jaar oud. Hij trouwt 11-1-1872 te Brandwijk met **Louisa van Bergeijk**, dochter van Jan van Bergeijk, korenmolenaar te Gijbeland en Jacomijntje Vermeij, geboren **9-12-1851** te Brandwijk, overleden **14-1-1935**, 83 jaar oud.

Arie krijgt in 1902 een legaat van 2500 gld van Jacob Stam en houdt na aftrek van kosten ongeveer 2150 gld over.

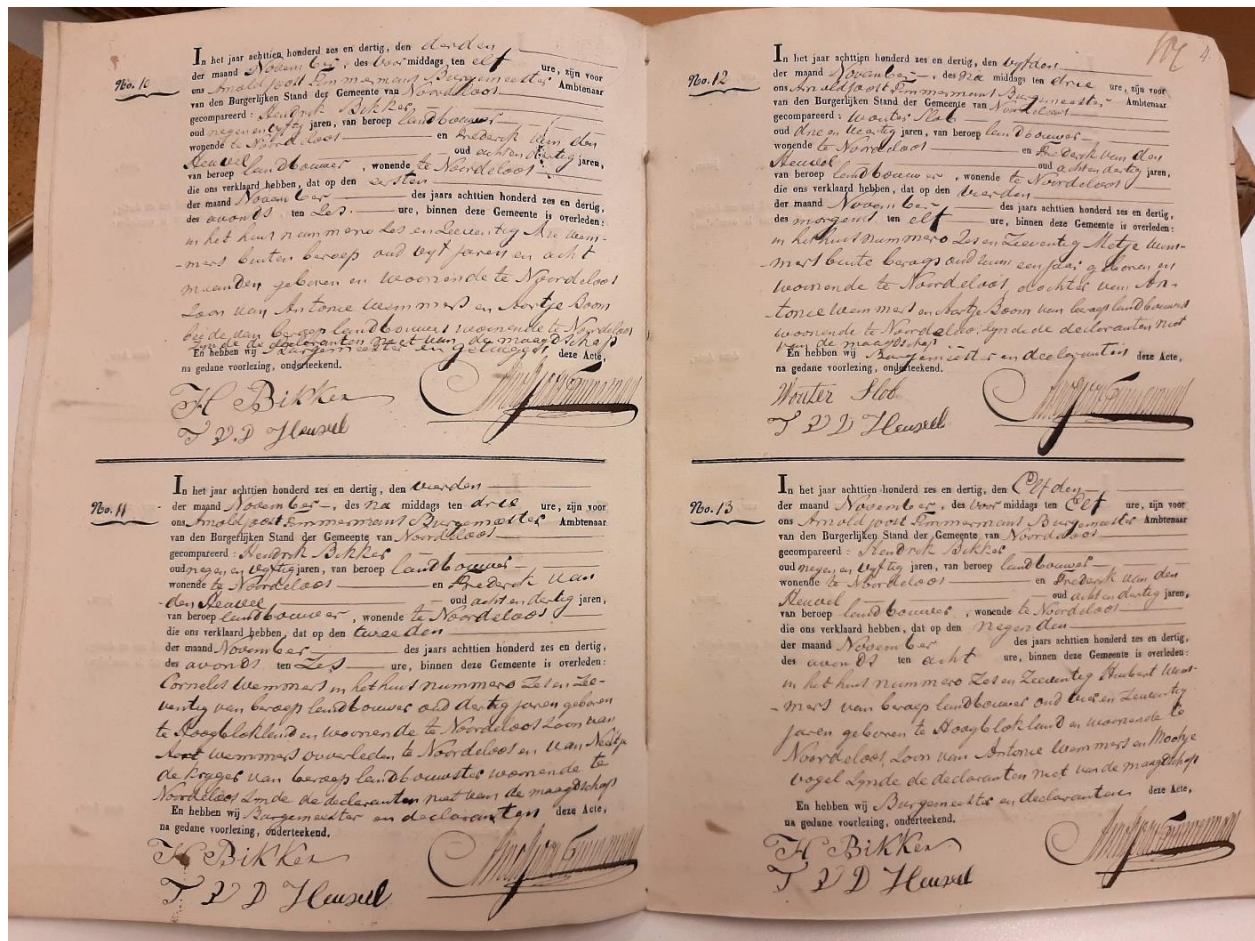
Zie 6^e generatie.

9. **Kornelis**, geboren/gedoopt **2-10/3-11-1844** te Hoogblokland, overleden **18-11-1844** te Hoogblokland, 6 weken oud

10. **Cornelia**, geboren **23-10-1845** te Hoogblokland, overleden **13-11-1845** te Hoogblokland, 3 weken oud

Voor de familie Wemmers is november 1836 een zeer verdrietige maand, in de eerste 9 dagen sterven de kleine kinderen Arie en Metje (6 en 1), broer Cornelis (29) en oom Huibert (74).

En dit gebeurde allemaal in het huis van Antonij en Aartje Boom in de Minkeloos te Noordeloos.

Overlijdensakten van Metje, Arie, Cornelis en Huibert Wemmers

Hoofdstuk 8

6^e Generatie.

1.2.8.5.1.8. Arie Wemmers (1842-1903) en Louisa van Bergeijk (1851-1935)

Arie, geboren/gedoopt **20-6/3-7-1842** te Hoogblokland, overleden **10-9-1903** te Bleskensgraaf, 61 jaar oud. Hij trouwt 11-1-1872 te Brandwijk met **Louisa van Bergeijk**, dochter van Jan van Bergeijk, korenmolenaar te Gijbeland en Jacomijntje Vermeij, geboren **9-12-1851** te Gijbeland/Brandwijk, overleden **14-1-1935** te Bleskensgraaf, 83 jaar oud. Louisa was minderjarig en kreeg toestemming van haar ouders.

Funda

Toen en nu: korenmolen 'De Hoop' aan de Kerkweg te Gijbeland/Brandwijk, gebouwd in 1853

Erfenissen via Bergeijk-Vermeij.

De moeder van Louisa, **Jacomijntje Vermeij**, erft in 1875 7300 gld van haar ouders **Willem Vermeij** en **Louisa van Vuuren**. Deze woonden op De Donk in Brandwijk.

In 1912 erft weduwe Louisa Wemmers-van Bergeijk van haar ouders Jan van Bergeijk en Jacomijntje Vermeij 1981 gld. Erfenissen moesten meestal gedeeld worden door een groot aantal kinderen.

Bij zijn huwelijk woont Arie in Ottoland en is bouwknicht.

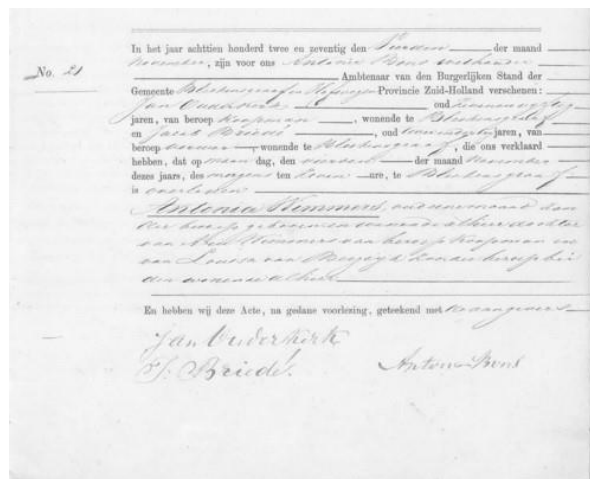
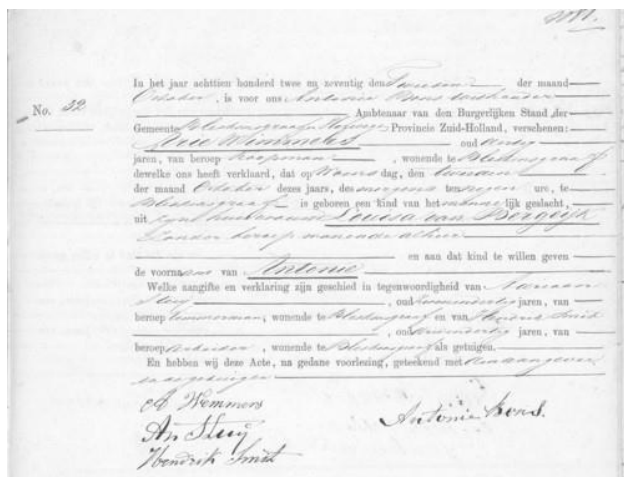
In 1872 zijn ze verhuisd naar Bleskensgraaf en Hofwegen, op de geboorteakte van het eerste kind staat koopman vermeld en wordt hij als Arie WIMMERS vermeld.

In het lidmatenboek van de Ned. Hervormde Kerk te Bleskensgraaf wordt vermeld dat Arie Wimmers 30-4-1873 (en ook 3-5-1873!) met attestatie van Ottoland is gekomen. Louisa wordt niet vermeld.

Kinderen van Arie en Louisa:

1. **Antonie**, geboren **2-10-1872 als zoon** te Bleskensgraaf, overleden **4-11-1872** te Bleskensgraaf, 1 maand oud (aangegeven door vader Arie Wimmers).

Op de overlijdensakte staat dat hij als dochter Antonia Wimmers overleden is! Hoe betrouwbaar zijn akten...(aangegeven door koopman Jan Ouderkerk en verver Jan Briedé).

2. **Antonie**, geboren **16-11-1873**, gedoopt **4-1-1874** te Bleskensgraaf, overleden **4-3-1875** te Bleskensgraaf, 16 maanden oud.

Vader Arie wordt hier schipper genoemd. Volgens de akte zou het kind 18 maanden oud zijn...

3. **Antonie**, geboren **18-5-1875**, gedoopt **4-7-1875** te Bleskensgraaf, overleden **18-12-1879** te Bleskensgraaf, 4 jaar oud
4. **Jacomijntje**, geboren **19-5-1876**, gedoopt **2-7-1876** te Bleskensgraaf, overleden **14-2-1940** te Hardinxveld, 63 jaar oud.
Zij trouwt 4-6-1896 te Bleskensgraaf met **Cornelis van den Bosch** geboren **9-8-1869** te Giessen-Nieuwkerk, overleden **21-4-1950** te Giessendam, wonend te Hardinxveld, 80 jaar oud, korenmolenaarsknecht te Brandwijk.
5. **Aartje**, geboren **28-8-1877**, gedoopt **7-10-1877** te Bleskensgraaf, overleden **14-2-1956** te Wijngaarden, 78 jaar oud. Zij trouwt 27-4-1904 te Bleskensgraaf met **Jorinus Romijn** geboren **24-4-1877** te Giessendam, overleden **11-12-1964** te Wijngaarden, veehouder te Wijngaarden, 87 jaar oud.
6. **Janna**, geboren **13-12-1878**, gedoopt **2-2-1879** te Bleskensgraaf, overleden **1-3-1962** te Nieuwpoort, 83 jaar oud.
Ze trouwt 25-10-1911 te Bleskensgraaf met **Dingeman Beuzekom**, koetsier bij de dokter, geboren **12-2-1872** te Bleskensgraaf, overleden **15-12-1913** te Bleskensgraaf, 41 jaar oud.
Op 30-1-1914 wordt zoon Dingeman na zijn overlijden geboren als enige erfgenaam. Daarom wordt er op 26-2-1914 een inventaris opgemaakt in het sterfhuis (B 25a) door notaris Ballot te Molenaarsgraaf.
Het is leuk om te zien wat er allemaal in het hele huis aan voorwerpen aanwezig was, geen enkele ruimte wordt overgeslagen. Daarna is ze met zoon Dingeman bij moeder Louisa gaan wonen in het achterste gedeelte van het huis en heeft deze tot aan haar dood in 1935 verzorgd. Ze is in 1940 met attestatie naar Nieuwpoort gegaan en bij haar inmiddels getrouwde zoon gaan wonen. Janna is niet hertrouwd.
7. **Antonie**, geboren **3-2-1880**, gedoopt **7-3-1880** te Bleskensgraaf, overleden **28-7-1883** te Bleskensgraaf, 3 jaar oud

8. **Jan**, geboren **6-5-1881**, gedoopt **5-6-1881** te Bleskensgraaf, overleden **13-6-1881** te Bleskensgraaf, 5 weken oud
9. **Hendrikje** geboren **5-6-1882**, gedoopt **8-7-1882** te Bleskensgraaf, overleden **22-7-1882** te Bleskensgraaf, 6 weken oud
10. **Antonie (ome Toon)**, geboren **21-8-1883**, gedoopt **7-10-1883** te Bleskensgraaf, overleden **14-2-1951** te Dordrecht, 67 jaar oud, koopman/schipper/graanhandelaar te Hofwegen.
Hij trouwt 21-9-1904 te Bleskensgraaf met **Martijntje Brandwijk**, geboren **1-5-1884** te Hofwegen, overleden **7-11-1912** te Bleskensgraaf, 28 jaar oud, 1 maand na de geboorte van het 5e kind.
Beiden zijn minderjarig en hebben daarom toestemming van de ouders nodig om te trouwen.
Op 28-1-1913 wordt de inventaris opgemaakt bij notaris Ballot te Molenaarsgraaf en op 28-2-1913 de akte van scheiding getekend. De 5 kinderen zijn erfgenaam. Moeder en grootmoeder Louisa van Bergeijk verleent eerste hypotheek op land ter zekerstelling.
11. **Jan**, geboren **3-3-1885**, gedoopt **12-4-1885** te Bleskensgraaf, overleden **26-9-1967** te Dordrecht (Diaconessenhuis), begraven 30-9-1967 te Bleskensgraaf, 82 jaar oud, veehouder en olieman.
Hij trouwt 27-1-1910 te Groot-Ammers met **Marrigje Verveer** geboren **29-10-1884** te Groot-Ammers, overleden **20-5-1941** te Bleskensgraaf, 56 jaar oud.
12. **Aart**, geboren **11-5-1886**, gedoopt **1-8-1886** te Bleskensgraaf, overleden **30-11-1903** aan typhus (volgens de Memorie van Successie) te Bleskensgraaf, 17 jaar oud, schipper volgens de akte.
13. **Sijgje**, geboren **23-3-1888** te Bleskensgraaf, overleden **9-4-1890** te Bleskensgraaf, 2 jaar oud
14. **Hendrik**, geboren **3-9-1889** te Bleskensgraaf, overleden **7-9-1890** te Bleskensgraaf, 1 jaar oud
15. **Sijgje Hendrika**, geboren **14-2-1891** te Bleskensgraaf, overleden **22-2-1891** te Bleskensgraaf, 8 dagen oud
16. **Sijgje Hendrikje Wemmers (oma Prins)**, geboren **27-5-1893** te Bleskensgraaf, gedoopt **5-5-1895** te Groot-Ammers op bewijs van Bleskensgraaf (er was lange tijd geen predikant en verder waren er problemen in de kerkeraad volgens de kerkeraadsnotulen van Bleskensgraaf), overleden/begraven **31-10/4-11-1986** te Bleskensgraaf, 93 jaar oud.
Zij trouwt 19-12-1917 te Bleskensgraaf met **Rokus Prins**, zoon van Jan Prins en Grietje den Ouden, geboren **4-4-1897** op de Achtkante molen te Groot-Ammers, gedoopt **4-7-1897** te Groot-Ammers, overleden **23-11-1970** te Bleskensgraaf, 73 jaar oud, visser.
Ze krijgen 11 kinderen, waarvan er 2 jong overlijden. Zie stamboom Prins.

Arie wordt per 1 mei 1861 ingelijfd en per 30 april 1866 ontslagen na de volbrachte dienstdtijd (5 jaar!) in de Nationale Militie te Bergen op Zoom volgens de huwelijksbijlage. Op 11 juli 1863 is hij met groot verlof gestuurd.

Hij was ingedeeld bij het 6^e regiment infanterie, stamboeknr. 50424. Volgens de beschrijving had hij een rond gezicht, blauwe ogen, donkerblond haar en als merkbaar teken een gebrek aan de neus (bij de linker neusvleugel lijkt iets te zien op de foto). Zijn lengte was omgerekend 163 cm.
Als echte schippersgewoonte draagt hij op de foto een ring in het linkeroor.

Hij is op 9-7-1863 met attestatie van Bergen op Zoom ingekomen in Hoogblokland en in januari 1869 vertrokken naar Brandwijk.

De ouders zijn in 1851 en 1860 overleden en de totale erfenis bedroeg 12.600 gld. Bij de scheiding in december 1865 erft hij (23 jaar) voor 2100 gld aan percelen land in Hoogblokland, Hoornaar en Arkel en woont volgens de akte dan in Hoogblokland. Deze percelen verkoopt hij in 1868 aan Gerrit Verwolf te Hoogblokland. De andere kinderen kregen ook voor 2100 gld aan waarde in de vorm van het (in drieën verdeelde) huis of landerijen.

Hij is geboren op huisnr. 34, het huis waar ook Pieter en Huibert Wemmers gewoond hebben op de hoek van de Beemdweg en de Dorpsweg. Dit huis is dan al sinds 1600 in het bezit van voorouders en verre familieleden.

In het bevolkingsregister van Brandwijk (1861-1872) staat bij Peter Kleijn veehouder (huisnr. 65) vermeld dat Arie Wimmers daar boerenknecht en Louisa van Bergeijk boerenmeid was.

Waarschijnlijk is Louisa daar na de lagere school terechtgekomen en gebleven tot aan het trouwen in 1872. Haar vader Jan van Bergeijk was korenmolenaar op de Kerkweg te Brandwijk.

Arie ging in januari 1870 van Brandwijk naar Ottoland en was bouwknacht/arbeider op de boerderij van weduwe Teunis van Gils in Ottoland vlakbij de St. Jacobsbrug.

In het bevolkingsregister 1861-1880 van Hoogblokland staat dat Arie op 6 januari 1866 naar Linschoten is vertrokken en in januari 1872 uit Ottoland in Hoogblokland is komen wonen en in mei 1875 naar Bleskensgraaf is vertrokken.

In het bevolkingsregister van Linschoten staat vermeld dat Arie als dienstknecht bij de familie Eikelenboom (familie van schoonzus Neeltje Eikelenboom, getrouwd met broer Aart) is komen wonen op 6 januari 1866. Hij is op 27 maart 1866 weer vertrokken naar Noordeloos.

Na het trouwen in 1872 te Brandwijk gaan ze in de huidige Kerkstraat in Bleskensgraaf wonen en daarna op Hofwegen.

De eerste 2 jong overleden kinderen worden volgens de akten in 1872 en 1873 in Bleskensgraaf geboren.

In het bevolkingsregister Bleskensgraaf 1860-1880 worden deze 2 kinderen echter niet vermeld.

Bovendien staat er dat Arie 30 mei 1874 vanuit Blokland wordt ingeschreven en vrouw Louisa 25 mei 1875 vanuit Brandwijk! Vreemd...

De bevolkingsregisters lijken dus niet erg overeen te komen...

Arie is de "stamvader" van de Bleskensgraafse Wemmersen.

Zonder enige ervaring begint hij een wekelijkse beurtvaart tussen Bleskensgraaf en Dordrecht.

Op 10-4-1872 koopt hij van timmerman Adriaan Stuij uit Bleskensgraaf een overdekte aak met inventaris voor 750 gld. Vreemd genoeg verkoopt hij op 31-8-1872 dezelfde aak al weer aan Hendrikus Vervelde uit 's Gravendeel voor 375 gld.

Na een moeizame start en een lening van 1500 gld van iemand die vertrouwen in hem heeft, kan hij in 1883 een nieuwe boot laten bouwen en kopen, een boeierschip genaamd Eben-Haëzer (betekenis: tot hiertoe heeft de Heer geholpen). De tewaterlating wordt vermeld in de Schoonhovensche Courant van 4-8-1883. In het diaconieboek van de Hervormde kerk worden uitgaven vermeld aan Wemmers voor geleverde aardappelen, tarwe, steenkolen en brandstoffen.

In 1879, 1880, 1897, 1898 en 1902 worden veel percelen land en huizen gekocht, zelfs tot in Wijngaarden.

Hofwegen

Hofwegen bestaat uit een noord- en zuidzijde, gescheiden door de (gegraven) Graafstroom die bij de Vuilendam begint en bij de Hofwegense watermolen overgaat in het veenriviertje de Alblas.

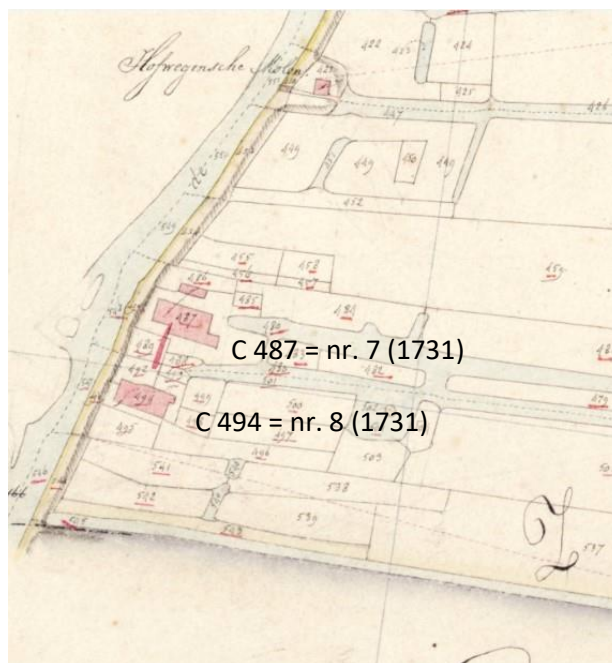
Arie Wemmers en Louisa Wemmers-van Bergeijk komen te wonen op de zuidzijde.

Huis kadasternummer C 494 (1832)

In het Verpondingboek Hofwegen zuidzijde 1731 wordt vermeld dat huisnr. 8 eigendom is van de erfgenamen van Willem Janse Stuij.

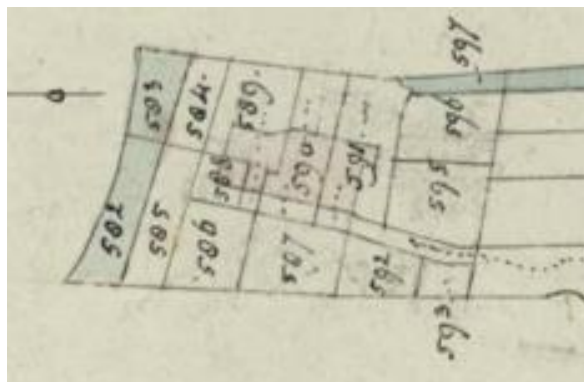
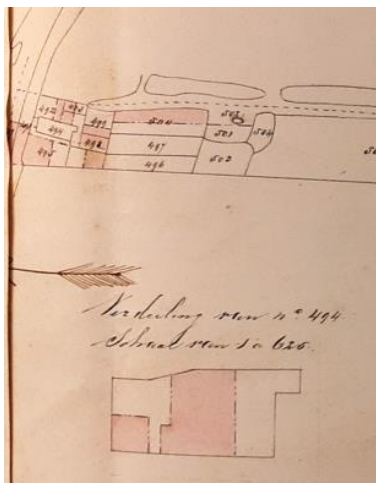
Deze is 22-10-1730 gestorven op de boerderij huisnr. 4 die ook in zijn bezit was (notaris Anthonij de Hoij te Hofwegen, 23-1-1731 scheiding goederen).

Huisnr. 8 is op dat moment verpacht aan Pieter Gijsberse Schoonderwoert.

Hofwegen zuidzijde, C 494 en C 487 (Kadaster 1832)

Het is gelegateerd aan de dienstmaagd Geertje Aries Krijger die in 1731 met Jan Claaszn Boer trouwt. Zij overlijdt al in februari 1732 en Jan Claaszn Boer hertrouwt met Meinsje Hendriksdr van Trooijen. Hun zoon Hendrik Janszn Boer trouwt met Magtel Jansdr van Driel en ze overlijden beiden in 1810. Daarna komt de boerderij in handen van zoon Jan en dochter Meinsje. Meinsje overlijdt 3-2-1819, zij is getrouwd met Klaas Janszn van den Heerik en heeft 3 dochters en 1 zoon. Broer Jan overlijdt 12-11-1819 en heeft de kinderen van Meinsje tot erfgenaam benoemd en vader Klaas krijgt het vruchtgebruik (RAD 43 notaris C.A. Pijl Alblasterdam 13-3-1819). De boerderij heeft inmiddels via hernummering huisnr. 9 gekregen (Memorie van Successie Jan Boer). Deze boerderij is waarschijnlijk al vóór 1700 gebouwd. Er is geen vermelding van beschadiging of afbraak (in tegenstelling tot de boerderij ernaast die wel door een overstroming in februari 1726 zodanig beschadigd raakte dat hij moest worden afgebroken/geamoveerd volgens het Verpondingboek 1731).

Nieuwe kadastranummering 1861. Het huis C 494 heeft nu de nummers C 588 t/m 591. Bijlage bij akte 28-3-1861 (links)

Huis C 494 te Hofwegen (zuidzijde)

Op 28-3-1861 is de scheiding van de nalatenschap van Klaas van den Heerik (overleden 28-7-1860) en echtgenote Meinsje/Mijntje Boer en haar broer Jan Boer (notaris Vonck te Streefkerk).

Jan van Vliet gehuwd met dochter Maggeltje van den Heerik en Jacob Kreukniet gehuwd met dochter Floria van den Heerik verdelen deze nalatenschap, kadastraal inmiddels bekend onder Hofwegen C 491 t/m 521 en 547.

Het huis is C 494 te Hofwegen.

Jan van Vliet krijgt kaveling 1, het westelijke deel van het voorhuis, het achterste deel van het woonhuis en een deel van het achterhuis (rood gekleurd).

Jacob Kreukniet krijgt kaveling 2, het oostelijke voorhuis met het daaraan grenzende deel van het woonhuis en een deel van het achterhuis (ongekleurde gedeelte).

Er moeten de nodige aanpassingen gemaakt worden t.b.v. de scheiding (bakoven, kelder, braakhut).

De waarde van elke kaveling is 6000 gld (incl. land e.d.).

Op 12 juni 1879 koopt Arie Wemmers van Jacob Kreukniet een bouwmanswoning annex schuur (het achterhuis, C 591, 1220 gld) met diverse percelen land voor in totaal 3445 gld (notaris De Kleijn te Gorinchem). Het huis is per 1-5-1880 beschikbaar. In een perceel weiland is nog een braakhut aanwezig. Het voorhuis met 2 woningen, kelder en bakoven (C 589) wordt gekocht door schoenmaker Jacob Stolk voor 950 gld. Dit huis is verhuurd tot 1-5-1880. De huur bedraagt 60 en 70 cent per week.

Maggeltje van den Heerik, nu weduwe van Arie Kleijn, heeft ook nog een deel in eigendom (C 588 en 590).

Op 25-3-1884 verkoopt Maggeltje huis C 588 aan schoenmaker Jacob Stolk voor 350 gld (notaris Bos te Papendrecht). Jacob bezit nu het hele voorhuis.

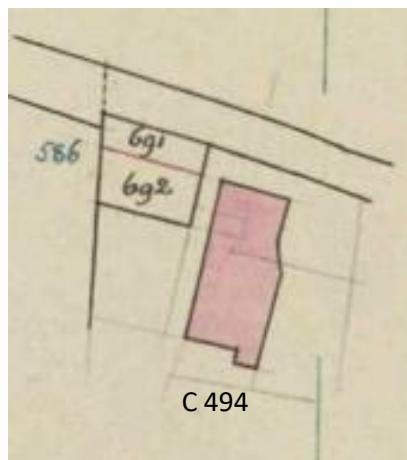

Op 1-5-1897 verkoopt zoon Cornelis van Vliet, erfgenaam van Jan van Vliet en Maggeltje van den Heerik, een (deel van een) bouwmanswoning (C 590) met schuur en percelen land aan Arie Wemmers (koopman en beurtschipper) voor 8000 gld (notaris Stehouwer te Molenaarsgraaf).

Jacob Stolk is 13-6-1897 overleden en op 1-9-1897 is de scheiding van zijn erfenis tussen de twee erfgenamen.

Het Vaderland 31-5-1879

Zijn nicht Adriaantje Roggeveen, huisvrouw van Hendrikus Johannes Wijn te Sliedrecht erft o.a. het voorhuis, kadasternrs. C 588 en 589.

Op 30-9-1897 koopt Arie Wemmers het voorhuis en andere percelen (C 588, 589, 583, 584, 691) voor 700 gld van Hendrikus Wijn, schoenmaker te Sliedrecht.

Arie Wemmers bezit op 30-9-1897 dus het hele woonbouwhuis.

Cornelis van Vliet verkoopt op 21-2-1896 C 692 (grond) aan Bastiaan van der Stelt.

Bastiaan van der Stelt neemt op 8-6-1898 een hypotheek van 350 gld op C 695 = 692 waar inmiddels een (klein) huis, schuur en erf onder valt.

Op 22-6-1898 is er een verkoop bij Gerechtelijke Uitwinning op verzoek van Arie Wemmers ten laste van Bastiaan van der Stelt van huis, schuur en erf huisnr. B11a (C 695) te Bleskensgraaf (Dordrechtsche Courant 23-5-1898). Op 28-6-1898 is er echter een overeenkomst van erfdiensbaarheid tussen Bastiaan van der Stelt en Arie Wemmers. Arie krijgt hier 100 gld voor en 85 centiare van C 695 in eigendom (notaris Stehouwer te Molenaarsgraaf).

Huis kadasternummer C 487 en schuur C 486 (1832) te Hofwegen (liggen naast huis C 494).

In het Verpondingboek Hofwegen zuidzijde 1731 wordt vermeld dat huisnr. 7 eigendom is van de weduwe van Ary Janse (Sterk/de Jong).

“Een bouwhuijs met sijn toebehoren toekomende de wed. van Ary Janse en bij haar gebruikt wordende...”
Deze weduwe is Marrigje Bos (overleden 1748).

Zij blijkt ook nr. 9 in bezit te hebben. Daarvan wordt vermeld: “Hier heeft gestaan een bouwhuijs hetwelk met de landen werde gebruikt, toebehorende de wed. van Ary Janse, dog is met het water ten meesten delen omverre gespoelt, en nu afgebroken tgeen werd gebracht voor memorie nihil”. Dit was ten gevolge van de overstroming van 1726. Deze boerderij is daarna nooit meer herbouwd.

Huisnr. 9 met landerijen is 14-1-1727 door de kinderen en erfgenamen van Maggeltie Gerrits aan de Diaconie Armen van Bleskensgraaf verkocht en direct doorverkocht aan Ary Janse Sterk. De hypotheek van 900 gld bij de Diaconie is 27-1-1731 door weduwe Marrigje Bos afgelost.

Marrigje Bos koopt, vermoedelijk ter vervanging van het afgebroken bouwhuis nr. 9, op 17-1-1734 huisnr. 6 van de kinderen van Jan Louwe (Decker). Ze heeft in 1734 de huisnummers 6 en 7 in bezit en de landerijen van nr. 9. (Transportakten Schout en Schepenen Hofwegen).

Vererving gaat verder via zoon Cornelis Ariens Sterk (1718-1775) gehuwd met Ariaantje Cornelis Meerkerk (1731-1795) en Ary Cornelis Sterk (1757-1827), tweede huwelijk met Adriana Bastiaans Verlek (1775-1832). Volgens het kadaster van 1832 zijn de erfgenamen van Ary eigenaar en heeft het huis inmiddels kadasternummer C 487.

Erfgenamen zijn weduwe Adriana en de zoons Cornelis (1807-1831) en Bastiaan (1808-1858).

Bastiaan Aries Sterk trouwt met Baltrina de Vos (1807-1840).

Zijn drie dochters Adriana, Geertje en Cornelia worden de erfgenamen.

Geertje (1838-1884) trouwt in 1874 met Jan Goedhart (1835-1920).

Adriana (1834-1907) trouwt in 1888 met Jan Goedhart.

Cornelia (1839-1911) trouwt in 1860 met Willem Jans Boer (1839-1924).

In 1861 is de boedelscheiding waarbij Willem en Cornelia de helft van de boerderij krijgen en de twee zussen de andere helft.

Op 16-2-1898 wordt er een veiling gehouden door notaris Bos te Papendrecht.

Jan Goedhart en consorten veilen de erfenis van Bastiaan Sterk en Baltrina de Vos.

Arie Wemmers koopt dan de bouwmanswoning huisnr. B10a met schuur en afzonderlijk staande woning (grenst aan het voorhuis) en schuurtje kadasternrs. C 671, 672, 673, 485, 486 en 488 (1100 gld).

Dit is een complex gebeuren, het voorhuis en een schuur (helemaal achter aan het pand vast gebouwd) is eigendom van de familie Boer. Verder nog 2 percelen land, alles gekocht voor in totaal 3950 gld.

Arie Wemmers bezit in 1898 dan 2 bouwmanswoningen naast elkaar.

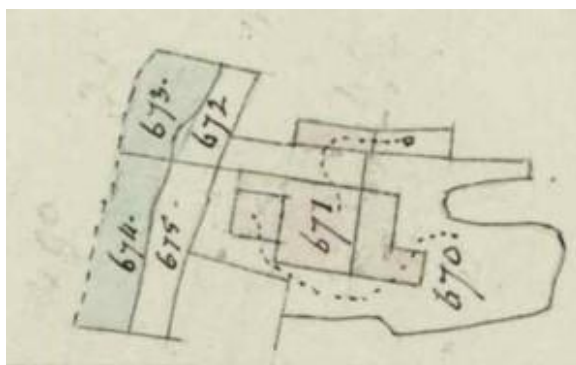
Omdat de huisnummering heel vaak wisselde wordt deze zo min mogelijk vermeld om verwarring te voorkomen.

Het gedeelte met het kruisje (x) is het gekochte gedeelte. In 1880 blijkt er een schuur met watervloer aanwezig te zijn op de tekening (eigendom van fam. Boer). Op deze verhoogde vloer kon het vee bij watersnood gestald worden.

Jan Goedhart verkoopt op 24-2-1898 per veiling veel roerende goederen. Paard, vee, bouw- en melkgereedschappen etc. De akte vermeldt niet aan wie (aan Arie Wemmers?).

1832

1862

1880

Blijkbaar wordt er ook nog geboerd, aangezien op 10-3-1900 in een advertentie in de Schoonhovensche Courant een verkoping wordt aangekondigd ten huize van bouwman Arie Wemmers van vee, bouw- en melkgereedschappen en enige meubilaire goederen. Op 20-3-1900 worden o.a. een ploeg, kaasvaten, karn, dogkar (tweewielig licht rijtuig met één paard ervoor), 5 kalveren en 8 koeien verkocht voor 1389,45 gld. Dit gaat waarschijnlijk over het vee en de inboedel van Hofwegen C 487, volgens tante Aartje (geb. 1935) was er geen aanwijzing dat er in Hofwegen C 494 een stal aanwezig was (hoewel op een luchtfoto wel stalraampjes te zien zijn).

De boerderij werd verhuurd aan T. Bos, deze wordt de huur opgezegd rond 1918 zodat zoon Jan boer kan worden. Deze bouwmanswoning wordt op 11-9-1935 bij de scheiding van de erfenis van Louisa Wemmers-van Bergeijk toebedeeld aan Jan Wemmers.

Jan neemt op 16-9-1935 een hypotheek van 1000 gld met 5% rente bij metselaar Jan Hermanus Ouderkerk, waarbij het bovenstaande als onderpand dient.

Het werd geen succes want 2-11-1935 staat er een advertentie in De Gorcumer (krant) van een openbare verkoping van de roerende goederen van Jan Wemmers, o.a. koeien en spullen om kaas te maken, wat ongeveer 1400 gld oplevert.

ERFHUIS
Bleskensgraaf
Notaris H. G. Boks
te Molenaarsgraaf, is voornemens op
Woensdag 13 November 1935,
om 10 uur, ten verzoeken en ten
huize van den Heer Jan Wemmers
te Bleskensgraaf (Zuidzijde),
om contant geld, in het openbaar
te verkoopen.
8 kalf-
dragende **KOEIEN,**
2 vare Koeien, 1 Klamvaars,
2 kalveren (waarvan 1 metschets),
Schouw (1000 K.G.); Waterfornuis,
Paardentuig, Hakbank, Kruiwagen,
Handhoehark,
diverse Bouw- en
Melkgereedschappen
als: Wringtob (120 L.) met stoel,
Pekelbak met schragen, Tonnen en
Kuipen, Kaasvaten, Kaasplanken
met schragen, Kaaspers (2 st.),
blikken Karn, Melkkannen enz.
Voorts: ongeveer
30000 halve K.G. best Koeihooi,
planken Brug, Hekken en hegeen
verder ten verkoop zal worden aan-
geboden.
Twee uur te voren te bezichtigen.
Geen koekkramen.
Het hooi moet vóór 20 Nov. 1935
zijn weggevoerd.

Notaris STEHOUWER
te Molenaarsgraaf is voornemens op Dinsdag 20 Maart
1900, 's voorm. 10 uur, ten
huize van A. WEMMERS te
Hofwegen,
in het openbaar te verkoopen:
10 Melkkoeien,
kalfdragende of gekalfd hebbende, 1 guiste
VAARS, eenige KUISKALVEREN,
Bouw- en Melkgereedschappen,
als: Karns, Tonnen, Wringtobben, Em-
mers, Schragen; voorts: Dogcart op veeren,
Tiklie; Paardentuigen en eenige MEUBI-
LAIRE GOEDEREN.

20-3-1900 Arie Wemmers

Aart Wemmers, † 30-11-1903 (17 jaar)

13-11-1935 Jan Wemmers

Er zijn inmiddels 16 kinderen geboren, waarvan er 9 al heel jong overlijden.

In mei/juni 1902 krijgt Arie nog een legaat van 2500 gld van Jacob Stam van de Bazeldijk in Hoogblokland en houdt na aftrek van kosten ongeveer 2150 gld over.

Op 9 september 1903 overlijdt Arie (61 jaar) aan een "borstkwaal" (volgens Geer Wemmers), de 17-jarige zoon Aart sterft 30 november aan de tyfus (zie foto) en de moeder van Louisa sterft in december, wat een verdriet!

In de inventaris van 8-11-1903 (notaris Ballot te Molenaarsgraaf) wordt melding gemaakt van grote bedragen aan kaas, lijnkoeken, meel, granen en steenkolen.

De scheiding van de erfenissen van Arie en zoon Aart vindt pas plaats op 20-12-1906. In de akte blijkt een hoog bedrag voor de boedelkosten vermeld te zijn "wegens talrijke conferenties om tot scheiding te kunnen geraken".

Er was een testament uit 1880 waarin Arie en Louisa elkaar tot erfgenaam benoemden, de kinderen hadden recht op hun legitieme portie. Louisa was voogdes over de minderjarige Sijgie.

Het totale bezit werd bepaald op 21.704 gld, waarvan de helft Louisa toebehoorde.

Als erfenis van Arie bleef over 10.812 gld waarvan Louisa ¼ deel kreeg (2703 gld) en elk der 7 kinderen (incl. Aart) 1158,43 gld.

De erfenis van Aart (zijn deel van vader Arie) werd verdeeld onder moeder Louisa die ¼ kreeg 284,95 gld en de 6 zussen en broers die elk 142,48 gld kregen. Elk kind had dus recht op in totaal 1300,90 gld.

Op 2-3-1908 verkoopt Jan Wemmers namens zijn moeder Louisa van Bergeijk een aantal percelen land voor 4583 gld (notaris Ballot te Molenaarsgraaf). Misschien had ze het geld nodig om de erfenis te kunnen uitkeren. Jan van Bergeijk, de vader van Louisa, overlijdt op 12-10-1912. Uit de inventaris blijkt dat wijlen Arie Wemmers nog een lening van 3500 gld had uitstaan bij zijn schoonvader.

Antonie Wemmers kreeg de rest.

De inventarisakten geven een leuke inkijk in wat er toentertijd allemaal in gebruik en aanwezig was. Op de vorige bladzijde staat de indeling van het huis en omgeving zoals het was in de herinnering van Jan Prins. De scheiding op de zolder tussen de familie van Vuuren en Wemmers bestond alleen maar uit een rietmat. De wc was een aanbouw aan het schuurtje aan de oostkant, volgens tante Aartje werd de inhoud van de ton gebruikt als mest achter op de akker. Er was ook nog een bleekwei waar het ondergoed te bleken werd gelegd.

Het is onbekend waarom er op de rouwkaart Louwize i.p.v. Louisa vermeld is. Ik ben de eerste naam nergens tegengekomen.

Schoonhovensche Courant 11-11-1903

Oproeping.

Allen, die iets verschuldigd zijn aan- of te vorderen hebben van de nalatenschap van **ARIE WEMMERS**, in leven Graanhandelaar te **Hofwegen**, gemeente BLESKENS-GRAAF en HOFWEGEN, en overleden aldaar 9 September j.l., worden verzocht hunne schulden te betalen, of vorderingen in te dienen ten kantore van Ondergeteekende, vóór **1 December 1903.**

H. A. BALLOT,
Notaris te **Molenaarsgraaf.**

6	1	Willems	13	Willems Boer.
7	8	Connelie Houtgaten	281	Wij. Jaarow-Houtgaten
8	9	Arie Wemmers	596	Arie van Vliet.
9	10	Arie van Vliet	505	" " "
10	11	Connelie Wemmers	345	Peter Hofwegen & Houtgaten.
11	12	Hofwegen Wemmers	622	Willems Boer.
12	13	Jan Wemmers	660	Wed. Arie Wemmers.
13	14	Connelie van Vliet	608	" " "
14	15	Robus Prins	408	" " "
15	16	Wed. Willems Wemmers	604	" " "
16	17	Antonie Wemmers	662	" " "
17	18	Willems Wemmers	661	" " "
18	19	Wed. Antoon B. Wemmers	537	Christiaan Van Hulten.

Er zijn diverse (verwarrende) wijzigingen in de huisnummering geweest. Hofwegen Wijziging 1924.

Huisnummers van WIJK C		
Nummer	Naam	Oud adres
C 1	Wed. P. Hoffland	B 1
C 2	B. Beuzekom	B 2
C 3	P. de Koning	B 3
C 4	L. le Noble	B 4
C 5	Gerrit Vonk	B 5
C 6	J.W. Hugteren	B 6
C 7	Wed. P. Hoogendijk	B 7
C 8	C.G. Hoogendijk	B 8
C 9	P. Boer	B 9
C 10	Gebr. Boer	B 10
C 11	J.M. Aantjes	B 10a
C 12	J. Buizer	B 11
C 13	Wed. A. van Vliet	B 12
C 14	C. Brandt	B 12a
C 15	A. de Bruijn	B 13
C 16	M.R. Wemmers	B 14
C 17	A. Wemmers	B 14
C 18	J. Wemmers	B 15
C 19	R. Prins	B 16
C 20	D.G. Vlot	B 17
C 21	Arie Wemmers	B 17a
	G. Wemmers	B 17a

Nummerwijziging 1-8-1948

Voor uitgebreide herinneringen aan Arie en Louisa Wemmers en hun nakomelingen verwijst ik graag naar wat Jan Prins en Gerrit (Geer) Wemmers op schrift hebben gesteld (zie bronnen).

Opgemerkt moet worden dat niet alle data en feiten in hun herinnering correct waren.

Testamenten, inventarissen, akten van Successie en boedelscheidingen zijn in kopievorm in mijn bezit.

De onverzekerde boerderij van Jan Wemmers is in 1951 door blikseminslag afgebrand. Na een inzameling is er een klein huisje voor het gezin van zoon Arie Wemmers gebouwd. Jan Wemmers woonde in het smalle linkergedeelte van het voorhuis en het hoge gedeelte daarachter. Rechts de waterschuur/vloedschuur. Aan de andere kant van de waterschuur stond de boerderij waar Arie en Louisa woonden.

*Hofwegen, de boerderij van Arie en Louisa Wemmers-van Bergeijk.
De boerderij is op 2-8-1990 afgebrand
door brandstichting.*

Op de voorgrond de Graafstroom

*Getekend door Rook van Vuuren.
De fuien van Rokus Prins hangen te drogen.*

Gerrit (Geer) Wemmers (geb. 1909) bij het eerste Fordje, de andere personen zijn onbekend

Arie Wemmers (geb. 1905)

*Boeieraak Eben-Haëzer
(tot hertoe heeft de Heer geholpen)*

Huwelijk Arie Wemmers (kleinzoon geb. 1905) en Pietertje van Drunen 20-11-1924. V.l.n.r. oma Louisa Wemmers-van Bergeijk, Arie en Pietertje, Gerrit (1909), vader Antoni (Toon) Wemmers (1883), Wies (1912), Jannigje (1906), Aart (1907, rechts achteraan).

Dit is de enige foto die van Louisa Wemmers-van Bergeijk bekend is.

Arie Wemmers (geb. 1842)

zoon Aart (geb. 1886)

zoon Antonie (geb. 1883)

dochter Sijgje (geb. 1893)

oma Sijgje Wemmers en opa Rokus Prins

Hofwegen ca. 1950 (links C 487 met de vloedschuur, rechts C 494)

Hofwegen nu (2024), tankwagens van de firma Wemmers

Bijlage 1

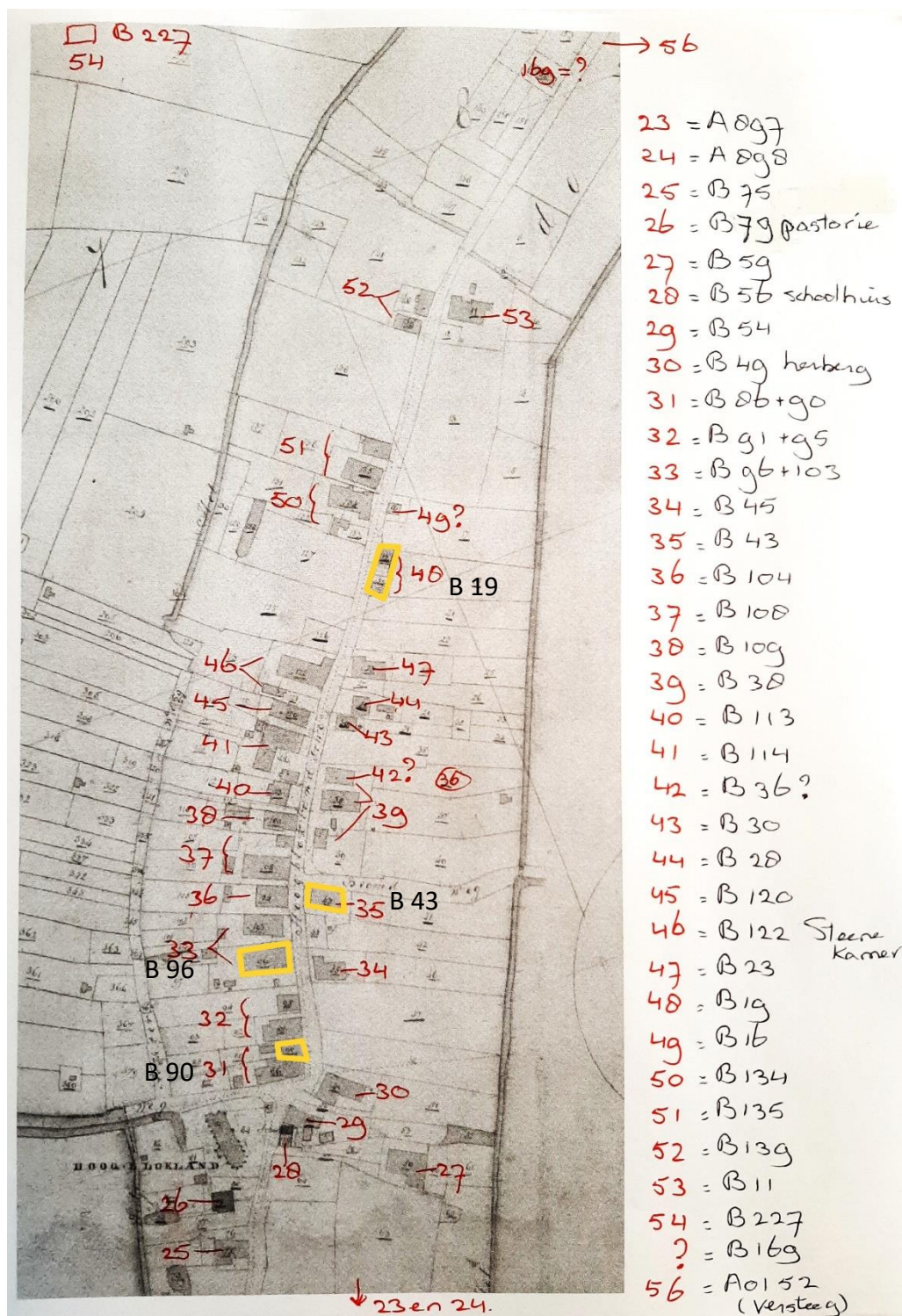
Plattegrond van Hoogblokland volgens de kadastrale kaart (1811-1832) met de kadastrumnummers en de verpondingnummers uit ca. 1775 (rood)

B 90 (31) is het huis van Pieter en Aart Wemmers

B 43 (35) is het huis van Pieter en Huibert Wemmers (vanaf 1818)

B 96 (33) is de boerderij van Maria Rutten en ouders

B 19 (48) is de boerderij van Maria en Antoni Wemmers na 1682

Bijlage 2

Achtergrondinformatie

Diverse termen:

Blokland = beloken land = slecht toegankelijk, besloten terrein, drassig veenmoeras.

Wordt in 1323 voor het eerst in akten genoemd.

Donken = toppen van rivierzandduinen

Beemd = (hooi)weide, veld

Griend = akker met wilgenhout

Hofstede = boerderij met erf of alleen aanduiding voor de landerijen

Bouwhuis = boerderij

Steenvoort = ondiepe, doorwaadbare, met stenen aangelegde overgang door een waterloop

Verponding = belasting op onroerend goed, het was een aanslag op de huurwaarde, de namen zijn meestal van de (mede)eigenaren, die er niet altijd woonden. Het tarief werd uitgedrukt in penningen. Bij de 200^e penning was de belasting 1 gulden (soms ook pond genoemd) op iedere 200 gulden.

Waarsman/heemraad = regelt alles wat betrekking heeft op het waterbeheer en de molens

Gezworene = Ingezetene die na beëdiging geroepen wordt aan bestuur deel te nemen, meestal voor 2 jaar

Schepenen = bestuurlijke ambtenaren, samen met de voorzitter de schout vormen ze de schepensbank.

De schout was o.a. voorzitter van het dorpsbestuur dat bestond uit 6 gezworenen of gerechten van wie er 2 elk jaar werden vervangen. Tot 1695 was de schout vrij in het aanwijzen van deze personen.

Het was het adviescollege van de schout, een bestuurlijke taak.

Oppervlaktematens (sterk afhankelijk van de plaats/streek):

1 morgen = ca. 0,85 hectare = 6 hont = 600 roeden

1 hont = 1/6 morgen

1 roede = 1/600 morgen

Have = vee

oude paarden (vanaf 5 jaar)

jonge paarden (vanaf 3 jaar)

melkbeesten

vette koe (wordt niet meer drachtig, maar vetgemest voor de slacht)

vaarzen (2-jarig kalf, evt. eerste kalf gehad)

hocklingen (1-jarig kalf, pink)

kalven (jonger dan 1 jaar)

Schotter (Wikipedia)

Een schotter of schutter was een persoon die losgebroken of verdwaald vee verzamelde en bewaakte. Het was een functionaris die aangesteld werd door de gemeente of dorp/gemeenschap.

Het verzamelde vee werd in schotten of schutte gebracht, een omheind weiland waar de schotter het vee bewaakte. De rechtmatige eigenaar van het vee kon alleen tegen betaling zijn vee weer terugkrijgen, ook wel vrijkopen genoemd. Een schotter zorgde er ook voor dat er geen vee gestolen kon worden. Soms was de schotten een echte kooi en soms ook overdekt.

Waterschuur of vloedschuur = een schuur met een verhoogde tussenvloer waar het vee bij watersnood kon worden gestald.

Geschiedenis

De Heren van Arkel hadden de macht in het Land van Arkel, met Gorinchem als hoofdplaats.

Hoogblokland valt (kerkelijk) tot 1314 onder het diaconaat van Tiel, daarna onder de proosdij van Arnhem (de archieven zijn verloren gegaan).

1412 Gorinchem en Hoogblokland definitief in handen van de Graven van Holland en hun leenheren

1566 Kerken en kloosters in Gorinchem geplunderd

1568-1648 80-jarige oorlog

1570 12 november Allerheiligenvloed

1572 Gorinchem door de geuzen veroverd op de Spanjaarden

1574 dijken doorgestoken i.v.m. dreiging van de Spanjaarden en de Alblasserwaard tot 1577 onder water

1579 Hoogblokland over naar het protestantse geloof

1590 Hoogblokland valt direct onder de Grafelijkheid van Holland na verkoop door de erfgenamen van Steven van Blitterswijk (laatste ambachtsheer) en wordt voortaan bestuurd vanuit Gorinchem

1593 dijkdoorbraak

1595 dijkdoorbraak

1599-1607 de pest breekt uit, grote armoede

1600-1700 Gouden Eeuw

1619 Dordtsche Synode

1655 dijkdoorbraak

1672 Rampjaar, Alblasserwaard geïnundeerd (onder water gezet i.v.m. inval Fransen)

1674 Woningen aan de Bazeldijk verlaten ten gevolge van vijandelijke troepen, inundaties, branden

1702-1712 Spaanse Successieoorlog (tegen Frankrijk en Spanje)

1709 dijkdoorbraak

1726 dijkdoorbraak

1740 met Kerst dijkdoorbraak bij Lexmond waardoor de Alblasserwaard onder water kwam te staan.

Heel veel huizen verwoest, veel dieren verdronken, geen hooi, geen landopbrengsten.

1781-1787 Patriottentijd, strijd tussen de patriotten en de Prinsgezinden

1795-1813 Franse tijd, in 1813 was er bij het beleg van Gorinchem door Russische en Pruisische troepen een compagnie in Hoogblokland gelegerd.

1815 Grondwet

1820 dijkdoorbraak

De dienstplicht

Napoleon had soldaten nodig om zijn vele oorlogen te voeren. In zijn hele keizerrijk voerde hij daarom de dienstplicht in (in die tijd ook wel conscriptie geheten). Die dienstplicht geschiedde door middel van loting. Rijke jongeren konden vaak hun dienstplicht afkopen. Nederland kreeg vanaf 1811 ook te maken met deze dienstplicht. Tegen de dienstplicht bestond veel verzet. Op verscheidene momenten vonden zogenoemde 'conscriptieoproeren' plaats, die door de Napoleontische autoriteiten met harde hand werden neergeslagen. Ook in de liederencultuur werd de dienstplicht een populair onderwerp. In de liederen werd vaak op bittere wijze het lot van de Nederlandse dienstplichtigen bezongen.

Wie niet wil dienen kan een remplaçant benoemen, maar arme lieden die geen vervanger kunnen bekostigen, moeten zelf het leger in.

Zo'n vervanger is ontzettend duur, waarbij gedacht moet worden aan een jaarsalaris van een arbeider. Zo vervullen ongeveer 28.000 Nederlanders in de periode 1811-1813 hun dienstplicht in het Franse leger.

De helft hiervan behoort tot de Grande Armée, waarmee Napoleon in 1812 Rusland binnenvalt met 300.000 soldaten. Daarvan keert het grootste deel niet meer naar huis terug. Velen zijn gedeserteerd of gesneuveld; een enkeling blijft achter in Rusland. Voor de terugtocht uit Rusland roept Napoleon mannen op uit de gegoede stand: ruiters die paard en uitrusting zelf moeten bekostigen.

Dit zijn de Gardes d'honneur. Vervanging is bij deze oproep niet mogelijk. De verplichte militaire dienst wordt in Nederland dus voor het eerst in de Franse tijd in 1811 ingevoerd. Vanaf die tijd bestaat het leger uit beroepsmilitairen en dienstplichtigen. Alle mannen die de leeftijd van twintig jaar hebben bereikt, zijn in principe dienstplichtig.

Bron: Het Legermuseum te Delft

Hoogblokland bestaat uit twee polders: de ene genaamd De Beemd en de andere Het Oudland en Kort Scheiwijk.

Het bevat het dorp Hoogblokland, de buurt Bazeldijk en de gehuchten Groeneweg, Hoge Giessen en een gedeelte van de Minkeloos.

Hennepteelt en veeteelt zijn de voornaamste bestaansmiddelen. In de kom van het dorp staan 40 huizen en wonen 280 personen (1840, A.J. van der Aa).

Bij de volkstelling van 1795 woonden er 269 mannen en vrouwen in Hoogblokland, en in 1830 472.

In 1840 waren er 69 huizen incl. de buitengebieden.

In 1811 werden Hoornaar en Blokland samengevoegd tot Hoogblokland, Hoogblokland had toen 400 inwoners. In 1816 werden ze weer gescheiden.

Peursum was een klein lintdorp langs de Giessen, in 1840 had het 36 huizen.

Bleskensgraaf had bij de volkstelling van 1899 975 mannen en vrouwen en 101 huizen.

Armenzorg

In 1531 verbiedt keizer Karel V openbare bedelarij. Alle steden en dorpen moeten verplicht Armmeesters aanstellen, ook genaamd Heilige Geestmeesters en Grootarmen. Deze kerkelijke functionarissen waren belast met de hulpverlening (brood, levensmiddelen, brandstoffen en soms geld). Behalve dorpsgenoten kregen ook bedelaars, zwervers, blinden en bootsgezellen hulp.

Volgens een resolutie van 9-11-1662 hadden Burgemeesters en vroedschappen van Gorinchem het opperste gezag over de kerken, armen en wezen in het Land van Arkel en dus ook over die van Hoogblokland.

Inkomsten kwamen uit pachtopbrengsten van kerklanderijen, rente, hypotheke, obligaties en giften/erfenissen.

Op 10 juni 1680 zijn Antoni Wemmers en de andere 6 gezworenen van Hoogblokland 700 carolusgulden schuldig aan de Armmeesters.

Daarnaast ontwikkelde de kerk de eigen armenzorg, de diaconie, met alleen kerkelijke controle.

In 1854 ontstond de Armenwet van minister Van Reenen, die bepaalde dat ondersteuning aan kerkelijke en andere liefdadigheidsinstellingen diende te worden overgelaten.

Naamgeving

Namen kwamen vroeger met allerlei spellingsvarianten voor, blijkbaar was voor iedereen wel duidelijk om wie het ging. Pas rond 1890 kwam er meer eenheid in de spellingswijze.

Ook in officiële akten/registers staan allerlei spellingsvarianten en soms kloppen de gegevens ook niet, b.v. de leeftijd. Het is dus belangrijk om goed naar alle bekende gegevens te kijken om te weten of het over dezelfde persoon gaat.

Onderwijs

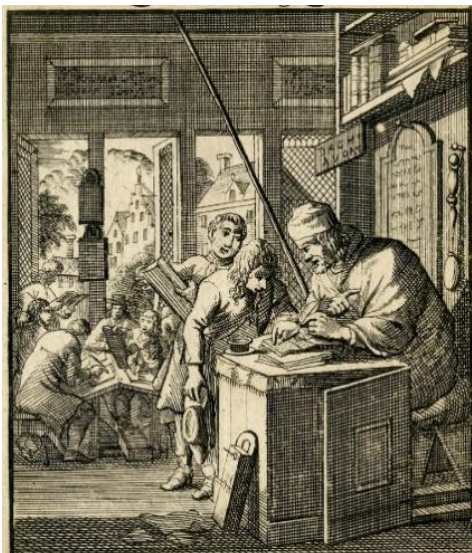
In de Alblasserwaard werd vanaf eind 16^e eeuw al grote waarde gehecht aan onderwijs, mede ten behoeve van de verbreiding van de nieuwe leer van de Reformatie. Lezen gebeurde vooral met behulp van de Bijbel. De eerste predikant van de gecombineerde hervormde gemeente Hoornaar en Hoogblokland, Reinier Jansz van Stricken, was schoolmeester in Hoornaar. In Hoogblokland was in ieder geval in 1609 een schoolmeester actief.

De minimum leeftijd voor toelating tot de school was 5 jaar en in 1707 en 1720 verschenen er zelfs schoolreglementen.

Het schoolmeesterbaantje leverde niet voldoende op, daarom had de schoolmeester meestal nevenfuncties/bijbaantjes (b.v. koster, gaardermeester, smid, stukjes bouwland).

Bijzonder is dat veel mensen al lezen en schrijven had geleerd, de akten e.d. werden door de betrokkenen zelf van hun naam (of teken) voorzien.

Ook kregen schoolmeesters soms geld van de diaconie om aan arme kinderen les te geven.

Reglement op het schoolhouden in het Land van Arkel

Bron: artikel van Anneke Bode in Streekgeschiedenis Alblasserwaard.

Tijdens een vergadering van predikanten in de ring Gorinchem werd in 1587 besloten dat er geen schoolmeesters aangenomen werden die niet in Gorinchem door de kerkelijke classis geëxamineerd waren. In 1660 kwam er een reglement voor de schoolmeesters. Een schoolmeester moest van onbesproken gedrag zijn en goede referenties kunnen laten zien.

In 1720 schreef Johan Brand, drossaard van Gorinchem en dijkgraaf van het Land van Arkel, na advies ingewonnen te hebben van de Classis van Gorinchem, een Reglement op het schoolhouden in den Lande van Arkel. Dit reglement gold voor alle scholen in het gebied. Het Land van Arkel bestond uit de dorpen Arkel, Rietveld, Hoogblokland, Hoornaar, Schelluinen, Kedichem, Oosterwijk, Nieuwland en Leerbroek. Ieder dorp had een eigen school en de schoolmeester was tevens koster en voorzanger in de kerk. Op school moesten de kinderen diverse gebeden leren opzeggen en de schoolmeester onderwees hen in de Christelijke religie. School en schoolmeester waren dus sterk verbonden met de kerk in het dorp. De school was dus meestal in een gebouwtje dichtbij de kerk, in het centrum van het dorp.

Het reglement op het schoolhouden bestond uit 17 artikelen, waarin o.a. het volgende stond:

1. De schoolkinderen zullen in de zomer 's morgens om 8 uur en in de winter om half 9 precies, naar school komen. Eenmaal binnen moeten de oudste kinderen om de beurt, daartoe door de schoolmeester gelast, een morgengebed opzeggen.
2. Bij het uitgaan van de school, om 11 uur, wordt het schoolgebed of het gebed voor het eten, weer door een van de oudste leerlingen, opgezegd. De meester zal de kinderen telkens scherp gelasten om zonder enige darterheid [vrolijkheid] direct naar huis te gaan en iedereen die ze onderweg ontmoeten of die hen voor bij gaat moet beleefdelijk gegroet worden (door de hoed af te nemen). Net zoals ze dat bij hun ouders moeten doen als ze thuis komen.
3. 's Middags om 12 uur precies gaat de school aan en dan wordt wederom het gewone schoolgebed of het gebed na het eten, opgezegd door een van de oudste leerlingen, zoals dat ook 's morgens gebeurt. Datzelfde geldt 's middags om 3 uur als de school uit gaat nadat het avondgebed opgezegd is en de meester de vermaningen van zedigheid en het groeten gegeven heeft.
4. Leerlingen die aan het schrijven zijn krijgen van de meester voor een stuiver een bekwaam voor gedicht om dat onder schooltijd na te schrijven en aan de meester te vertonen en daarna als ze het verbeterd hebben opnieuw te laten zien en de beschreven vellen moeten zonder kladde aan de meester telkens vertoond worden.
5. Doch acht dagen van Pasen gelijk ook van Pinksteren, vier weken in de hooibouw, verder de week van de kermis, en van Kerstmis tot Nieuwjaar, mag de meester het schoolhouden opschorten, de overige tijd mag dat niet zonder noodzakelijkheid, en in geval enige dagen buiten die tijd de

meester van huis mocht zijn of noodzakelijkerwijs van huis moet, dan is hij telkens gehouden om consent te vragen van de predikant, en daags tevoren de kinderen daarvan in kennis te stellen.

6. De meester moet des zondags en op andere predikdagen onder de predikatie of onder de catechisatie op de kinderen goede acht geven en het oog laten gaan, en als hij ziet dat er enige ongeregeldeheid geschiedt, als die kinderen op school komen streng straffen tot spiegel [voorbeeld] van de anderen.
7. Verder zullen de schoolmeesters het kosterambt waarnemen zoals het klokken stellen en luiden, het reinigen van de kerk, het onkruidvrij houden van het kerkhof, het bijeen roepen der kerkenraad, het op last van de predikant of een der leden des kerkenraads, het oppassen van de kerkenraad, de visitoren of gedeputeerden des classis gedurende hun sessie, op de behoorlijke tijd te komen vragen bij de predikant of hem gelegen komt voor de laatste maal op te luiden, vuur aan te leggen in de consistorie, verzorgen van vuur in de stoven voor schout, gezworenen en kerkenraadsleden, op zulke plaatsen daar de turf van kerkmeesters verzorgd wordt, het bezorgen van doopwater en briefjes, zowel van gebeden als van dankzeggingen, op de predikstoel en voorts de predikant en kerkenraad in alles wat kerkelijk is, ten dienste te staan, zoals de koster in de stad Gorinchem gewoon zijn te doen.

des 't oirconde bij ons getekend den 20^e juni 1720.

Ende was getekend,

Johan Brand.

Te Gorinchem gedrukt bij de Wed. Hend. Haansberg ordinaris drukster voor 't Gemeeneland van Arkel, 1720.

Bron: Oud Archief van de Stad Gorinchem 1400 – 1814, inventarisnummer 2747.

Geld

Bijna 300 jaar was de Carolusgulden de algemeen geaccepteerde munt.

De Carolusgulden is voor het eerst geslagen ten tijde van Karel V en naar hem vernoemd.

In 1816 is met de Muntwet het decimale stelsel ingevoerd.

1 Carolusgulden = 20 stuivers = 320 penningen = 100 cent

1 stuiver = 1/20 gulden = 16 penningen = 5 cent

1 penning = 1/320 gulden = 0,3 cent

Belastingen

Tot 1858 hoefde er geen geld betaald te worden over erfenissen in de rechte lijn.

Vanaf 1878 wordt er ook belasting geheven bij afstammelingen in de rechte lijn, vanaf 1000 gld.

Getrouwde vrouwelijke erfgenamen werden altijd vertegenwoordigd door de echtgenoot.

Pas in 1956 werd de wet Handelingsonbekwaamheid afgeschaft.

De Memories van Successie van Zuid-Holland (1806-1927) zijn in het Nationaal Archief in Den Haag aanwezig.

Tafel V-bis geeft een overzicht van overledenen en of er successie moest worden betaald, en vermeldt ook waar de successie-akte zich bevindt (inventarisnummer).

Door deze Memorie van Successie krijgt men een beeld van de erfenis van de overledene.

Trouwen

Dorpen en steden hieven van 1695 tot 1805 belasting op trouwen: de impost of gaardersbelasting genoemd. Deze registers geven geen aanvullende gegevens over de bruid en bruidegom, wel wordt hierin de belastingklasse vermeld. Dit geeft een indicatie van de welstand van de huwelijkspartners. Vanaf de zestiende eeuw tekenden zowel kerkgenootschappen als de plaatselijke autoriteiten (het gerecht) de huwelijken aan in (onder)trouwregisters. De aanstaande bruid en bruidegom moesten zich eerst melden voor de ondertrouw. Als na drie zondagen geen bezwaar was gemaakt, konden zij trouwen. Het huwelijk kan dus op diverse plekken genoteerd zijn. Vaak zijn de ondertrouwregisters het meest informatief.

Begraven

Dorpen en steden hieven van 1695 tot 1805 belasting op begraven: de impost of gaardersbelasting genoemd. Voor plaatsen zonder kerk of begraafplaats is dit de enige registratie van overledenen. Deze registers geven geen aanvullende gegevens over de overledene, wel wordt hierin de belastingklasse vermeld. Dit geeft een indicatie van de welstand van de overledene. Personen die ongehuwd overleden, werden voor het dubbele bedrag aangeslagen voor de zijdelinkse (collaterale) verwanten; zij hadden namelijk geen impost op trouwen betaald. Indien iemand in een andere plaats begraven werd, is dit eveneens aangetekend in deze registers.

Dankzij de begraafboeken zijn veel gegevens te achterhalen over personen.

Voor het begraven werden in de 17^e eeuw diverse tarieven gehanteerd.

Aan de kosten kon men afleiden hoe welvarend iemand was.

De meeste leden van de familie Wemmers werden in een koopgraf in de kerk te Hoogblokland begraven.

De armere mensen werden op het kerkhof begraven.

- Koopgraf koor	12 carolusgulden
- Koopgraf kerk	8
- huurgraf koor en met baar	6
- idem koor kind zonder baar	4
- huurgraf kerk met baar	4
- idem kind zonder baar	2
- openen eigen graf koor	4
- openen eigen graf kerk	2
- openen huurgraf in kerk	20 stuiver (= 1 carolusgulden)
Grote rouwkleed	12 stuiver
Kleine rouwkleed	6 stuiver
Gebruik baar	4 stuiver
Klokluiden (1 uur)	6 stuiver

In het begraafboek betekent 2-10-0 dus: openen eigen graf kerk 2 gulden, baar en klok 4 + 6 = 10 stuiver

Vanaf 1-1-1829 werd er vooral op het kleine kerkhof ten noorden van de kerk begraven uit hygiënische overweging en omdat er niet meer in de kerk begraven mocht worden (Koning Willem I).

Op 1 mei 1873 werd het nieuwe kerkhof aan de Dorpsweg in gebruik genomen.

Begraven moest gebeuren tussen de 2^e en 6^e dag na het overlijden.

In de zomer tussen 6 en 9 uur en in de winter tussen 8 en 11 uur.

In veel gezinnen werd bijna ieder jaar een kind geboren, maar daarvan overleed vaak meer dan de helft op zeer jonge leeftijd. Dood en verdriet waren zeer aanwezig in het dagelijkse leven.

Tarieven vanaf 1829 (met het decimale stelsel):

Voor de doodgraver

- maken graf 1^e rang f 2,50, 2^e rang 2,00, 3^e rang f 1,50

Voor de Kerk

- voor kerkregt en klok en baar: 1^e rang f 3,75, 2^e rang f 2,50, 3^e rang f 1,00

- voor een kind zonder baar: 1^e en 2^e rang f 0,50, 3^e rang f 0,15

Voor de Groot-armen

- beste doodkleed f 1,20

- gemeene (kleine) doodkleed f 0,60

Voor de klokluiden

- 1 uur klokluiden f 0,60

Kerkgeschiedenis (tijdens de Wemmerstijd in Hoogblokland, Arie Wemmers is in 1872 naar Bleskensgraaf gegaan).

Tot de Reformatie in 1517 is iedereen rooms-katholiek.

In 1572 wordt Gorinchem grotendeels protestant, de eerste predikanten zijn voornamelijk voormalige rooms-katholieke geestelijken. De Grote Kerk -tot dan toe officieel Sint-Maartenskerk genaamd- wordt ingericht voor de protestantse eredienst.

Openbare RK-godsdienst wordt verboden, vanaf de eerste helft van de 17^e eeuw zijn er 4 schuilkerken. In 1640 waren er ongeveer 1300 katholieken, 25% van de inwoners van Gorinchem.

“Voorts had men het St. Barbara-altaar, aan hetwelk Adriaan Jansz., zijnde een beeldsnijder, in het jaar 1489, eene deftige altaartafel maakte, waarin St. Barbara en hare marteldood verbeeld stonden. Aan dit altaar was eene broederschap ter harer eere opgericht, welke elke week eene mis op hunne kosten aan dit altaar moest laten lezen, en 's jaarlijks een eeuwigdurend jaargetijde voor de overledene broeders en zusters laten doen, deze mis werd door den Pastoor gedaan, waarvoor hij een pond Hollands (75 cents) trok; en de Priester voor de wekelijksche missen tien ponden (7 gulden 50 cents) 's jaars.” (Van der Aa deel IV 1843).

In Hoogblokland stonden de volgende dominees, die ook vaak de inschrijvingen deden in de Doop-, Trouw- en Begraafboeken/-registers:

1578-1580 R.J. van Stricken predikant over Hoogblokland en Hoornaar. Hij was al schoolmeester in Hoornaar.

In 1610 kreeg Hoogblokland een eigen predikant Cornelis Geisteranus (22 jaar)

1633-1653 J. Wassenburgh (nieuwe kansel, nu nog in gebruik in de huidige kerk)

1655-1694 D. Timmerman

1694-1714 Adriaan van der Weteringh. Hij is in oktober 1694 begonnen met een kerkboek.

1715-1751 B.A. de Prato (beschreef o.a. de reglementen voor de brandspuit)

1753-1802 P. Meesters (1765 luidklok met o.a. zijn naam in de toren gehesen, wordt heden nog gebruikt)

1802-1812 J. Dagevos

1812-1817 J.C. Swijghuisen Groenewoud

1818-1824 J.J. Buyn

1824-1867 R.L. van Dam (zijn bijbel ligt nog op de kansel)

1868-1871 P.N. Pikaar

1872-1875 A.J. Loois

Tot 1729 vormde Giessendam met Giessen-Oudekerk en Peursum één kerkelijke gemeente, er werd gebruik gemaakt van de parochiekerk in Giessen-Oudekerk.

Na 1729 vormden Giessen-Oudekerk en Peursum samen een eigen kerkelijke gemeente.

Meerderjarigheid

De vraag op welke leeftijd iemand volwassen is of was, is niet met het geven van een enkele leeftijd te beantwoorden. Het antwoord is namelijk afhankelijk van waar de volwassenheid of meerderjarigheid voor nodig is: dus wat voor soort recht uitgeoefend gaat worden, welk recht toepasbaar is, waar over beslist moet worden, e.d. Daarbij komt, dat vóór er in 1809 sprake was van nationaal recht, ieder stadje en iedere streek zijn eigen regels had.

Wel zijn er twee tendensen waar te nemen. Vanaf de middeleeuwen tot in de 18de eeuw steeg de leeftijd voor meerderjarigheid in familierechtelijke en vermogensrechtelijke zaken tot 25 jaar. Dit was de hoogste volwassenheidsgrens bij de Romeinen. In de middeleeuwen werd het romeinse recht teruggevonden en het ging geleidelijk aan een steeds groter rol spelen in de samenleving. De stijging van de meerjarigheidsleeftijd vanaf de middeleeuwen zal dan ook onder invloed staan van het steeds verder doordringen van het romeins recht. Maar ook het canoniek (kerkelijk) recht, dat grote invloed had op het familierecht en erfrecht en dat de romeinsrechtelijke leeftijdsbepalingen overgenomen had, zal van invloed geweest zijn op de stijging van de leeftijdsgrens.

Vanaf 1809 keert deze tendens echter, langzaam zakt de meerderjarigheidsgrens via 23 en 21 naar 18 jaar nu (2025).

Deze algemene meerderjarigheidsgrens is vooral vermogensrechtelijk van belang. Vanaf het 18 jaar kan men zelf, zonder toestemming van of verantwoording aan anderen, over de eigen goederen beschikken. Men kan kopen, verkopen, geven en krijgen, etc.

Voor andere belangrijke rechtsfeiten, zoals huwelijk, testament, stemmen, over eigen arbeid beschikken, strafbaar zijn, als volwassene bestraft worden, etc. bestaan en bestonden er andere leeftijdsgrenzen. Daarbij werd bovendien soms ook verschil gemaakt naar sexe. Soms hadden rechtsfeiten invloed op de meerderjarigheid. Na het sluiten van een huwelijk was men meerderjarig. Als men dan snel weduwnaar werd en men hertrouwde, dan hertrouwde men als meerderjarige. Waarbij vanaf 1838 echter bij een nieuw huwelijk voor het 30ste jaar wederom toestemming van de ouders nodig was. Een andere manier van beperkt meerderjarig worden was via handlichting, *venia aetatis*, uit den brode doen of hoe men het ook noemde. Waarbij door ouders of door de rechter aan minderjarige kinderen (soms boven een bepaalde leeftijd) een (beperkte) mate van meerderjarigheid werd verleend.

Een inwoner van Holland werd op 25-jarige leeftijd meerderjarig (Nationaal Archief).

De ouderlijke macht eindigde bij het bereiken van de meerderjarigheid die, na een stijging in de late middeleeuwen en het begin van de moderne tijd, voor zowel jongens als meisjes op 25 jaar was vastgesteld. Ook een vóór die leeftijd gesloten huwelijk maakte meerderjarig, zij het dat een meisje dan van de ouderlijke in de maritale macht overging. Tenslotte kon een door ouders of overheid uitgegeven meerderjarigheidsverklaring een minderjarige tot meerderjarige maken.

Openbaarheid akten in archieven:

geboorte na 100 jaar

huwelijk na 75 jaar

overlijden na 50 jaar

testament na 100 jaar

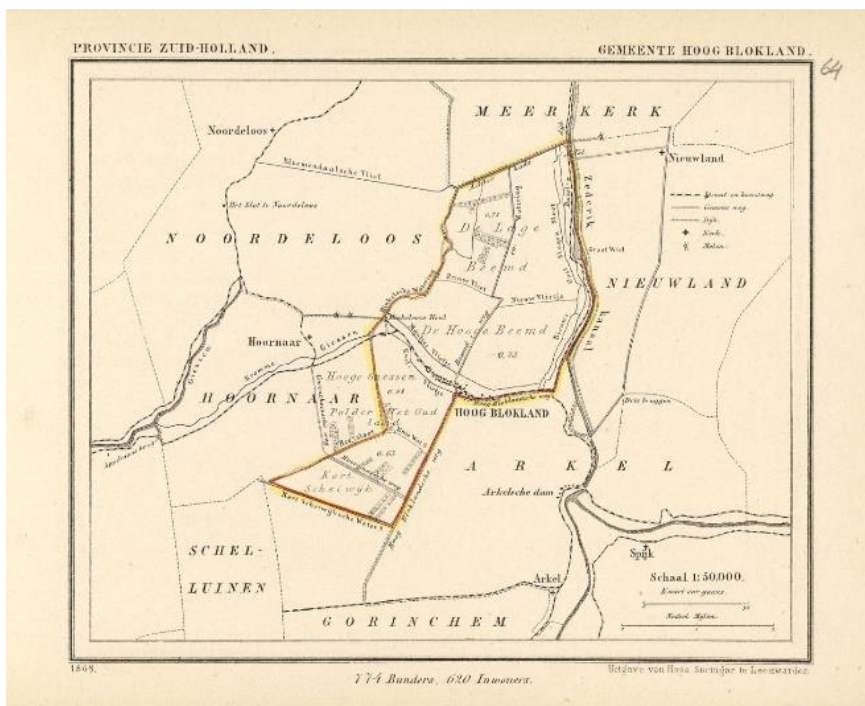
Bijlage 3

Bronnen:

- Stamboomonderzoek m.b.t. de familie Wemmers door neef Vas Brandwijk (1987)
- Verslag (2004) van oom Jan Prins (1927-2020) in samenwerking met dochter Janny Hekman-Prins (privé-bezit)
- Verslag Geer Wemmers (geboren 21-12-1909, overleden 6-10-1988) stencilvorm, maar ook opgenomen in het boek "Schipper op de Alblas en de Graafstroom" blz. 75-77, van Leen Smit en Adam Krijgsman (1976)
- Boek "Over Blokland, geschiedenis van een dorp in het Land van Arkel" van C.B. van Kuilenburg en G.S.C. van Kuilenburg-Vaars (1985)
- Website "Genealogie Alblasserwaard"
- Regionaal Archief Gorinchem (RAG)
- Regionaal Archief Dordrecht (RAD)
- Regionaal Archief Zuid Utrecht (RAZU) Wijk bij Duurstede
- Nationaal Archief Den Haag (NA)
- Stadsarchief Rotterdam (SR)
- Het Utrechts Archief (HUA)
- Gelders Archief (GA)
- Zeeuws Archief (ZA)
- Geneaknowhow.net
- FamilySearch
- Kadaster
- Internet

Met dank aan een ieder die op welke wijze ook een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van deze familiegeschiedenis.

De illustratie op de voorpagina met de kerk van Hoogblokland anno 1734 is afkomstig uit de Collectie Atlas Schoemaker in de Koninklijke Bibliotheek.

Hoogblokland en omgeving (Gemeente-Atlas van J. Kuyper)